

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

**Uplatnění malých a středních podniků jako faktoru růstu
regionální ekonomiky**

**The Use of a Small and Medium Enterprise as a Determinant
of Growth of Regional Economy**

Bc. Věra Janouchová

Plzeň 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Uplatnění malých a středních podniků jako faktoru růstu regionální ekonomiky“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 20.4.2012

.....

Poděkování

Ráda bych na tomto místě chtěla vyjádřit poděkování panu Dr. Ing. Jiřímu Hofmanovi za jeho odborné vedení, cenné rady, věcné připomínky a konzultace, které mi velmi pomohly v realizaci mé diplomové práce, a doc. RNDr. Ladislavu Lukášovi za ochotu a odbornou radu.

Obsah

0	Úvod.....	7
1	Obecné pojednání o MSP a regionální ekonomice.....	9
1.1	Definování pojmu MSP.....	9
1.1.1	Členění MSP.....	10
1.1.2	Přínosy MSP.....	12
1.2	Definování pojmu region.....	13
1.2.1	Regionální ekonomika.....	13
1.2.2	Členění regionů podle Evropského společenství.....	13
1.2.3	Normalizovaná klasifikace územních celků v ČR.....	14
2	Analýza působení MSP v regionu.....	16
2.1	Představení regionu.....	16
2.2	Analýza podnikatelského prostředí.....	17
2.3	Analýza externího prostředí.....	18
2.3.1	Popis základních sil makroprostředí.....	19
2.3.2	Popis základních sil mezoprostředí.....	35
2.3.3	Hodnocení výsledků externí analýzy – matice EFE.....	39
2.4	Analýza interního prostředí.....	40
2.4.1	Management.....	40
2.4.2	Marketing.....	41
2.4.3	Finance a účetnictví.....	41
2.4.4	Hodnocení interní analýzy – matice IFE.....	42
3	Ekonomická efektivnost podnikání MSP.....	44
3.1	Vymezení pojmů.....	44
3.1.1	Podnikání.....	44
3.1.2	Podnikatel.....	44
3.1.3	Podnik.....	45
3.1.4	Ekonomická efektivnost.....	45
3.1.5	Ekonomický růst a ekonomický rozvoj.....	46
3.2	Ukazatele ekonomické efektivnosti.....	47
3.3	Zhodnocení efektivnosti dle počtu aktivních subjektů.....	49
3.4	Zhodnocení efektivnosti dle právní formy podnikání.....	52
3.4.1	Podnikání fyzických osob.....	53
3.4.1.1	Finanční náklady podnikání fyzických osob.....	53
3.4.1.2	Zdanění příjmů fyzických osob.....	54
3.4.1.3	Výhody a nevýhody podnikání fyzických osob.....	55
3.4.2	Podnikání právnických osob.....	56
3.4.2.1	Finanční náklady podnikání právnických osob.....	57
3.4.2.2	Sazba daně z příjmů právnických osob.....	58
3.4.2.3	Mezinárodní srovnání.....	59
3.5	Ekonomická efektivnost MSP v Karlovarském kraji.....	60
3.5.1	HDP/obyvatele.....	60
3.5.2	Ekonomické subjekty v Karlovarském kraji.....	61
3.5.2.1	Počet ekonomických subjektů v Karlovarském kraji.....	61
3.5.2.2	Karlovarsko – nejvíce osobních bankrotů.....	63

4	MSP jako faktor ovlivňující zaměstnanost regionu	64
4.1	Příčiny regionálních rozdílů.....	64
4.2	Vývoj počtu zaměstnanců MSP	64
4.3	Míra nezaměstnanosti	68
4.4	Vývoj mzdových nákladů MSP	69
4.5	Analýza mezd	70
4.5.1	Průměrné mzdy	71
4.5.1.1	Portál ISPV	71
4.5.1.2	Průměrné mzdy v krajích ČR.....	72
4.5.1.3	Průměrný hodinový výdělek dle věkové struktury	75
4.5.1.4	Průměrný hodinový výdělek dle dosaženého stupně vzdělání	77
4.5.2	Migrace obyvatelstva.....	79
4.5.3	Struktura zaměstnanců dle hlavních tříd.....	80
5	Trendy dalšího vývoje MSP	83
5.1	Minulé trendy vývoje.....	83
5.2	Budoucí vývoj.....	85
5.2.1	Češi mají strach z budoucnosti	86
5.2.2	Banánové děti dozrávají.....	87
5.2.3	Ukrajinci	89
6	ZÁVĚR	91
	Seznam tabulek	93
	Seznam obrázků.....	94
	Seznam zkratk a značek	95
	Seznam použité literatury	96
	Seznam příloh	99

0 Úvod

Význam malých a středních podniků (MSP) v hospodářství České republiky má v posledních 20 letech vzrůstající tendenci, tvoří významnou součást naší ekonomiky. Společným rysem MSP je tvorba zdravého podnikatelského prostředí, zvyšování dynamiky trhu, absorpce pracovní síly uvolněné z velkých podniků. Působí též jako stabilizující prvek ekonomického systému. MSP nemohou dosáhnout monopolního postavení, jsou protipólem ekonomické a politické moci. Segment MSP roste dynamicky, což deklaruje především jejich podíl na počtu všech podnikatelských subjektů ve výši 99,84 % (MPO, 2011). MSP se nemalou měrou podílejí také na celkové zaměstnanosti, poskytují regionu zaměstnanost a ekonomické přínosy. Statistiky uvádějí, že z celkového počtu všech zaměstnanců tvoří zaměstnanci v MSP přibližně 60 % (MPO, 2011). Vedle faktoru zaměstnanosti je nutné zmínit též podíl MSP na celkových výkonech ekonomiky České republiky, podíl MSP na celkových výkonech podnikatelské sféry dosahuje dlouhodobě více jak 50 % (MPO, 2011). Obvyklou cestou pro ekonomické oživení regionu je podpora rozvoje MSP v dané oblasti.

Diplomová práce se zabývá problematikou MSP v současné ekonomice a jejich vlivem na růst regionální ekonomiky. Původním záměrem diplomové práce bylo navázání na podnik popisovaný v bakalářské práci z pohledu nově získaných vědomostí při magisterském studiu. V době volby tématu diplomové práce bylo však v podniku zahájeno insolvenční řízení a ze strany vedení podniku nebyl zájem na další spolupráci. Je vhodné uvést, že se jedná o tradiční výrobní podnik z oblasti zpracovatelského průmyslu, působící v Karlovarském kraji. Podobnému osudu čelí mnohé další podniky, některé z nich bohužel neúspěšně a jejich dlouholetá existence po marných pokusech o oživení končí zánikem a fyzickou likvidací. Tyto faktory se výrazným způsobem dotýkají regionu, ve kterém podniky existovaly.

Cílem diplomové práce je:

- zmapovat,
- analyzovat,
- zhodnotit podnikatelské prostředí v daném regionu.

Zadané téma bude zpracováno pro Severozápadní region, konkrétně pro Karlovarský kraj. Klíčem ke splnění stanoveného cíle je sběr, analýza a vyhodnocení všech relevantních informací. Základní použitou metodikou je užití analytické metody, tj. členění celku na dílčí části.

Diplomová práce je strukturována do pěti samostatných kapitol. První kapitola je kapitolou teoretickou, která pojednává o MSP a regionální ekonomice v obecné rovině, včetně definování pojmu MSP z různých hledisek. Druhá kapitola analyzuje působení MSP v regionu, v jednotlivých podkapitolách je za použití matice EFE a IFE zpracována analýza externího a interního prostředí MSP ve vybraném regionu. Ve třetí kapitole je provedeno zhodnocení ekonomické efektivnosti podnikání MSP. Výkonnost podnikání nelze u všech MSP měřit tradičními metrikami, pro výpočty jednotlivých ukazatelů není k dispozici dostatek relevantních údajů, efektivnost je tudíž posuzována z hlediska počtu aktivních podnikatelských subjektů a dále podle jednotlivých právních forem podnikání. Čtvrtá kapitola přináší vyhodnocení MSP jako faktoru ovlivňující zaměstnanost regionu. Poslední pátá kapitola je kapitolou klíčovou, jsou v ní zpracovány a nastíněny možné trendy dalšího vývoje MSP. Vzhledem k tomu, že výzkum MSP v ČR probíhá přibližně od druhé poloviny 90. let 20. století, čímž je značně omezený počet statistických zjištění pro zpracování regresních analýz, jsou trendy dalšího vývoje MSP opírající se o statistické metody uvedeny jen okrajově.

Nejdůležitějšími podklady pro zpracování vytčených cílů diplomové práce budou informace, zejména údaje publikované Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Českým statistickým úřadem. Součástí závěrečného zhodnocení budou výsledky provedené analýzy externího a interního prostředí MSP.

1 Obecné pojednání o MSP a regionální ekonomice

MSP patří ve většině zemích Evropské unie k nejvýznamnějším činitelům regionálního rozvoje, především z hlediska zaměstnanosti a ekonomického výkonu celé společnosti. Nejinak je tomu v ekonomice České republiky, tuto skutečnost vystihl také Milan Urban, ministr průmyslu a obchodu.

„Malé a střední podniky jsou významnou součástí české ekonomiky a mají mimořádný význam pro rozvoj našeho hospodářství, pro vytváření nových pracovních míst a pro rozvoj jednotlivých obcí, měst a regionů. Úlohou vlády je, aby se prostředí pro podnikání neustále zlepšovalo a zvyšovala se tak konkurenceschopnost našich firem nejen v evropském, ale i celosvětovém ekonomickém prostředí, konstatoval Milan Urban, ministr průmyslu a obchodu.“ (Pospíšil, 2012)

Konkurenceschopný sektor MSP je nezbytným předpokladem plnohodnotné integrace české ekonomiky do evropského ekonomického prostoru.

„G. Wöhe: Podnik je plánovitě organizovanou hospodářskou jednotkou, v níž se zhotovují a prodávají věcné statky a služby.“ (Synek, 2007, s. 20)

V souvislosti se svou velikostí však MSP čelí zvláštním obtížím: mají omezené finanční a časové zdroje, a proto je pro ně náročné investovat do odborné přípravy a rozvoje pracovních sil. Také je více ovlivňují problémy, jako je vysoká míra byrokracie a pozdní platby zákazníků. Platební morálka v České republice obecně patří k nejhorším v Evropě. Nejlepší platební morálku mají severské země, nejhorší je naopak Portugalsko, Řecko a Kypr. Česká republika je čtvrtá od konce. Podniky se v České republice opožďují ve svých platbách v průměru o devatenáct dní a veřejné instituce o deset dní (ČTK, 2011).

1.1 Definování pojmu MSP

Na malé a střední podnikání nelze pohlížet bez znalostí obecných principů a pravidel podnikání. Rámcově vymezeno představují malé a střední podniky samostatné ekonomické jednotky, které vlastní jeden nebo několik podnikatelů, s malým počtem zaměstnanců, relativně malým kapitálem a malým ročním obratem. Vytvářejí velký počet a různorodou strukturu pracovních míst a podporují vlastní zodpovědnost lidí za jejich jednání.

Obecná definice podniku:

„Podnik je plánovitě organizovanou hospodářskou jednotkou, v níž se zhotovují a prodávají věcné statky a služby.“ (Synek, 2007, s. 20)

Pro účely vymezení pojmu malý, střední a velký podnik existují tři různá pojetí (Srpková, Řehoř, 2010):

- podle doporučení Evropské komise,
- podle statistického úřadu Evropské unie,
- podle České správy sociálního zabezpečení.

1.1.1 Členění MSP

a) podle doporučení Evropské komise

Dne 6.5.2003 vydala Evropská komise doporučení 2003/361/EC ohledně nové definice MSP se záměrem posílit jejich konkurenceschopnost, která v jednotlivých členských zemích platí ode dne 1.1.2005. Nově definované hranice berou v úvahu růst cen a produktivity.

Tab. č. 1: Členění MSP podle Evropské komise

	počet zaměstnanců	roční obrat	nebo aktiva
mikropodnik	< 10	≤ 2 mil. EUR	≤ 2 mil. EUR
malý podnik	< 50	≤ 10 mil. EUR	≤ 10 mil. EUR
střední podnik	< 250	≤ 50 mil. EUR	≤ 43 mil. EUR

Zdroj: vlastní zpracování dle Doporučení Evropské komise 2003/361/EC, 2012

Podniky, které mají více než 250 zaměstnanců, roční obrat vyšší než 50 mil. EUR, případně aktiva vyšší než 43 mil. EUR, jsou zařazeny do kategorie velké podniky.

Výše uvedené členění je důležité zejména z hlediska poskytování podpory MSP, v případě, že se MSP ucházejí o podporu podnikání, musí splňovat čtyři kritéria:

- počet zaměstnanců,
- roční obrat,
- výši aktiv,
- nezávislost.

Podmínka nezávislosti: jiný subjekt nesmí v MSP vlastnit více než 25% akcií nebo hlasovacích práv.

b) podle statistického úřadu Evropské unie

Česká statistika se od roku 1997 harmonizovala s typologií podnikání Eurostatu a podniky se dělí do tří skupin podle počtu zaměstnanců:

Tab. č. 2: Členění MSP podle Evropské unie

	Počet zaměstnanců
malý podnik	< 20
střední podnik	< 100
velký podnik	≥ 100

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

c) členění v České republice podle zákona

Malé a střední podnikání v České republice se řídí zákonem č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, a Nařízeními Evropské komise pro podporu malého a středního podnikání, zejména Nařízeními č. 70/2001, č. 69/2001 a č. 68/2001.

Tab. č. 3: Členění MSP v ČR

	počet zaměstnanců	roční obrát	nebo aktiva	nezávislost
drobný podnikatel	< 10	≤ 2 mil. EUR	≤ 2 mil. EUR	ano
malý podnikatel	< 50	≤ 10 mil. EUR	≤ 10 mil. EUR	ano
střední podnikatel	< 250	≤ 50 mil. EUR	≤ 43 mil. EUR	ano

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, 2012

d) podle České správy sociálního zabezpečení

Do 31.12.2008 existovalo členění podle České správy sociálního zabezpečení, které členilo podniky do dvou skupin:

Tab. č. 4: Členění MSP podle České správy sociálního zabezpečení

	Počet zaměstnanců
malá organizace	< 25
organizace	≥ 25

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

e) členění pro potřeby diplomové práce

Hlavním kritériem pro klasifikaci MSP bude s ohledem na údaje Českého statistického úřadu počet zaměstnanců:

Tab. č. 5: Členění MSP pro potřeby diplomové práce

	Počet zaměstnanců
malý podnik	< 50
střední podnik	< 250
velký podnik	≥ 250

Pramen: vlastní zpracování, 2012

1.1.2 Přínosy MSP

MSP v národním hospodářství plní nezastupitelnou funkci. Posilují konkurenční prostředí, produkují podstatnou část hrubého národního produktu a zaměstnávají více než polovinu pracovních sil. MSP přispívají k rozvoji trhu a tržních sil, působí proti tendencím k monopolizaci. Spotřebitelé mají svobodu volby, úzké vztahy mezi podnikateli a zákazníky přispívají k rychlému přizpůsobení se změnám v oblasti poptávky. V neposlední řadě je nutné zmínit, že MSP mohou uspokojovat individuální potřeby, charakteristická je výroba na zakázku. (Veber, Srpová, 2008)

Mezi hlavní výhody MSP patří:

- flexibilita, jsou schopné přizpůsobit se podmínkám a požadavkům trhu,
- jednoduchá organizační struktura,
- osobní vztah k zaměstnancům,
- významně přispívají k tvorbě nových pracovních příležitostí,
- podporují a rozvíjejí konkurenční prostředí,
- blízký vztah k zákazníkovi,
- méně rozsáhlá administrativa,
- menší náročnost provozních činností na energie a suroviny,
- působí jako prvek hospodářské rovnováhy, jejich jedinečný a individuální charakter je protipólem globalizujících se ekonomik.

1.2 Definování pojmu region

Pojem region se v každodenním životě a ve vědecké literatuře užívá rozdílně. V řadě publikací bývá definován různým způsobem. „Region není něco, co člověk vymezí, nýbrž to něco, co musí uznat (P. Vidal de la Blache, 1912).“ (Ježek, 1998, s. 3)

V zásadě žádná z definic přitom není a ani nemůže být pokládána za univerzální a obecně platnou. Správnost definice regionu se odvíjí od účelu, pro který je používána. Regionalizace označuje způsob, jakým je region vymezen.

Dva základní přístupy k vymezení pojmu region (Čadil, 2010):

1. **region jako území**, které se vyznačuje určitými společnými znaky

Toto vymezení lze najít mimo jiné i na internetových stránkách wikipedie, lze vytyčit region podle podobného HDP/obyvatele, míry nezaměstnanosti nebo koncentrace průmyslu. V takovém případě se jedná o homogenní region. Při analýzách se většinou pracuje s administrativně vymezenými regiony, především z důvodu dostupnosti statistických dat. Společným znakem bývá společná samospráva, za regiony lze považovat např. kraje, státy nebo nadnárodní celky.

2. **funkční vymezení**

Je založeno na sledování ekonomických vazeb mezi jednotlivými subjekty v území.

1.2.1 Regionální ekonomika

Ekonomika obecně je shrnutí hospodaření určitého subjektu, např. státu, firmy nebo jednotlivce. (Vojík, 2007) V souvislosti s regionem je regionální ekonomika hospodaření daného regionu. Zahrnuje ekonomické činnosti jako je plánování, organizace, výroba, prodej či investování.

1.2.2 Členění regionů podle Evropského společenství

Evropská unie je unií regionů. Pro zajištění regionální porovnatelnosti používaných dat byly na konci 60. let 20. století vymezeny statistické územní jednotky NUTS. (Wikipedie, 2006) Klasifikace je zavedena v zemích Evropské unie a také v kandidátských zemích. Samotná klasifikace NUTS vychází z Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 1059/2003, která upravuje dělení členských států na územní jednotky NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3. Takto vytvořená klasifikace je hierarchická a každý stát může území úrovně NUTS 3 dále členit na úroveň NUTS 4 a NUTS 5. Tyto

jednotky však byly v roce 2004 přejmenovány na místní administrativní jednotky LAU (LAU1 a LAU2).

Pro většinu zemí Evropské unie NUTS klasifikace představuje následující dělení státu :

- a) NUTS 0 – celé území státu,
- b) NUTS 1 – územní jednotka velkých oblastí,
- c) NUTS 2 – úroveň středního článku územně samosprávného členění,
- d) NUTS 3 – úroveň nejnižšího územně správního regionu státní správy,
- e) LAU 1 (dříve NUTS 4) – okresy, mikroregiony,
- f) LAU 2 (dříve NUTS 5) – obce.

1.2.3 Normalizovaná klasifikace územních celků v ČR

Česká republika je historicky tradičně dělena na kraje, které svou velikostí odpovídají úrovni NUTS III. Po vstupu do EU bylo potřeba vytvořit ještě jednu úroveň územního členění, které by odpovídalo úrovni NUTS II. Je to proto, že právě do úrovně NUTS II jsou směřovány prostředky z fondů EU. Tento stupeň se nazývá region soudržnosti. V ČR je 8 regionů soudržnosti.

Obr. č. 1: Členění ČR dle NUTS

NUTS 1		NUTS 2		NUTS 3	
území	kód	region	kód	kraj	kód
Česká republika	CZ0	Praha	CZ01	Hlavní město Praha	CZ010
		Střední Čechy	CZ02	Středočeský kraj	CZ020
		Jihozápad	CZ03	Jihočeský kraj	CZ031
				Plzeňský kraj	CZ032
				Karlovarský kraj	CZ041
		Severozápad	CZ04	Ústecký kraj	CZ042
				Liberecký kraj	CZ051
		Severovýchod	CZ05	Královéhradecký kraj	CZ052
				Pardubický kraj	CZ053
				Kraj Vysočina	CZ063
Jihovýchod	CZ06	Jihomoravský kraj	CZ064		
Střední Morava	CZ07	Olomoucký kraj	CZ071		
		Zlínský kraj	CZ072		
Moravskoslezsko	CZ08	Moravskoslezský kraj	CZ080		

Zdroj: CZ-NUTS. In: Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08] Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/CZ-NUTS>

Vymezení pojmu region pro potřeby diplomové práce

V předchozí kapitole bylo uvedeno členění regionu na základě určitých společných znaků, konkrétně z pohledu administrativního vymezení, kdy se za region považuje např. kraj. Diplomová práce se bude držet tohoto členění, zejména z důvodu použitelnosti statistických dat. Český statistický úřad mimo údajů za celou ČR prezentuje rovněž data v členění na jednotlivé kraje. Ta jsou dostupná online na stránkách Českého statistického úřadu v průřezové statistice pod názvem regionální statistiky.

Pod pojem region bude tedy podřazen kraj, konkrétně v daném případě Karlovarský kraj.

2 Analýza působení MSP v regionu

MSP jsou s konkrétním regionem vždy těsně svázány. Svou existencí ovlivňují životní úroveň obyvatel regionu, dotvářejí urbanizaci měst a vesnic. Na úroveň rozvoje MSP lze usuzovat podle výstavby a upravenosti regionu. Drobné obchůdky, kavárny a různé provozovny určují ráz daného regionu. Jejich provozovatelé většinou v regionu, kde podnikají, také bydlí, takže jejich podnikatelská činnost se tak nachází pod veřejnou kontrolou. Jednoduše řečeno, podnikatel není anonymní, nemá kam uniknout (Veber, Srpová, 2008).

Podpora malého a středního podnikání slouží především k rozvoji MSP, přístupu MSP k informacím a k výsledkům výzkumu a vývoje, což se projevuje vytvářením pracovních míst a technickým a kulturním rozvojem regionů. Úzká provázanost MSP s regionem, ve kterém působí, představuje pro samotné podnikatele přínos z hlediska schopnosti oslovit známý trh a nabídnout lidem přesně to, co chtějí, v prostředí, které znají a důvěřují mu.

2.1 Představení regionu

Diplomová práce se zabývá problematikou působení MSP v Karlovarském kraji, který leží na nejzápadě Čech, čímž se stává nejzápadnějším krajem České republiky.

Zdroj: Karlovarský kraj. In: Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Karlovarsk%C3%BD_kraj

Na severovýchodě sousedí s Ústeckým krajem, na jihovýchodě s Plzeňským krajem, na jihozápadě s německou spolkovou zemí Bavorsko a na severozápadně s německou spolkovou zemí Sasko. Jako vyšší územní samosprávný celek byl vytvořen v roce 2000, sídlem kraje je lázeňské město Karlovy Vary. Co se týče velikosti, počtu obcí a obyvatel, tak patří mezi malé kraje České republiky. Jeho rozloha 3 314 km² zabírá 4,25 % území republiky.

Přírodní podmínky

Téměř 43,1 % plochy kraje zaujímají lesy. Důležitým vodním tokem je řeka Ohře, protéká Chebskou a Sokolovskou pánví ve směru od západu k východu. Přírodní hranici s Německem tvoří Krušné hory. Podnebí tohoto kraje je mírně teplé, na hřebenech Krušných hor převažuje chladná oblast.

Administrativní členění

Kraj se dělí na tři okresy se třemi okresními městy.

Tab. č. 6: Členění Karlovarského kraje

Okres	Počet obyvatel	Rozloha	Hust. zal.	Počet obcí
Cheb (CH)	95.424	1.045,94	91	40
Karlovy Vary (KV)	119.499	1.514,95	79	53
Sokolov (SO)	93.052	753,60	123	38

Zdroj: Karlovarský kraj. In: Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Karlovarsk%C3%BD_kraj

Obr. č. 2: Členění Karlovarského kraje

Zdroj: Karlovarský kraj. In: Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Karlovarsk%C3%BD_kraj

2.2 Analýza podnikatelského prostředí

Trendem současné doby je snaha o analýzu veškerého prostředí pomocí stejných či obdobných metod, kterými je hodnocen soukromý sektor, k analýzám se využívají různé standardy (obecné normy, plány), indikátory výkonnosti, časová srovnávání nebo též benchmarking. Pokud je tedy jedním z cílů diplomové práce analýza působení MSP

v regionu, nelze opominout při zpracování daného tématu nové metody a nástroje pro hodnocení.

Existence MSP je ovlivňována množstvím vnějších i vnitřních faktorů. Ty vnější mohou být ekonomického nebo neekonomického charakteru, přičemž ekonomické faktory se dále člení na makro a mikroekonomické. Analýza podnikatelského prostředí je tak rozhodujícím krokem nejenom při hodnocení strategického podnikatelského záměru, ale je též konfrontací skutečného stavu.

Mezi nejčastěji používané metody kvalitativního zhodnocení stránek fungování podniku a jeho současné pozice patří SWOT analýza (angl. *Analysis of the Strengths and Weaknesses of an Organization and the Opportunities and Threats facing* – analýza silných a slabých míst organizace a příležitostí a hrozeb, kterým je vystavena), jejímž smyslem je stručná a jasně formulovaná identifikace faktorů, které mohou ovlivnit strukturu a orientaci rozvojové strategie regionu. Faktory se člení na vnitřní (silné a slabé stránky) a vnější (příležitosti a hrozby). Dalším nástrojem pro zhodnocení prostředí MSP, kterému je věnována následující kapitola této práce, je sestavení matic EFE (angl. *External Forces Evaluation*) a IFE (angl. *Internal Forces Evaluation*). Jejich výsledkem je identifikace vlivu jednotlivých faktorů v rámci analýzy prostředí. Matice EFE hodnotí faktory vnějšího prostředí, matice IFE hodnotí faktory vnitřního prostředí. (Šulák, Vacík, 2005)

Podnikatelské prostředí se bude pro potřeby zhotovení obou matic členit na části:

- a) externí prostředí
 - makroprostředí
 - mezoprostředí
- b) interní prostředí
 - mikroprostředí

2.3 Analýza externího prostředí

Cílem analýzy externího prostředí je sestavení seznamu příležitostí O (angl. *Opportunities*) a hrozeb T (angl. *Threats*). Při hledání výsledných charakteristik nelze opomenout skutečnost, že analýza musí být prováděna s respektováním času (minulost, přítomnost, budoucnost). (Šulák, Vacík, 2005)

2.3.1 Popis základních sil makroprostředí

Makroekonomickými faktory ovlivňujícími podnikání MSP jsou například míra nezaměstnanosti, míra inflace, či současná fáze ekonomického cyklu. MSP zpravidla velmi citlivě reagují na nečekané změny těchto faktorů, některé z nich potom mají přímý vliv na další existenci či neexistenci MSP. Mezi neekonomické faktory patří aspekty legislativní, kulturní, sociální, zvykové či demografické.

Legislativa

Odvod daní v České republice je pátý nejsložitější v Evropě. „Podle průzkumu Světové Banky Doing Business 2011 zabere odvod daní v České republice 557 hodin, tedy tři a půl měsíce čistého času jednoho pracovníka. Jeho plat je dalším nákladem spojeným s odvodem daní. S rozsáhlou a komplikovanou administrativou také vzniká vyšší riziko chyby, kterou při kontrole odhalí finanční úřad. V takovém případě vzrostou náklady o vyměřenou pokutu a další desítky až stovky hodin neproduktivně stráveného času.“ (Akont, 2011) Jednou z možností, jak tuto situaci řešit, je zavedení jednotného inkasního místa za účelem zjednodušení výběru daní a odvodů.

Nejčastěji novelizovaným zákonem v ČR je bezesporu zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (zákon o daních z příjmů). V roce 2011 vyšel v platnost nový procesní zákon pro výběr daní zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, který zcela nahradil dosavadní zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Další velkou změnou s negativním dopadem na národní hospodářství je změna sazby DPH v roce 2012, kdy snížená sazba DPH se zvýšila z 10 % na 14 %, a v roce 2013 se má dále sjednotit se základní sazbou na jednu sazbu 17,5 %. V praxi to znamená, že snížená sazba se postupně zvýší z 10 % na 17,5 %, a základní sazba se naopak sníží ze současných 20 % na navrhovaných 17,5 %. Toto jsou údaje zveřejněné v době zpracování diplomové práce, je velmi pravděpodobné, že tento návrh nemusí být konečný. Vláda mimo výše uvedených změn připravuje zvýšení sazby daně z příjmu z dosavadních 15 % na 19 %. Časté legislativní změny vedou k nepřehlednostem, vzniku chyb a v neposlední řadě i různé aplikaci zákona v praxi, která se mnohdy vyvíjí až dle soudní judikatury.

Vstup ČR do EU významnou měrou ovlivnil obchodování mezi jednotlivými zeměmi, pro exportní záměry jsou závazné nařízení a normy platné v zemi odběratele. Pohyb

zboží v rámci členských zemí EU je evidován systémem sběru dat formou statistických výkazů předávaných celnímu úřadu (INTRASTAT).

Jiný režim vyžaduje obchodování se třetími zeměmi, které je vázáno na dodržování zvláštních předpisů, bez nichž není možné zboží do dané země dovážet.

Rekapitulace

Příležitosti:

- EU umožňuje volný pohyb zboží v rámci členských států, s přibývajícím počtem členských států se výrazně rozšířil trh
- změna sazby DPH v roce 2013 na jednotnou sazbu 17,5 %
- zavedení jednotného inkasního místa pro zjednodušení výběru daní a odvodů

Hrozby:

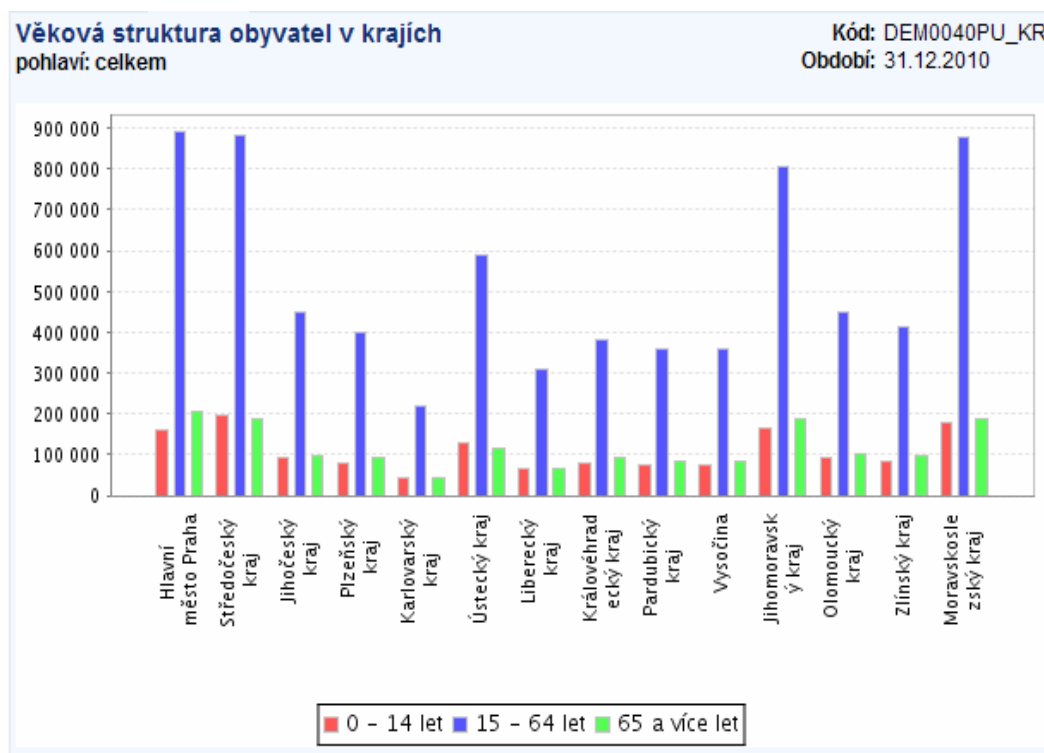
- složitý odvod daní, časté legislativní změny
- změna snížené sazby DPH z 10 % na 14 % v roce 2012, resp. na 17,5 % v roce 2013

Demografie

• Věková struktura

Jedním z hlavních problémů Karlovarského kraje, podobně jako v ostatních oblastech České republiky, je počet a věková struktura obyvatelstva. Celkový počet obyvatel se postupně snižuje, přibývá obyvatel v poproduktivním věku a celková populace stárne. Věkovou strukturu zobrazuje graf prezentovaný na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Obr. č. 3: Věková struktura obyvatel v krajích

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/>

Z grafu je patrné, že počtem obyvatel ve všech věkových kategoriích se Karlovarský kraj řadí na poslední místo v České republice. Údaje jsou zejména důležité pro tu oblast, kde zákazníkem a spotřebitelem je trh obyvatel. Důsledkem nejnižšího počtu obyvatel je v návaznosti na nejnižší příjmy v analyzovaném regionu výsledná koupěschopnost regionu, která významnou měrou ovlivňuje podnikatelské prostředí MSP.

Pro Karlovarský kraj je charakteristický nízký stupeň zalidnění venkova a poměrně vysoký stupeň urbanizace, tedy nadprůměrná koncentrace obyvatel do větších obcí a měst. Po Praze vykazuje Karlovarský kraj nejvyšší podíl městského obyvatelstva (81 %). Alarmující je též úbytek vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v regionu. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel se v Karlovarském kraji pohybuje hluboko pod celorepublikovým průměrem.

- **Cizinci v ČR**

Dalším významným faktorem ovlivňujícím strukturu MSP je národnostní složení obyvatelstva. Cizinci tvoří přibližně čtyři procenta veškerého obyvatelstva v České

republiky. Nejvíce cizinců je evidováno v Praze, kde má 14 obyvatel ze sta cizí státní příslušnost. Podle údajů Ministerstva vnitra žilo v České republice na konci roku 2010 celkem 424 tis. cizinců. Nejpočetnější skupinu tvořili lidé z Ukrajiny. Úřady evidovaly 43 % v zemi žijících cizinců ze zemí původu mimo Evropskou unii. Mezi druhou nejpočetnější skupinu se řadí Slováci, na pomyslné třetí příčce jsou evidováni Vietnamci. Poslední jmenovaná skupina však drží prvenství v tom, že v České republice žijí dlouhodobě nejdéle, v průměru osm let. Většina z nich má v této zemi partnera, děti, případně i další rodinné příslušníky. Naproti tomu zase Ukrajinci mívají s sebou partnera, ale děti žijí mimo území ČR. Co se týče délky pobytu v ČR, tak druhé místo zaujímají dlouhodobí imigranti ze zemí bývalé Jugoslávie, v průměru se zde zdržují sedm let a jedná se zejména o čtyřicátníky se středním odborným vzděláním. Z Ruska do ČR přichází nejvíce vysokoškoláků.

Tab. č. 7: Mezikrajské srovnání – podíl cizinců na obyvatelstvu

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2006	3,1	8,7	3,6	2,0	2,8	5,3	3,2	3,1	2,4	1,5	1,4	2,5	1,3	1,1	1,6
2007	3,8	10,6	4,2	2,4	3,7	6,3	4,0	3,5	2,8	2,1	1,7	2,9	1,6	1,3	1,8
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Český statistický úřad* [online]. ČSÚ, © 2012, [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://www.kvary.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajp/411364-11-xk>

Ze statistického šetření prezentovaném v tabulce č. 7 vyplývá, že druhý největší podíl cizinců je zastoupen v Karlovarském kraji. Z dlouhodobého pohledu má tento ukazatel rostoucí tendenci. V níže přiložené tabulce č. 8 je uveden počet cizinců dle okresů Karlovarského kraje v členění podle zastoupené národnosti. Nejvíce cizinců je evidováno v Karlových Varech, druhé místo patří okresu Cheb, nejméně cizinců žije v okrese Sokolov. Nejpočetnější skupinu tvoří ve všech třech okresech Vietnamci, většina jich žije v Chebu. Co se týče Ukrajinců, nejvíce je tato skupina zastoupena v Karlových Varech.

Tab. č. 8: Cizinci podle okresů Karlovarského kraje k 31.12.2010

Kraj, okresy <i>Region, districts</i>	Cizinci celkem <i>Foreigners, total</i>	z toho státní občanství <i>Citizenship</i>				
		Ukrajina <i>Ukraine</i>	Slovensko <i>Slovakia</i>	Vietnam <i>Viet Nam</i>	Ruská federace <i>Russian Federation</i>	Polsko <i>Poland</i>
Karlovarský kraj	19 617	2 612	1 495	8 082	3 051	208
Cheb	7 635	928	520	4 458	344	64
Karlovy Vary	9 482	1 364	531	2 951	2 571	75
Sokolov	2 500	320	444	673	136	69
*) údaje nezahrnují cizince s platným azylem na území ČR		*)Data do not include foreigners with valid asylum in the Czech Republic.				

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/60003A6DC0/\\$File/411011110412.xls](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/60003A6DC0/$File/411011110412.xls)

Rekapitulace

Příležitosti:

- příliv cizinců

Hrozby:

- snižování počtu obyvatelstva

Ekonomika

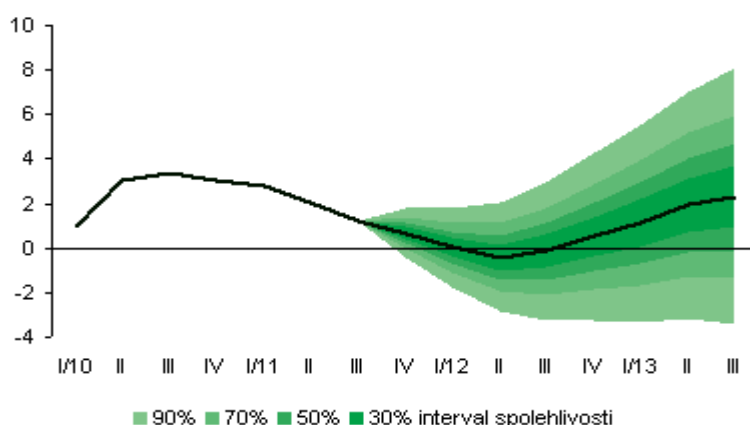
Hospodářská struktura Karlovarského kraje je vnitřně diferencovaná. Sektor služeb má dominantní postavení na Chebsku a Karlovarsku, na Sokolovsku má zatím rozhodující význam sektor sekundární a primární. Sektor služeb tvoří obchod, doprava a spoje, zdravotnictví a školství. Karlovarský kraj je světově proslulý především svým lázeňstvím a cestovním ruchem, se kterým je spojeno zajištění ubytování, stravování, kultura a péče o zdraví obyvatelstva. V posledních letech se projevuje v oblasti podnikání silný vliv cizinců, jedná se o vietnamskou komunitu, která se zabývá poskytováním maloobchodních služeb pro obyvatelstvo, tzv. „večerky“ a provozováním různých typů heren. Karlovy Vary jsou známé nejen lázeňstvím, ale bohužel i vlivem ruské komunity. Některé kauzy týkající se působení této komunity v kraji jsou silně medializované a dostávají se tak do povědomí obyvatel celé České republiky. V souvislosti se vznikem sítě supermarketů se objevil problém s obchodní sítí na venkově a menších městech.

Mezi základní ukazatele vypovídající o úrovni ekonomiky v daném regionu se řadí trendy HDP, průměrné mzdy, kupní síla obyvatel, inflace, úrokové sazby, ceny v jednotlivých komoditách.

- **Hrubý domácí produkt (HDP)**

HDP je makroekonomický produkt, který je představován produkcí tzv. finálních statků nově vytvořených v daném období (čtvrtletí, rok) jako výsledek společensky organizované a statisticky zachycené činnosti. (ČNB, 2012) Český statistický úřad a ČNB na svých internetových stránkách pravidelně zveřejňují statistická zjištění o HDP za jednotlivá období, ČNB se otázky HDP věnuje též ve svých prognózách.

Obr. č. 4: Prognóza HDP

Zdroj: ČESKO. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. ČNB: Česká národní banka [online]. ČNB, © 2003–2012 [cit. 2012-02-19]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html#HDP

Vějířový graf zachycuje nejistotu budoucího vývoje sezónně očištěného růstu HDP. Nejtmavší pásma kolem středu prognózy odpovídá vývoji, který nastane s 30 % pravděpodobností. Rozšiřující se pásma zobrazují postupně vývoj s pravděpodobností 50 %, 70 % a 90 % (ČNB, 2012).

Český statistický úřad zveřejňuje data o vytvořeném HDP v členění podle jednotlivých krajů. Poslední známá statistická zjištění jsou za rok 2010 a byla zveřejněna ve Statistické ročence 2011. Aktuálnější data v době zpracování diplomové práce nebyla na stránkách Českého statistického úřadu k dispozici.

Tab. č. 9: HDP podle krajů v roce 2010

ČR, kraje <i>CR, regions</i>	HDP celkem (mil. Kč) <i>GDP, total (CZK mil.)</i>
Česká republika <i>Czech Republic</i>	3 775 237
Hl. m. Praha	972 551
Středočeský	405 837
Jihočeský	195 732
Plzeňský	175 398
Karlovarský	79 845
Ústecký	250 267
Liberecký	117 992
Královéhradecký	171 247
Pardubický	146 614
Vysočina	150 666
Jihomoravský	387 309
Olomoucký	173 882
Zlínský	177 989
Moravskoslezský	369 908

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Český statistický úřad* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-11-r_2011-05

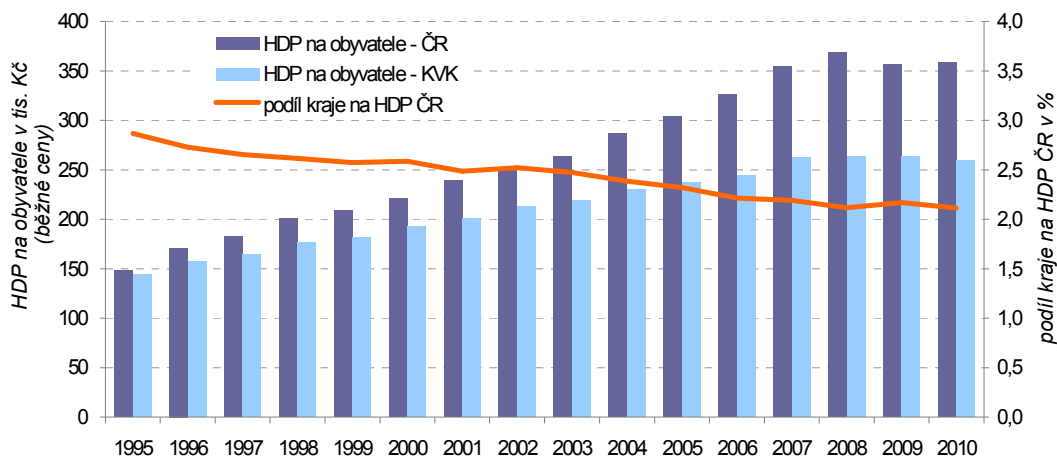
Statistická ročenka Karlovarského kraje 2011 informuje veřejnost o makroekonomických ukazatelích dosažených k 31.12.2010. Trendy v jednotlivých krajích za poslední období jsou proporcionální, lze tudíž predikovat, že hodnoty ukazatele HDP budou i nadále pro Karlovarský kraj znamenat poslední místo ve statistickém šetření. Velmi alarmující je hodnota HDP z roku 2010, která činí pouhých 79.845 mil. Kč, což představuje jen 2 % z HDP celkem za celou Českou republiku. Ve vztahu k těmto hodnotám je naproti tomu překvapující hodnota HDP celkem v Ústeckém kraji (250.267 mil. Kč), který patří též do Severozápadního regionu, a je všeobecně známé, že tento kraj se potýká s nemalými problémy v souvislosti se skladbou obyvatelstva, a s ním spojenou nezaměstnaností.

Pro srovnání je přiložen vývoj HDP v Karlovarském kraji za období roku 1995 až 2010 (obr. č. 5). Jak již bylo uvedeno výše, tvorba HDP/obyvatele se v roce 2010 v Karlovarském kraji snížila na 259.560 Kč, což představuje 72,3 % celorepublikového průměru. V mezikrajském srovnání je to nejnižší hodnota HDP/obyvatele ze všech krajů ČR. Zatímco v roce 1995 byl ještě Karlovarský kraj v tvorbě HDP na druhém místě za Hl. městem Prahou, v následujících letech se

posouval na pomyslném žebříčku na dolní příčky a od roku 2008 se umísťuje na posledním místě ze všech krajů ČR.

Obr. č. 5: Graf. č. 2 Hrubý domácí produkt v Karlovarském kraji

Graf č. 2 Hrubý domácí produkt v Karlovarském kraji

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: [http://www.kvary.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/makroekonomicke_ukazatele_v_karlovarskem_kraji_v_roce_2010/\\$File/MAKROEKONOMIKA.doc](http://www.kvary.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/makroekonomicke_ukazatele_v_karlovarskem_kraji_v_roce_2010/$File/MAKROEKONOMIKA.doc)

- **Průměrné mzdy**

Problematika mezd je podrobně analyzována ve čtvrté kapitole, která se zabývá otázkou zaměstnanosti, a data v ní jsou zpracována jak pro konkrétní analyzovaný kraj, tak pro další vybrané kraje a také Českou republiku jako celek.

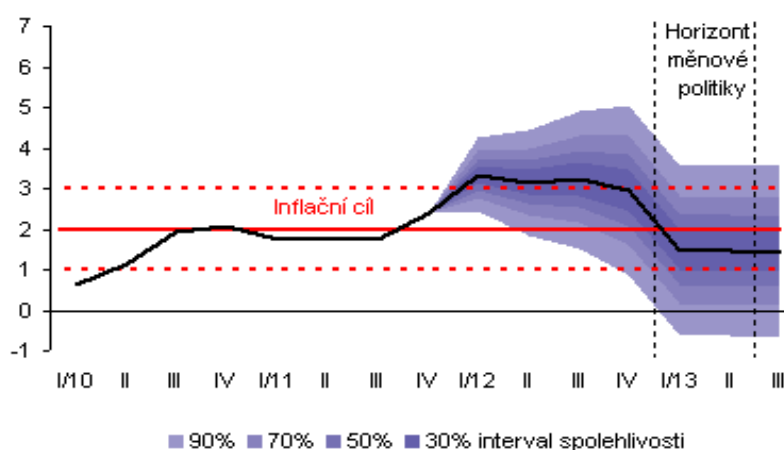
V příloze A je uveden přehled průměrných hrubých měsíčních mezd v členění podle odvětví – sekce CZ-NACE za období 2006-2011. V časovém horizontu šesti let se průměrná hrubá měsíční mzda za celou ČR zvýšila o 4.180 Kč, v procentuelním vyjádření to znamená nárůst o 21 %. Nejnižší průměrná hrubá mzda je vykazována v odvětví ubytování, stravování a pohostinství, a to ve výši 12.754 Kč v roce 2010. V uvedených šesti letech se mzda v tomto odvětví zvýšila o pouhých 1.078 Kč, resp. o 9 %. Slovní obrat „je vykazována“ byl uveden záměrně. Zaměstnancům je evidována mzda na úrovni minimální mzdy, ale další odměny a příplatky za odvedenou práci se vyplácejí v hotovosti, mimo evidenci mezd. Naproti tomu nejvyšší průměrnou hrubou mzdu dosahují zaměstnanci tradičně v odvětví peněžnictví a bankovníctví, konkrétně v roce 2010 je to výše 48.106 Kč, což představuje v porovnání s průměrem za celou ČR vyšší mzdu o 24.380 Kč,

v porovnání s výší mzdy v odvětví ubytování, stravování a pohostinství dokonce téměř dvojnásobnou hodnotu. V další části diplomové práce budou podrobněji analyzovány dopady rozdílů mezd v jednotlivých krajích na koupěschopnost obyvatelstva v regionu.

- **Inflace**

Inflace znamená růst všeobecné (celkové) cenové hladiny, který je projevem určité nerovnováhy v ekonomice. (Čadil, 2010) Měří se pomocí cenových indexů a rozeznává se inflace mírná (do 10 %), pádivá (10 – 100 %) a hyperinflace (1000 % a více).

Obr. č. 6: Prognóza inflace na horizontu měnové politiky

Zdroj: ČESKO. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. ČNB: Česká národní banka [online]. ČNB, © 2003–2012 [cit. 2012-02-19]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html#inflace

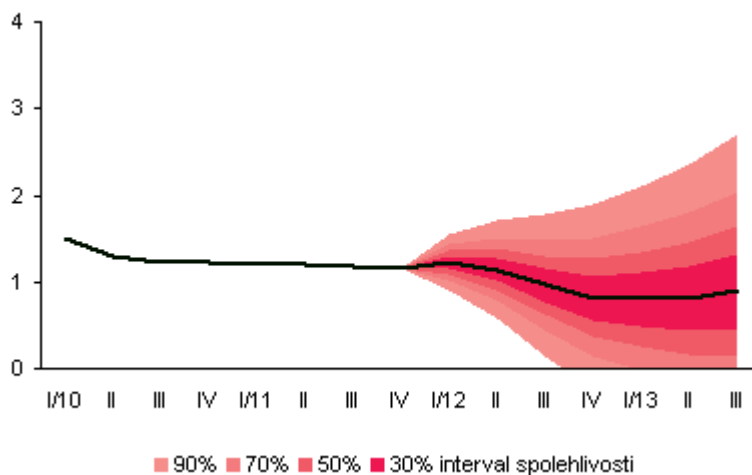
Vějířový graf zachycuje vývoj inflace spotřebitelských cen. Kolem středu prognózy je pásmo nejtmaší, zobrazuje vývoj, který nastane s 30% pravděpodobností. Další pásma zobrazují postupně vývoj s pravděpodobností 50 %, 70 % a 90 % (ČNB, 2012).

- **Úrokové sazby**

Náklady spojené se získáváním peněz pro podnikání jsou v jednotlivých státech značně rozdílné. Mezi nejčastější zdroje patří půjčky, což bývají peníze zapůjčené

bankami. ČNB stanovuje základní úrokové sazby, od kterých se odvíjí úročení komerčních úvěrů. Nejvíce citlivé na každý pohyb těchto sazeb jsou hypotéky.

Obr. č. 7: Prognóza úrokových sazeb

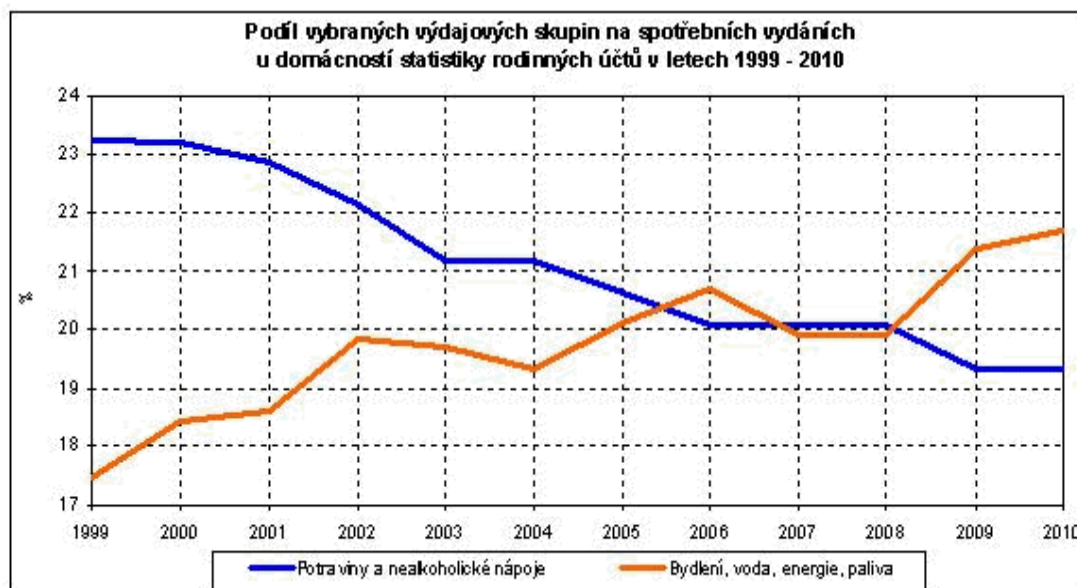
Zdroj: ČESKO. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. ČNB: Česká národní banka [online]. ČNB, © 2003–2012 [cit. 2012-02-19]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html#HDP

- **Kupní síla obyvatelstva**

Kupní síla obyvatelstva je často používaný pojem, pod nímž se zpravidla rozumí, kolik si toho obyvatel nějakého regionu nebo profese může za své příjmy koupit v rámci definovaného spotřebního koše. Je to množství peněz, které má v daném období obyvatelstvo k dispozici pro nákup zboží na spotřebním trhu, čímž tvoří koupěschopnou poptávku. Kupní síla obyvatel regionu však nemá jen politický význam, ale je důležitá z hlediska obchodního, neboť investorům ukazuje zda a jak vhodně investovat do daného regionu a MSP dává obraz o poptávce, na kterou mohou svými podnikatelskými záměry reagovat.

Kupní sílu obyvatelstva ovlivňuje výše vydání jednotlivých soukromých domácností a struktura jejich spotřeby. Informace o odlišnostech spotřeby v domácnostech podle různých hledisek nebo o vlivu faktorů na strukturu vydání poskytuje Statistika rodinných účtů uváděná v rámci Českého statistického úřadu. Zajímavý pohled na vývoj struktury spotřeby domácností přináší obrázek č. 8 prezentující podíl vybraných výdajových skupin na spotřebních vydáních v letech 1999 – 2010.

Obr. č. 8: Podíl vybraných výdajových skupin na spotřebních vydáních u domácností v letech 1999 - 2010

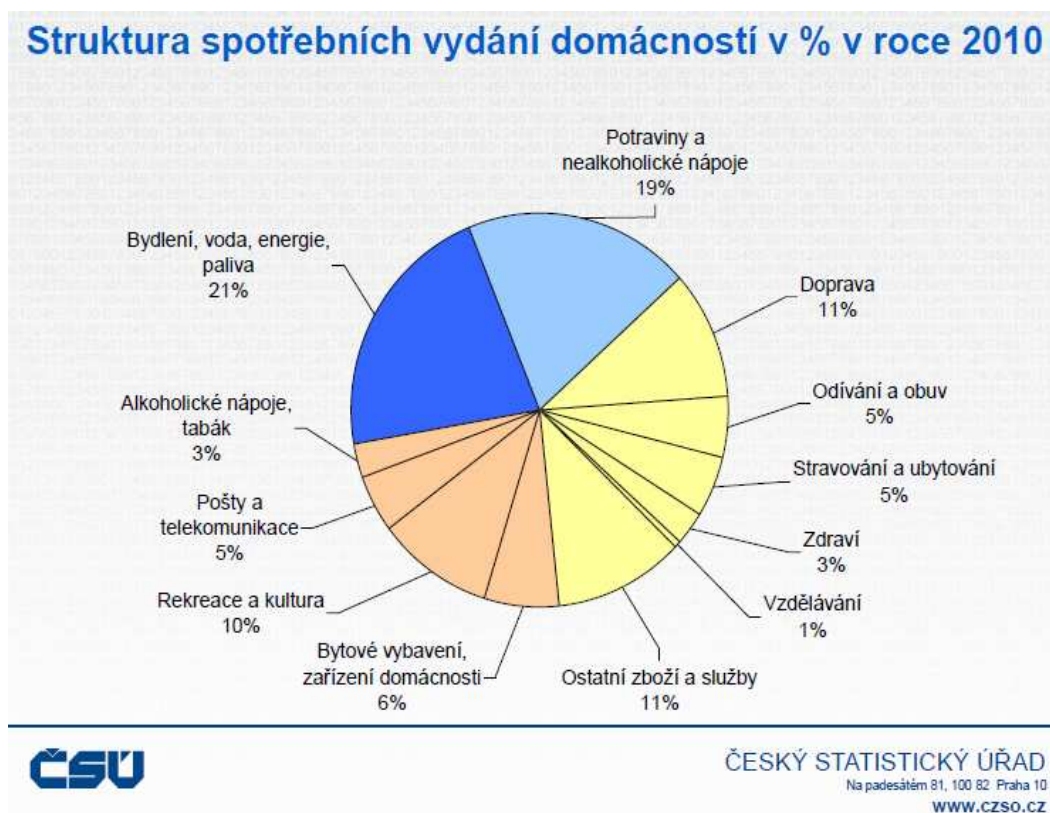

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rodinne_ucty

Graf přehledně vypovídá o zlomových letech 2006 – 2008, kdy se výrazně mění struktura spotřebních vydání mezi oběma sledovanými skupinami. Výdaje na potraviny a nealkoholické nápoje tvořily procentuelně vyšší podíl než vydání na bydlení, vodu, energie a paliva v letech 1999 – 2005. Naproti tomu v roce 2010 tvoří výdaje na bydlení, vodu, energie a paliva téměř 22 % spotřebních vydání a naopak potraviny a nealkoholické nápoje výši kolem 19 %. Změna spotřebních vydání se negativně odráží na koupěschopnosti obyvatelstva, navíc podmíněnou také strukturou a podnikatelským prostředím daného regionu.

Níže uvedený graf na obrázku č. 9 uvádí procentuelní údaje o struktuře spotřebních vydáních domácností v roce 2010. Největší položkou v rozpočtu domácností jsou výdaje na bydlení, vodu, energie a paliva, konkrétně 21 %. Jedná se o autonomní výdaje, které domácnost musí vynaložit. Co se týče cen za tyto výdaje, výhledy do budoucnosti nejsou optimistické, tato položka se bude i nadále zvyšovat. Druhou největší položkou ve spotřebních vydáních tvoří potraviny a nealkoholické nápoje (19 %). Na pomyslném třetím místě jsou výdaje na dopravu a ostatní zboží a služby. Výdaje na dopravu v důsledku zdražování pohonných hmot budou s největší pravděpodobností i nadále narůstat.

Obr. č. 9: Struktura spotřebních vydání domácností v roce 2010

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Český statistický úřad* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prezentace_a_tiskove_konference_zivotni_uroven_spotreba_domacnosti

Kupní síla obyvatel v České republice je v rámci Evropy žalostná. Statistiky uvádějí, že Česká republika se nachází na 60 % průměru, a ani prognózy dalšího vývoje nejsou optimistické, úroveň západu je v nedohlednu. Např. kupní síla na jednoho Evropana v roce 2011 činí 12 774 EUR, po přepočtu aktuálním kurzem se jedná o částku cca 319.000 Kč. ČR však dosahuje hodnoty pouze 191.400 Kč (Pospíšil, 2012).

Průměrná mzda v České republice se oficiálně pohybuje kolem 24.000 Kč, tento údaj je ovšem zkreslený statistikou, průměr je velmi citlivý na extrémní hodnoty. Tuto skutečnost potvrzuje i samotné Ministerstvo práce a sociálních věcí, podle něj na průměrnou mzdu nedosáhne 60 % zaměstnanců.

O situaci v Karlovarském kraji vypovídá následující tabulka č. 10:

Tab. č. 10: Vybrané údaje za Karlovarský kraj – příjmy a životní podmínky domácností

	2006	2007	2008	2009	2010
Počet domácností	122 151	119 992	120 637	120 863	121 640
Počet členů domácností	301 177	301 555	302 367	304 301	304 534
Průměrný počet členů domácnosti	2,47	2,51	2,51	2,52	2,50
Peněžní příjmy (Kč/osoba/rok) hrubé	128 597	134 999	139 160	147 051	151 618
čisté	106 572	114 003	117 285	126 829	131 697
Domácnosti s čistými příjmy pod životním minimem					
počet	1 972	2 941	5 583	5 647	2 966
v %	1,6	2,5	4,6	4,7	2,4
Celkové měsíční náklady domácnosti na bydlení (Kč)	3 948	4 247	4 552	5 151	5 088
z toho (%) nájemné	22,6	23,7	23,9	24,8	26,4
elektřina	20,4	21,0	21,2	22,2	22,6
plyn z dálkového zdroje	14,1	14,1	14,3	14,8	13,8
teplo a teplá voda	20,2	20,4	20,1	20,4	19,2
vodné a stočné	9,3	9,7	9,6	9,3	9,1

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rodinne_ucty

Průměrný počet domácností v Karlovarském kraji za uvedená období osciluje kolem hodnoty 120 000, průměrný počet členů domácností kolem hodnoty 2,50. Hrubé peněžní příjmy (Kč/osoba/rok) se v letech 2006 – 2010 zvýšily o 23.021 Kč, resp. o 18 %. Čisté peněžní příjmy se zvýšily o 25.125 Kč, resp. o 23,5 %. Co se však týká celkových měsíčních nákladů domácností, tak zvýšení nákladů o 1.140 Kč představuje procentní zvýšení o 28,9 %. Zvýšení čistých peněžních příjmů je nižší než zvýšení měsíčních nákladů domácností, změna se projeví v kupní síle obyvatelstva.

Rekapitulace

Příležitosti:

- nízké úrokové sazby
- nejnižší průměrné mzdy v kraji => nižší mzdové náklady

Hrozby:

- nejnižší tvorba HDP v kraji
- nejnižší kupní síla obyvatelstva
- změna struktury výdajů domácností – velké zatížení náklady na bydlení

Sociologie, kultura

• Rozvoj sociálních služeb

Analyzovaný Karlovarský kraj má vypracován Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2009 – 2013. V Karlovarském kraji došlo v posledních letech ke zvýšení průměrného věku obyvatel o 4,0 roku. Z tohoto hlediska je nutné zajistit zejména dostatečnou nabídku sociálních služeb pro seniory, důraz je přitom potřeba klást především na rozvoj sítě terénních služeb. Nezaměstnanost, nedostatek finančních prostředků, nedostatečný počet malometrážních bytů a jejich relativně vysoká cena mají za následek větší množství sociálně slabých obyvatel a osob bez příští. Tyto osoby se koncentrují do větších měst, kde je vyšší míra anonymity a více příležitostí k získání finančních prostředků. Na danou situaci je potřeba reagovat sociálními službami typu azylových domů, nocleháren a nízkoprahových zařízení. Většina obcí a příspěvkových organizací obcí je zaměřena na poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Obce nabízejí svým občanům zejména pečovatelskou službu a domovy pro seniory. V Chebu kromě toho funguje i nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a zařízení poskytující dětem se zdravotním postižením služby typu stacionáře a domova pro osoby se zdravotním postižením. (Karlovarský kraj, 2011)

Karlovarský kraj prostřednictvím svých příspěvkových organizací poskytuje mimo jiné pobytové sociální služby, jako jsou domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem. Většina služeb je soustředěna do větších měst jako jsou Karlovy Vary, Cheb, Sokolov, Chodov, Mariánské Lázně. Naopak některé z pobytových služeb, které jsou nabízeny příspěvkovými organizacemi Karlovarského kraje, jsou poskytovány v zařízeních umístěných mimo města (v malých obcích, osadách, nebo zcela na samotě).

• Kultura, cestovní ruch

Karlovarský kraj nabízí širokou škálu a počet kulturních a sportovních akcí. Pravidelně se opakující kulturní akcí je v Karlových Varech Mezinárodní filmový festival, Dvořákův karlovarský podzim, Tourfilm, Mezinárodní jazzyvý festival, Mezinárodní pěvecká soutěž A. Dvořáka, v Ostrově se koná Dětský filmový a televizní festival Oty Hofmana a v Mariánských Lázních Mezinárodní Chopinův

festival. Na hradě Loket se pořádají Rudolfínské slavnosti, hrají se zde divadelní představení v rámci projektu Loketského kulturního léta, mezi nejznámější se řadí Rusalka, Nabucco nebo Prodaná nevěsta.

Mezi národní kulturní památky v Karlovarském kraji patří zámek Kynžvart, hrad Bečov nad Teplou s relikviářem sv. Maura, Důl Jeroným, Klášter Teplá, Rudá věž smrti, Císařské lázně v Karlových Varech, Kostel sv. Maří Magdalény v Karlových Varech a Hlavní kolonáda v Mariánských Lázních. Cílem návštěvníků kraje jsou také významná historická jádra měst v Chebu, Lokti, Jáchymově, Ostrova nebo Horním Slavkově. Památkové zóny jsou ale i v dalších městech a obcích.

V krajském městě se nachází nejmenší mezinárodní letiště v ČR s pravidelnými lety do Ruska a letními charterovými lety do Turecka, Tunisu a Řecka.

Ke známým sportovním akcím patří v Karlových Varech Kanoe Mattoni, CANON CUP, Carlsbad Triatlon, mezinárodní volejbalové a basketbalové turnaje pořádané v nové multifunkční hale KV Aréně. V horských územích jsou naopak příznivé podmínky pro zimní sporty.

Karlovarský kraj má vypracovaný Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007 – 2013. Zpracovatelem tohoto programu je Západočeská univerzita v Plzni, fakulta ekonomická, řešitelé jsou Jiří Ježek a Jan Tlučkoř. Cílem tohoto programu je navržení ucelené a konkrétní představy rozvoje cestovního ruchu a lázeňství. (Karlovarský kraj, 2011)

Rekapitulace

Příležitosti:

- podpora Karlovarského kraje rozvoje sociálních služeb
- poptávka po sociálních službách pro seniory
- poptávka po rozvoji sítě terénních služeb
- podpora rozvoje cestovního ruchu a lázeňství

Hrozby:

- větší množství sociálně slabých obyvatel

Technologie

Tradiční odvětví mají vazbu na místní suroviny, důležitá je i vazba na kvalifikovanou pracovní sílu. Především se jedná o těžbu hnědého uhlí a dalších nerostných surovin, o výrobu elektrické energie, porcelánu, skla, hudebních nástrojů a strojírenství. Textilní a konfekční výroba se bohužel během posledních několika let dostala do útlumu.

Silnou pozici na Karlovarsku si drží tradiční výroba porcelánu (Karlovarský porcelán a.s., nyní společnost THUN 1794, a.s.), výroba skla (Moser a.s.), výroba a zpracování keramických surovin (Sedlecký kaolin a.s.), strojírenství (Škoda Ostrov a Witte Nejdek). Na Sokolovsku převažuje těžba hnědého uhlí (Sokolovská uhelná a.s.), energetika (ČEZ – Tisová), chemický průmysl (Chemické závody a.s.). Chebsko je nejvíce ovlivněno výrazným omezením textilního průmyslu. Tradiční firmy (TOSTA Aš, CHEBANA Cheb, Textilana – Ohara Aš) většinou zanikly a nově vzniklé firmy jsou menší, přibližně do 100 zaměstnanců a jejich hlavní ekonomickou činností je práce ve mzdě.

Rekapitulace

Příležitosti:

- tradiční výrobní odvětví s vazbou na místní suroviny

Hrozby:

- zánik či omezení výroby některých velkých výrobních firem, nově vzniklé firmy jsou menší s počtem cca do 100 zaměstnanců

Politika

Vliv státu na ekonomiku v průběhu doby růstu. Hospodářská politika znamená působení státu na ekonomické, sociální a právní prostředí za účelem naplnění stanovených cílů. Ačkoliv u jednotlivých druhů státních výdajů se prosazuje jejich snížení, u podpory MSP taková snaha není. Politika podpory MSP je prováděna ve většině rozvinutých zemí, nevyjímaje ČR. Programy na podporu malého a středního podnikání se soustřeďují především do oblastí snažšího získávání kapitálu pro financování investic. Na druhou stranu nelze pominout fakt, že spotřebiteli a firmě však pro své základní potřeby, vstupy, či investice zůstává stále menší část výdělků.

Často diskutovanou otázkou je potom přijetí společné měny EUR, kterou by mnozí podnikatelé uvítali. Koncept společné měny je však v poslední době velmi ohrožen

zejména díky velkým rozdílům mezi ekonomikami jednotlivých členských zemí a také díky současné krizi, kdy většina ze zakladatelských zemí volí řešení ochrany svých podniků a trhů.

Ministerstvo průmyslu a obchodu na svých stránkách v sekci podpora podnikání potom zveřejňuje dostupné programy pro podporu rozvoje podnikání včetně odkazů na informace o získání dotací z fondů EU.

Rekapitulace

Příležitosti:

- programy na podporu podnikání
- možnost získání dotací z fondů EU

Hrozby:

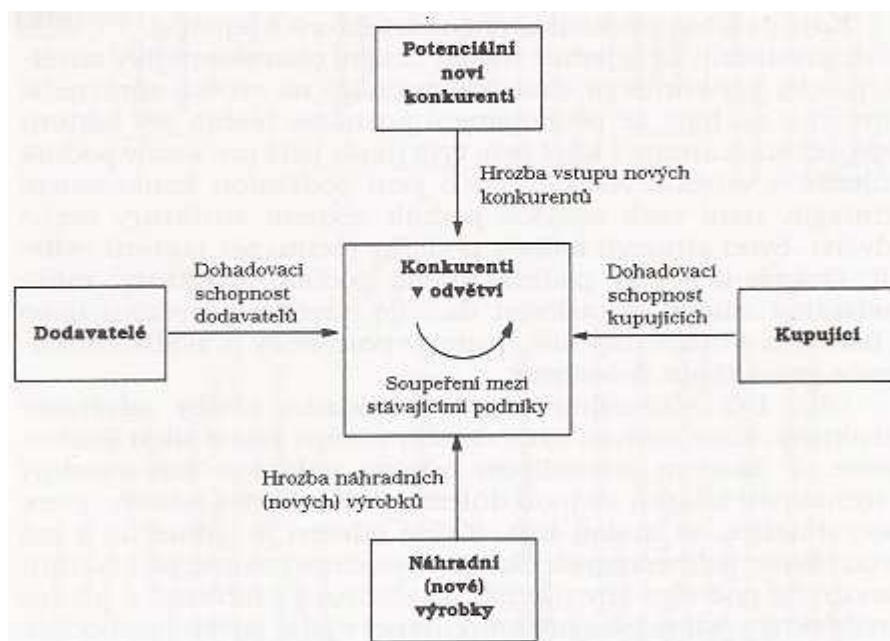
- hospodářská a politická krize v ČR

2.3.2 Popis základních sil mezoprostředí

V literatuře se síly mezoprostředí nazývají jako konkurenční, opírají se o model pěti sil M. Portera (Porter, 1992, s. 23). Konkurence ovlivňuje činnosti podniku, které mohou přispět k jeho výkonnosti. Při volbě správné konkurenční strategie se hledají odpovědi na dvě základní otázky. Tou první je přitažlivost odvětví z pohledu dlouhodobého výnosnosti včetně určujících faktorů a tou druhou jsou činitelé, kteří určují vzájemné konkurenční postavení uvnitř daného odvětví.

Porter popisuje pět dynamických konkurenčních faktorů, které určují přitažlivost daného odvětví a důvody jejich působení. Ukazuje, jak analyzovat konkurenty a předvídat a ovlivňovat jejich chování.

Obr. č. 10: Pět dynamických konkurenčních faktorů

Zdroj: PORTER, Michael E. *Konkurenční výhoda: (Jak vytvořit a udržet si nadprůměrný výkon)*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, 1992. ISBN 80-85605-12-0.

Společné působení těchto pěti konkurenčních faktorů je jádrem úspěchu nebo neúspěchu podniků. Velkou úlohu hraje regionální trh práce v místě působení MSP, jeho struktura a nasycenost.

Konkurenti v odvětví

V Karlovarském kraji se negativně projevují důsledky strukturálních změn v souvislosti se změnou politického systému po roce 1989. Zásoby nerostných surovin a tradice byly základem pro výrobní odvětví v daném regionu, kam nepochybně patří výroba porcelánu, skla, těžební průmysl, lážeňství, výroba bylinného likéru Becherovka, ale i zemědělství. Všechna odvětví nejsou z hlediska výnosnosti stejná, a to se nepříznivě odráží ve struktuře MSP. Např. ve výrobě porcelánu v současné době v regionu působí z původních 20 velkých podniků jen pár společností, svým charakterem a složením odpovídají spíše mikropodnikům. Obdobná situace je v textilním průmyslu, podniky jako byly TOSTA Aš, CHEBANA Cheb, Textilana – Ohara Aš většinou zanikly.

Rekapitulace

Hrozby:

- vysoká konkurence v tradičních odvětvích
- struktura MSP ovlivněna výnosností konkrétních odvětví
- strukturální změny po roce 1989

Potenciální noví konkurenti

V tradičních odvětvích zpracovatelského průmyslu – výroba porcelánu, skla, těžební průmysl – si stávající podniky udržují bariéry pro ztížení, nebo spíše znemožnění vstupu podniků nových. Další z možnou příčin, proč podniky nemají zájem o vstup do některých odvětví, spočívá ve volné výrobní kapacitě současných podniků. Ve výrobě porcelánu a skla je dlouhodobý převis nabídky nad poptávkou, navíc technologie potřebná k výrobě tohoto sortimentu znamená vysoké investice pro vstup na tento segment trhu.

Jiná situace existuje v oblasti obchodu a služeb. Původní maloobchodní prodejny v menších obcích a okrajových částech města jsou vytlačovány novou konkurencí v podobě tzv. „večerek“ Vietnamců, kteří v některých lokalitách natolik zdomácněli, že si zde pořizují kromě kamenných obchodů i vlastní bydlení, a své obchodní dovednosti přenášejí i do sektoru služeb, především se jedná o provozovny s nehtovým studiem, masérské služby, kadeřnictví a pohostinství. Další hrozbou v podobě nových konkurentů jsou obchodní řetězce vytvářené kapitálově silnými společnostmi ze zahraničí.

Rekapitulace

Hrozby:

- konkurence obchodních řetězců
- bariéry pro vstup nových konkurentů

Substituční výrobky

V regionu se projevuje nekalá konkurence ze strany velkých podniků a dumpingové ceny dovážených produktů. Silná pozice výroby porcelánu byla narušena dovozem levného a mnohdy nekvalitního porcelánu z Číny či Polska. Prodejní ceny dováženého zboží jsou nižší než výrobní náklady tuzemského výrobce. Při současných cenách

surovin a energií, které tvoří největší položku v kalkulaci výrobku, je téměř nemožné zlepšit poměr kvalita/cena u substitutu. Racionálně uvažující spotřebitel volí optimální kombinaci statků v závislosti na svých preferencích a na svých tržních možnostech, v rozhodování je omezen svým důchodem a tržními cenami statků. Spotřebitel se zpravidla ve většině případů rozhodne pro nákup jídelní soupravy z Číny nebo Polska za cenu 600 Kč v obchodním řetězci Kaufland, Tesco, Globus, a nikoliv pro nákup kvalitního českého výrobku ve vzorkové prodejně výrobce za cenu 2 900 Kč.

Rekapitulace

Hrozby:

- nekalá konkurence velkých podniků a dumpingové ceny dovážených produktů

Zákazníci

Karlovarský kraj patří mezi nejmenší kraje ČR s nejnižšími průměrnými výdělky, což se negativně odráží v kupní síle obyvatelstva v sektoru obchodu a služeb. Ve zpracovatelském průmyslu je evidován nižší počet zákazníků než v předchozích obdobích, stávající zákazníci požadují vyšší kvalitu produktu a nižší ceny. Projevuje se též druhotná platební neschopnost v některých odvětvích, která se řetězově promítá do veškerého podnikatelského prostředí. Jednou z nejhorších situací je oblast stavebnictví, kde odběrateli bývají často společnosti se zahraniční účastí nebo ve vlastnictví zahraničních osob podnikajících v právní formě společnosti s r.o.

Rekapitulace

Hrozby:

- platební nekázeň způsobující druhotnou platební neschopnost
- nízká kupní síla obyvatelstva

Dodavatelé

Zpracovatelský průmysl má v kraji omezený počet dodavatelů, většina z nich je v postavení monopolního dodavatele. V případě vstupního materiálu pro výrobu porcelánu se jedná o monopolního dodavatele IMERYS TABLEWARE CR, s.r.o., který je jediným dodavatelem granulátu, točirenské a licí hmoty včetně glazury pro všechny výrobce porcelánu v ČR. Nejinak je tomu v případě pálicích pomůcek a strojního zařízení. Obecně lze konstatovat, že výrobní podniky jsou závislé na konkrétních

dodavatelích, jen obtížně lze substituovat dodávky specifického materiálu pro výrobu porcelánu, skla, Becherovky nebo surovin pro těžební průmysl.

Rekapitulace

Hrozby:

- monopolní postavení dodavatelů ve zpracovatelském průmyslu

2.3.3 Hodnocení výsledků externí analýzy – matice EFE

Výsledkem externí analýzy musí být seznam příležitostí a hrozeb – O, T. Tvorba matice EFE probíhá v pěti krocích (Šulák, Vacík, 2005, s. 29):

1. vytvoření tabulky externích faktorů, musí být zachován stejný počet externích faktorů pro příležitosti a hrozby,
2. ke každému faktoru se přiřadí váha v rozsahu 0,00 – 1,00 podle důležitosti příležitosti nebo hrozby pro úspěšnost v oboru obecně, součet vah je roven 1,00,
3. faktory se ohodnotí stupněm vlivu na analyzovanou problematiku, stupnice vlivu je 1 – 4, kdy 1 znamená nejnižší stupeň vlivu a naopak 4 znamená nejvyšší stupeň,
4. váha a stupeň vlivu se násobí, čímž se získá vážený poměr,
5. vážené poměry se sečtou a výsledkem je celkový vážený poměr.

Celkový vážený poměr ukazuje celkovou pozici v externím prostředí.

Tab. č. 11: MATICE EFE

O	Název faktoru	Váha	Vliv	Součin
1.	programy na podporu podnikání	0,12	3	0,36
2.	zavedení jednotného inkasního místa pro zjednodušení výběru daní a odvodů	0,12	3	0,36
3.	nejnižší průměrné mzdy v kraji => nižší mzdové náklady	0,10	2	0,20
4.	možnost získání dotací z fondů EU	0,08	4	0,32
5.	poptávka po sociálních službách pro seniory	0,04	3	0,12
	Celkový vážený průměr příležitostí	0,46		1,36

T	Název faktoru	Váha	Vliv	Součin
1.	nejnižší kupní síla obyvatelstva	0,16	4	0,64
2.	nekalá konkurence velkých podniků a dumpingové ceny dovážených produktů	0,10	4	0,40
3.	složitý odvod daní, časté legislativní změny	0,12	3	0,36
4.	platební nekázeň způsobující druhotnou platební neschopnost	0,10	3	0,30
5.	změna snížené sazby DPH z 10 % na 14 % v roce 2012, resp. na 17,5 % v roce 2013	0,06	2	0,12
	Celkový vážený průměr hrozeb	0,54		1,82
	Celkový vážený průměr	1,00		3,18

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Interpretace výsledků externí analýzy – matice EFE: hodnota 3,18 ukazuje na vysokou citlivost MSP na externí prostředí. Makroekonomické změny ve společnosti mají přímý dopad na další existenci MSP. Hrozby spočívající ve změně daňového zatížení, především ve změně sazeb DPH, které následně ovlivňují koupěschopnost obyvatelstva v daném podnikatelském prostředí, mohou některým firmám nebo drobným živnostníkům způsobit existenční problémy.

2.4 Analýza interního prostředí

Interní analýza se zabývá sestavením silných S (angl. *Strengths*) a slabých stránek W (angl. *Weaknesses*) v interních oblastech podnikatelského subjektu – MSP. (Šulák, Vacík, 2005)

2.4.1 Management

Pojem management je spojen s řízením lidí a dosahováním výsledků jejich prostřednictvím. „Chod a výsledky každé organizace ovlivňuje úroveň jejího managementu.“ (Mugler, 1997, s. 117) Mezi základní činnosti managementu patří plánování, organizování, motivace, personální řízení a kontrola. Výkon jednotlivých činností je odvozen od konkrétní formy MSP. Podnikatel, který vykonává svou ekonomickou činnost na základě živnostenského oprávnění a zaměstnává minimum zaměstnanců, má jednoduchou organizační strukturu a většinu manažerských činností zastane on sám. Většina MSP se proto vyznačuje jednoduchou organizační strukturou.

Rekapitulace

Silné stránky:

- vysoká motivace k výkonu u vlastníků firem
- jednoduchá organizační struktura
- vytváření pracovních míst
- přizpůsobivost pracovní síly

Slabé stránky:

- absence některých činností managementu
- nedostatečný důraz na rozvoj lidských zdrojů (další profesní vzdělávání)

2.4.2 Marketing

Pod pojmem marketing se rozumí souhrn podnikových činností zjišťující potřeby zákazníků. Oblasti, kterými se marketing zabývá, se v literatuře označují jako 4P, resp. 5P (angl. *Product, Price, Place, Promotion, People*).

„Obchod již nespočívá v nalézání zákazníků pro existující produkty, ale v nalézání produktů pro existující zákazníky.“ (Mugler, 1997, s. 125)

Mezi výhody MSP patří pružnost reakce na vývoj trhu. Drobní podnikatelé většinou neprovádí marketingový průzkum v rozsahu, který se popisuje v odborné literatuře, a to z důvodu omezených financí.

Rekapitulace

Silné stránky:

- pružnost reakce na vývoj trhu, znalost lokálních trhů či potřeby zákazníků
- kvalitní produkty

Slabé stránky:

- slabý důraz na marketing z důvodu omezených financí
- nedostatečná spolupráce mezi MSP
- převaha výroby s malou přidanou hodnotou

2.4.3 Finance a účetnictví

Nevýhodou MSP bývá nedostatek vlastního kapitálu k financování investičních záměrů. Proto většina podniků volí další možnou alternativu, financování z cizích

zdrojů. Nejčastěji se jedná o dlouhodobý bankovní úvěr a finanční leasing. Z důvodu zpřísnění podmínek pro poskytnutí bankovního úvěru je však častěji využíván finanční leasing, a to převážně u začínajících podnikatelských subjektů. Veřejné podpory k rozvoji investování MSP využívá přibližně pouze desetina firem. Důvodem pro malý zájem je pravděpodobně náročná administrativa pro její vyřízení.

Problematika účetnictví je uvedena ve třetí kapitole. Většina MSP nevede účetnictví, ale daňovou evidenci. Protože se jedná o evidenci pro daňové účely, resp. stanovení základu daně pro výpočet daně z příjmů fyzických nebo právnických osob, neobsahuje tato evidence komplexní údaje pro analýzu finančního zdraví podniku a výpočet ukazatelů ekonomické efektivity.

Rekapitulace

Slabé stránky:

- nedostatečná kapitálová vybavenost, zejména malých a drobných podnikatelů a samostatně podnikajících fyzických osob
- nevyužívání veřejných podpor k rozvoji investování MSP

2.4.4 Hodnocení interní analýzy – matice IFE

Výsledkem interní analýzy musí být seznam silných a slabých stránek – S, W. Tvorba matice IFE probíhá v pěti krocích (Šulák, Vacík, 2005, s. 44):

1. vytvoření tabulky interních faktorů, musí být zachován stejný počet interních faktorů pro silné a slabé stránky,
2. ke každému faktoru se přiřadí váha v rozsahu 0,00 – 1,00 podle důležitosti silné nebo slabé stránky pro úspěšnost MSP, součet vah je roven 1,00,
3. faktory se ohodnotí stupněm vlivu na analyzovanou problematiku, stupnice vlivu je 1 – 4, kdy 1 a 2 znamenají největší, resp. malé W, hodnota 3 a 4 znamená malé, resp. největší S,
4. váha a stupeň vlivu se násobí, čímž se získá vážený poměr,
5. vážené poměry se sečtou a výsledkem je celkový vážený poměr.

Celkový vážený poměr ukazuje celkovou pozici v interním prostředí.

Tab. č. 12: MATICE IFE

S	Název faktoru	Váha	Vliv	Součin
1.	Vytváření pracovních míst	0,08	4	0,32
2.	Přizpůsobivost pracovní síly	0,06	3	0,18
3.	Vysoká motivace k výkonu u vlastníků firem	0,06	3	0,18
4.	Kvalitní produkty	0,04	3	0,12
5.	Pružnost reakce na vývoj na trhu, znalost lokálních trhů či potřeby zákazníků	0,06	4	0,24
	Celkový vážený průměr příležitostí	0,30		1,04

W	Název faktoru	Váha	Vliv	Součin
1.	Nedostatečná kapitálová vybavenost, zejména malých a drobných podnikatelů a samostatně podnikajících fyzických osob	0,20	1	0,20
2.	Slabý důraz na marketing z důvodů omezených financí	0,14	1	0,14
3.	Převaha výroby s malou přidanou hodnotou	0,08	1	0,08
4.	Nedostatečný důraz na rozvoj lidských zdrojů (další profesní vzdělávání)	0,16	1	0,16
5.	Nedostatečná spolupráce mezi MSP	0,12	1	0,12
	Celkový vážený průměr hrozeb	0,70		0,70
	Celkový vážený průměr	1,00		1,74

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Interpretace výsledků interní analýzy – matice IFE: hodnota 1,74 ukazuje na střední citlivost na interní prostředí MSP. Vyznačují se jednoduchou organizační strukturou, většinu manažerských činností vykonává sám vlastník podniku. Nemají dostatek finančních prostředků, aby si najímaly špičkové odborníky pro strategické řízení podniku a marketingové činnosti, jak jsou prezentovány v odborné literatuře. Díky jednoduché organizační struktuře pružně reagují na vývoj trhu, disponují znalostmi o lokálních trzích či potřebách zákazníků. Jsou nedostatečně kapitálově vybaveni, ale na druhou stranu reprezentují místní kapitál. Efekty z podnikání zůstávají většinou v daném regionu.

3 Ekonomická efektivnost podnikání MSP

Ekonomická výkonnost a regionální konkurenceschopnost jsou významným faktorem rozvoje regionů. Konkurenceschopný region je přitažlivý co se týče investic, znalostí, charakteristickým rysem je potom lokalizace firem, imigrace. Hlavní doménou MSP jsou regionální trhy, i ty jsou však stále více osídlovány globálními společnostmi, které se snaží zaujmout část podílu na trhu od MSP. Hlavní ekonomický význam spočívá především v zajišťování zaměstnanosti a poskytování maloobchodních služeb pro obyvatelstvo. (MPO, 2011)

3.1 Vymezení pojmů

Všeobecně uznávané definování pojmů souvisejících s podnikáním vychází z právního pojetí této problematiky, konkrétně ze zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění (dále jen „obchodní zákoník“).

3.1.1 Podnikání

Podle ustanovení § 2 odst. 1 obchodního zákoníku se podnikáním rozumí: „soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost **za účelem dosažení zisku**.“ Důraz je v této definici kladen na slovní spojení „za účelem dosažení zisku“, jelikož dosažený zisk je považován za jeden z klíčových ukazatelů hodnocení ekonomické efektivnosti, jak bude dále vysvětleno.

3.1.2 Podnikatel

Obchodní zákoník v § 2 odst. 2 pod pojmem podnikatel rozumí: „osoba zapsaná v obchodním rejstříku, nebo osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, či osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů a nebo osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidenci podle zvláštního předpisu.“

Právo každého občana podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, rovněž tak jako právo vlastnit majetek, je zakotveno také v článku 26 Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky.

Žádné podnikání však neprobíhá izolovaně a také žádný podnikatel nepodniká ve „vzduchoprázdnu“, je tedy na svém okolí značně závislý. Z větší míry jde o závislost

ekonomickou, ale též i politickou. Jednou větou řečeno musí mít prostředky, kapitál a dodržovat dané zákony a nařízení, jeho efektivnost podnikání je podmíněna prostředím, zákazníky, dodavateli, konkurencí, v některých případech je potom závislá na druhu a typu podnikání. Podnikatel je tou hybnou silou, která pomocí vstupů (finanční zdroje, materiál, práce a další aktiva) v procesu interakce vytváří vyšší hodnoty na výstupu.

Základní rysy a charakteristika úspěšného podnikatele (Vojík, 2007):

- vyhledávání podnětů
- důraz na cíle
- podílení se na příležitostech trhu
- originálnost výrobku nebo služby
- analyzování mezery na trhu v uvažovaném teritoriu podnikání
- ochota podstupovat riziko
- odvaha začít podnikat a korigovat své aktivity
- zdravé pochybnosti
- důvěra ve vlastní síly
- kreativita
- pozitivní stimulace

3.1.3 Podnik

Třetím základním pojmem, který je nutné definovat, je podnik, jeho definice je obsažena v § 5 odst. 1 obchodního zákoníku a rozumí se jím: „soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.“

3.1.4 Ekonomická efektivnost

V obecném slova smyslu se v odborné literatuře efektivnost vykládá jako poměr výstupu a vstupu. Např. poměr množství výrobků a množství práce na ně vynaložené představuje produktivitu práce, poměrují-li se výnosy z investice a nákladů na ni, pak se hovoří o efektivnosti investic. „Ekonomická efektivnost je abstraktní pojem, který

popisuje stav ekonomiky, resp. ekonomického modelu. Z hlediska vstupů a výstupů je to snaha o minimalizaci nákladů nebo maximalizaci užítku.“ (Wikipedie, 2011)

S vymezením pojmu ekonomické efektivity je spojena otázka, jak a čím ekonomickou efektivitou měřit. V současném světě je měření ekonomické efektivity aplikováno na všechny obory podnikání, nevyjímaje ani regionální ekonomiky. Standardní metriky, které se doposud většinou používaly, vycházely z měření finančních ukazatelů stavějících na výsledcích ekonomiky včerejška. Podkladem pro výpočet finančních ukazatelů byly výkazy zisků a ztrát, rozvahy a sestavy cash flow. Ty měří pozemky, stroje, budovy a zařízení společnosti a jejich hodnotu v souladu s mechanickým modelem ekonomické výkonnosti. Tento ekonomický model a tyto metriky neodráží nové podnikatelské přístupy a nové ekonomiky. Dnes se naše společnost vývojem politických a hospodářských událostí nachází v ekonomii nepřesných informací, komplexních vztahů mezi příčinou a důsledkem a rostoucí aprecií nehmotného majetku.

3.1.5 Ekonomický růst a ekonomický rozvoj

V literatuře se v souvislosti s hodnocením efektivity podnikání objevují pojmy „ekonomický růst“ a „ekonomický rozvoj“. Oba pojmy jsou poměrně často zaměňovány, ačkoliv mezi nimi existují určité odlišnosti.

Ekonomický růst

Pod pojem ekonomický růst se řadí růst aktuální reálného HDP, popř. HDP/obyvatele. Je tedy kvantitativní charakteristikou, která odráží vývoj produkce v dané ekonomice.

Jako základní ukazatel pro měření ekonomického růstu se využívá reálný HDP, reálný HDP/obyvatele. Pro potřeby srovnávání jednotlivých ekonomik se používají dále ukazatele typu podíl pracovních sil v jednotlivých sektorech, úroveň vzdělanosti, dosahovaná střední délka života. (Wikipedie, 2011)

Překážky mající vliv na růst ekonomiky

Jde především o „neekonomické“ překážky, které mají nezanedbatelný vliv na růst ekonomiky:

- politické
- legislativní
- sociální

Tyto překážky se mohou regionálně lišit, některé však mohou být z hlediska růstu významné. Praktickým příkladem může být rychlost, s jakou jsou vyřizována stavební povolení nebo vydávány živnostenské listy. V souvislosti s vyřizováním stavebních povolení se nemusí jednat pouze o rychlost, mediálně známá je kauza stavebního úřadu v Karlových Varech s vydáváním stavebních povolení jako takových či rozhodování o využitelnosti stavebních pozemků. Nelze tudíž popřít, že vláda a potažmo i politické uspořádání v daném regionu má na ekonomiku, a s tím spojenou ekonomickou efektivnost podnikání, silný vliv.

Ekonomický rozvoj

Tento pojem je širší charakteristikou a souvisí s kvalitativní změnou v dané ekonomice. Znamená nastartování ekonomického růstu vlivem změn v ekonomické základně daného regionu způsobeného přílivem zahraničních investic. Výrazný ekonomický rozvoj je zpravidla doprovázen dalšími změnami ve společnosti, např. urbanizací, populační explozí či stárnutím populace. (Čadil, 2010)

3.2 Ukazatele ekonomické efektivnosti

Mezi odborníky i praktiky existuje dlouhodobá diskuse zabývající se otázkou, jakým způsobem měřit jevy a procesy v ekonomice, managementu, marketingu a podnikání. Wöhe již v roce 1968 řekl: „Der private Betrieb im marktwirtschaftlichen Wirtschaftssystem (Unternehmung) kennt nur ein Ziel: langfristig den maximalen Gewinn zu erreichen.“ (Mugler, 1997, s. 12) Pro hodnocení efektivnosti je třeba zvolit kritérium, podle kterého se bude podnikání MSP posuzovat. Co bude tímto kritériem? Mezi nejdůležitější ekonomické ukazatele úspěšnosti bezesporu patří:

- zisk
- produktivita
- růst

Ukazatele ekonomické efektivnosti se využívají k analýze, jak efektivně jsou dané zdroje využity k dosažení požadovaných výsledků. Nejvíce v současnosti používaný postup pro měření výkonnosti vychází z finančních ukazatelů, jež posuzují vývoj ekonomických toků, důchodů a změny v majetku podnikatelských subjektů. V kontextu s dalšími informacemi pak finanční analýza slouží jako jedno z východisek pro posouzení rizika, především provozního a finančního. Finanční analýza se opírá o informace z účetní závěrky.

Tradiční přístupy k měření finanční výkonnosti (Šulák, Vacík, 2005):

- absolutní ukazatele
- rozdílové ukazatele
- paralelní soustava poměrových ukazatelů
- pyramidová soustava poměrových ukazatelů
- souhrnné ukazatele pro měření výkonnosti firem

Nová měřítká výkonnosti (Šulák, Vacík, 2005):

- EVA (*Economic Value Added*)
- MVA (*Market Value Added*)
- CFROI (*Cash – Flow Return on Investments*)
- BSC (*Balanced Scorecard*)
- EFQM (*European Foundation of Quality Management*)

Současné trendy finančního managementu směřují k užšímu provázání analýzy finanční výkonnosti podniku s tvorbou hodnoty pro akcionáře. Ukazatel EVA představuje to, co ekonomická teorie nazývá ekonomickým ziskem – rozdílem mezi účetním ziskem odvozeným od provozního hospodářského výsledku, a tzv. oportunitními náklady vloženého vlastního kapitálu. Ukazatel EVA je mírou finanční výkonnosti firmy, která silně koreluje s její tržní výkonností. (Šulák, Vacík, 2005)

V případě hodnocení ekonomické efektivnosti podnikání MSP je však použitelnost uvedených ukazatelů omezená, nelze je plošně využít pro analýzy, které se běžně u subjektů v rámci finanční analýzy provádějí a jejichž statistiky jsou uvedeny např. na stránkách MPO. Základním omezením je již samotné členění MSP v návaznosti na vedení údajů pro statistická zjištění. Většina finančních analýz se totiž opírá o údaje

z účetní závěrky a údajů z účetnictví jako takového, které však není povinné pro všechny podnikatelské subjekty a souvisí se zvolenou právní formou podnikání.

3.3 Zhodnocení efektivnosti dle počtu aktivních subjektů

V předchozí kapitole bylo uvedeno, pomocí jakých měřítek se v současné době posuzuje ekonomická efektivnost podnikatelských subjektů. Při zpracování standardních finančních analýz se využívá údajů z účetnictví, konkrétně se jedná o výkaz zisků a ztráty, rozvahu a výkaz cash flow. Mnohé MSP však nejsou povinny vést účetnictví, proto tyto výkazy nejsou k dispozici. V nejhrubší podobě lze za efektivnost MSP považovat počet aktivních subjektů. Harry Polack (2003) uvádí, že smyslem není, aby podnik zanikl. Již při samotném založení by hlavní myšlenkou mělo být to, že podnik bude trvat, vybuduje si tradici. Na druhou stranu je nutné připustit i tu myšlenku, že mnohé podnikatelské subjekty ukončují svou ekonomickou činnost ze spekulativních důvodů. Podnikatelé ruší svá živnostenská oprávnění, aby nemuseli ručit za svou činnost celým svým majetkem, a zakládají obchodní společnosti, zpravidla se jedná o formu společnosti s ručením omezeným. Z obdobných spekulativních důvodů ukončují svou činnost i právnické osoby, důvodem je likvidace neprosperující společnosti a založení nové společnosti.

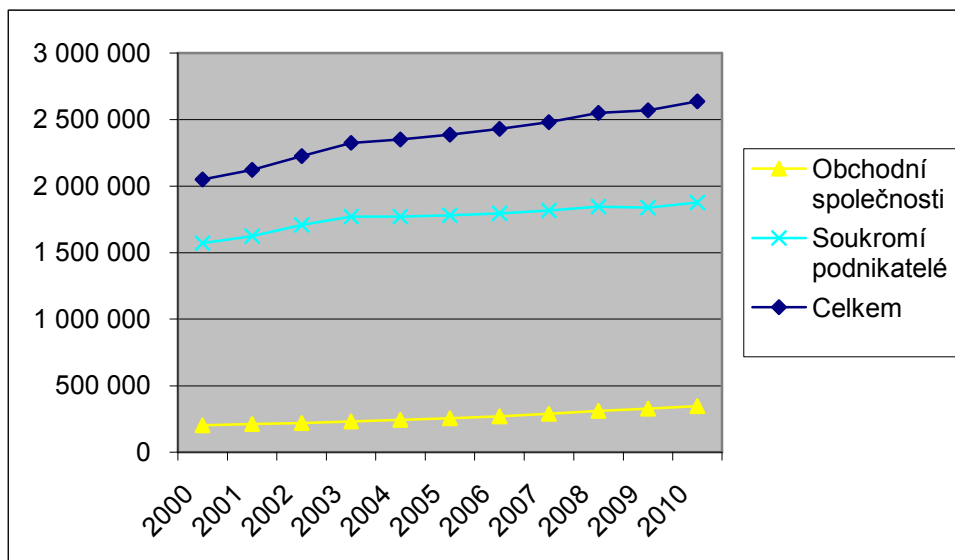
Následující tabulka č. 13 obsahuje počty ekonomických subjektů v členění na obchodní společnosti a soukromé podnikatele v období roku 2000 – 2010. Vývoj počtu subjektů je pro lepší přehlednost znázorněn též graficky na obrázku č. 11.

Tab. č. 13: Počty ekonomických subjektů

Rok	Obchodní společnosti	Soukromí podnikatelé	Celkem
2000	204 075	1 572 917	2 050 770
2001	214 637	1 624 445	2 121 562
2002	220 461	1 708 204	2 223 745
2003	232 204	1 771 945	2 325 977
2004	244 537	1 770 014	2 352 601
2005	256 657	1 781 096	2 388 490
2006	270 884	1 796 336	2 430 481
2007	290 218	1 817 408	2 481 863
2008	311 309	1 845 016	2 552 149
2009	329 100	1 839 233	2 570 611
2010	347 753	1 876 998	2 637 551

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25] Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0701.xls

Obr. č. 11: Grafické zobrazení počtu ekonomických subjektů

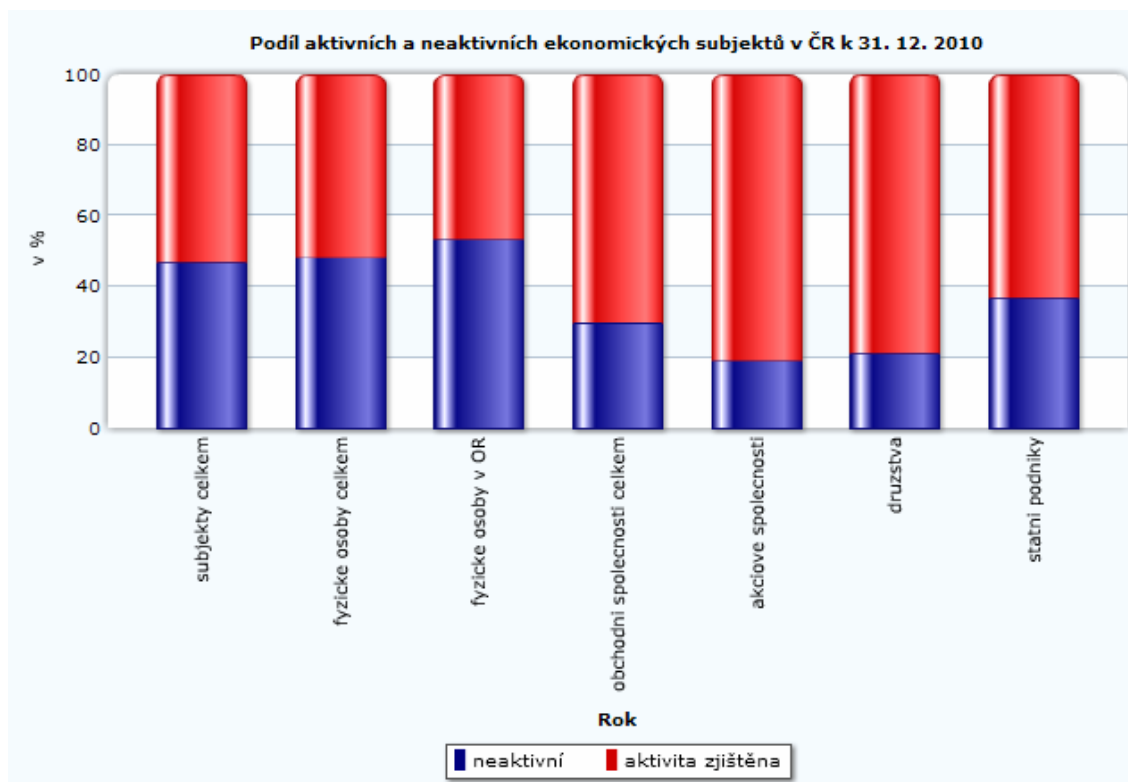
Zdroj: vlastní, 2012

Z tabulky a grafu je zřejmé, že počty obchodních společností i soukromých podnikatelů v daném období se zvyšují. Počet obchodních společností v roce 2010 je proti roku 2000 vyšší o 147 678 společností, tj. procentní nárůst o 70 %. Počet soukromých podnikatelů v roce 2010 je vyšší o 304 081 subjektů, tj. procentní nárůst jen o 19 %.

Z výše uvedeného vyplývá, že podnikatelé preferují podnikání formou obchodních společností.

Co se týče informace o počtu aktivních a neaktivních podnikatelských subjektů, Český statistický úřad zveřejňuje podíl aktivních a neaktivních ekonomických subjektů v grafické podobě. Poslední prezentovaný údaj se váže k datu 31.12.2010.

Obr. č. 12: Podíl aktivních a neaktivních ekonomických subjektů

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/cr_od_roku_1989_res

Nejvíce aktivních subjektů je evidováno u akciových společností a družstev. Téměř 80 % všech těchto registrovaných subjektů je ekonomicky aktivních. Naproti tomu fyzické osoby vykazují přibližně 50% aktivnost.

3.4 Zhodnocení efektivnosti dle právní formy podnikání

Založení a zařizování vlastní firmy není z časového hlediska rychlou a jednoduchou záležitostí, navíc by tomuto rozhodnutí začít podnikat a výběru vhodné právní formy podnikání měla předcházet minimálně tvorba podnikatelského plánu a sestavení zakladatelského rozpočtu.

Při rozhodování o formě podnikání je třeba vzít v úvahu následující faktory (Vojík, 2007):

- potřebnou výšku počátečního a budoucího kapitálu
- daňové zatížení, náklady na založení firmy
- kontrolu nad firmou
- manažerské předpoklady
- následnictví ve firmě

Neméně důležitá kritéria při výběru správné formy podnikání jsou (Vojík, 2007):

- způsob a rozsah ručení
- oprávnění k řízení
- výška vkladu kapitálu
- počet společníků
- administrativní náročnost založení podniku
- možnost získání úvěru
- daňové zatížení
- zveřejňovací povinnost

Především vzpomínaná volba právní formy s sebou přináší v budoucnu nejedno úskalí, kterému musí podnikatel potom čelit. Je nutné, aby již v prvopočátku byl správně nastaven profil firmy jako zdravého subjektu a eliminovaly se tak možné příčiny pozdějšího zániku podnikání. Každá právní forma má svá pro a proti, velmi proto záleží na předchozí analýze vlastních předpokladů pro úspěšné podnikání a zvolení vhodného strategického záměru, který bude vycházet z vize a dlouhodobého cíle podniku. Následující část této kapitoly se bude zabývat podnikáním fyzických a právnických osob.

3.4.1 Podnikání fyzických osob

Za fyzickou osobu se považuje podnikatel, který podniká na základě živnostenského nebo jiného oprávnění podle zvláštního předpisu. Podnikatel jako fyzická osoba vykonává zpravidla činnost menšího rozsahu a to sám, nebo prostřednictvím svých zaměstnanců. V ČR se jedná o nejčastější formu podnikání.

Tito podnikatelé se také nazývají osobami samostatně výdělečně činnými (OSVČ), jejichž definice je obsažena v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

3.4.1.1 Finanční náklady podnikání fyzických osob

U OSVČ převládá jednoduchá organizační a řídicí struktura umožňující přímé vedení a kontrolu. Přímým účastníkem řízení je zpravidla majitel firmy, informační toky nejsou přerušované. Jednoduchá organizační struktura znamená nižší náklady na správu firmy a nižší míru byrokracie. Finanční částky ve většině případů nejsou nijak horentní a je možné začít podnikat i s vlastními nebo rodinnými financemi.

Faktory ovlivňující objem finančních prostředků pro začátek podnikání:

- podnikání v pronajatých prostorách, které jsou již vybavené nebo nevybavené či vlastní prostory,
- podmínky pronájmu,
- nákup zboží hotově nebo pořízení na úvěr,
- marketingová strategie – např. způsob reklamy pro daný obor,
- konkurence na tržním segmentu – např. nový obor bez silné konkurence, nebo naopak,
- volba regionu, města nebo vesnice pro podnikání, daná kupní síla obyvatelstva.

Orientační částky potřebné k začátku podnikání jsou odlišné podle druhu podnikání, jeho načasování s ohledem na trh, zákazníka a konkurenci. Níže uvedená tabulka přináší velmi všeobecný přehled finanční náročnosti dle typů podnikání, uvedené částky vycházejí ze zkušenosti oslovených podnikatelů.

Tab. č. 14: Finanční náklady pro zahájení podnikání

Typ podnikání	Částka
Restaurace (do 20 míst, studená kuchyně)	1 200 000 - 1 500 000
Elektrodílna	600 000 - 800 000
Truhlárna	600 000 - 800 000
Prodejna do 80 m ² (drogerie, knihy, obuv)	550 000 - 650 000
Mandl, prádelna	200 000 - 300 000
Stánek s občerstvením	100 000 - 150 000
Služby finanční, poradenské, účetní	80 000 - 110 000
Stánkový prodej zboží	35 000 - 50 000
Ubytování ve vlastním domě (náklady na 1 lůžko)	15 000 - 25 000
Hlídaní dětí u klienta	4 000 - 6 000

Zdroj: vlastní, 2012

S podnikáním fyzických osob souvisí i některé další finanční nevýhody:

- obtížný přístup ke kapitálu, omezení a limity jejich rozvoje,
- omezený přístup k bankovním a dodavatelským úvěrům, především se jedná o parametry jako jsou forma, lhůta, výše úroku,
- nižší prodejní ceny velkých podniků, dumpingové ceny u dovážených produktů,
- druhotná platební neschopnost jako následek platební nekázně odběratelů,
- nedostatek finančních prostředků pro vývoj nových výrobků,
- nízký tržní podíl,
- nedostatek kapitálového vybavení.

3.4.1.2 Zdanění příjmů fyzických osob

Daňový systém České republiky je ve svých hlavních znacích podobný systémům vyspělých evropských zemí. Je upraven soustavou zákonů, další výklad zdanění zisku fyzických osob se bude opírat o zákon o daních z příjmů.

Vhodně zvolená právní forma je klíčovým faktorem i v otázce daní, neboť každá právní forma má svá daňová specifika, liší se především výší zdanění, typem daně, povinnou registrací či výkazovou povinností.

Fyzická osoba podnikající jako OSVČ může vést daňovou evidenci, nebo účetnictví. Zákony přesně stanovují, kdy je fyzická osoba povinna vést účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v ostatních případech podnikatelé pro zjištění základu daně ke zdanění vedou daňovou evidenci. Rozdílné možnosti evidence ekonomické činnosti jsou příčinou problémů při zpracování analýz o efektivnosti podnikání z důvodu nejednotnosti vedení údajů o finančních tocích jednotlivých subjektů a absence základních informací pro výpočet tradičních či moderních měřítek výkonnosti firmy. U fyzických osob vedoucích daňovou evidenci chybí údaje o dosaženém zisku, základem pro výpočet daně z příjmů je totiž rozdíl mezi příjmy a výdaji a vypočtená daň je upravená o slevy na dani, kdy v mnohých případech je výsledná daň k placení nižší nebo rovna nule. Další zkreslení ekonomických ukazatelů spočívá v možnosti uplatnit výdaje procentem z příjmů, např. u řemeslných živností tato výše dosahuje 80 %, takže ke zdanění potom zůstává pouhých 20 % dosažených příjmů. Výdaje procentem z příjmů jsou uplatňovány u těch činností, kdy konkrétní podnikatel má minimální skutečné výdaje, většinou nemá ani žádný majetek, nenakupuje žádný materiál, který by dále zpracovával, pouze inkasuje příjmy za odvedenou práci. Dlužno říci, že tento způsob zdanění je zneužíván v tzv. „švarcsystému“, kterým podnikatelé nahrazují dražší zaměstnanecký poměr.

3.4.1.3 Výhody a nevýhody podnikání fyzických osob

Podnikání na základě živnostenského nebo jiného oprávnění jako fyzická osoba je doporučováno pro začínající podnikatele. Podnikání jim dává prostor pro iniciativu, seberealizaci i materiální zajištění. V České republice se jedná o nejčastější formu podnikání.

Základní přehled o výhodách a nevýhodách podnikání fyzických osob na základě živnostenského nebo jiného oprávnění přináší následující tabulka:

Tab. č. 15: Výhody a nevýhody podnikání fyzických osob

Výhody	Nevýhody
+ minimum formálně-právních povinností	- vysoké riziko vyplývající z neomezeného ručení majetkem podnikatele
+ nízké náklady na založení	- vysoké požadavky na odborné znalosti podnikatele a velké pracovní vytížení
+ podnikatelskou činnost lze zahájit hned po ohlášení (s výjimkou koncesovaných živností nebo činností vyžadujících zvláštní povolení)	- v nahlížení obchodních partnerů může podnikatel působit jako „malý či méněcenný partner“, z toho vyplývá malá vyjednávací síla v obchodních vztazích
+ není nutný počáteční kapitál	- omezený přístup k bankovním úvěrům
+ autonomie při rozhodování	
+ flexibilita – změny probíhají velmi rychle, jednoduché přerušování, ukončení či rozšíření činnosti	
+ lze zvolit daňovou evidenci nebo podvojnou účetnictví (pokud není FO zapsána do obchodního rejstříku)	
+ možnost uplatnění výdajů pro zjištění dílčího základu daně paušální částkou	
+ zisk z podnikání je zdaněn jednotnou sazbou daně z příjmů ve výši 15 %, možnost uplatnění nezdanitelných částek	

Zdroj: vlastní, 2012

3.4.2 Podnikání právnických osob

Pojem právnická osoba je obsažen v obchodním zákoníku a všechny zde vyjmenované typy právnických osob musí být zapsány v obchodním rejstříku. Obchodní zákoník v obecném ustanovení v druhé části definuje obchodní společnost takto: „Obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání.“

Rozdělení právnických osob (Veber, Srpová, 2008):

- **Družstva**
- **Obchodní společnosti:**
 - o Osobní
 - *Veřejná obchodní společnost (v.o.s.)*
 - *Komanditní společnost (k.s.)*
 - o Kapitálové
 - *Společnost s ručením omezeným (s.r.o.)*
 - *Akciová společnost (a.s.)*

Kritérií, podle nichž lze zvolit právní formu, je mnoho. Některá jsou všeobecná, jiná mohou být výrazně specifická v závislosti na druhu činnosti. Kritéria volby právní formy mohou být přibližně následující:

- minimální velikost základního kapitálu,
- předepsaný počet osob potřebných k založení,
- způsob a rozsah ručení za závazky vzniklé podnikatelskou činností,
- obtížnost založení (formální = časová, finanční = výdaje spojené se založením),
- míra právní regulace činnosti (nejvyšší u akciové společnosti, nejméně u OSVČ),
- zastupování subjektu (povinné vytváření orgánů společnosti),
- možnosti přístupu k cizímu kapitálu (zejména k bankovním úvěrům).

3.4.2.1 Finanční náklady podnikání právnických osob

Jedním z důležitých kritérií při volbě právní formy podnikání je minimální velikost základního kapitálu, která je vyžadována zákonem:

Komanditní společnost	5 000 Kč
Společnost s ručením omezeným	200 000 Kč
Akciová společnost bez veřejné nabídky akcií	2 000 000 Kč
Akciová společnost s veřejnou nabídkou akcií	20 000 000 Kč

Náklady na splacení základního kapitálu nejsou jedinými náklady spojenými s podnikáním právnických osob. Samotné založení vybrané formy podnikání je finančně velmi nákladné a díky současné legislativě i časově náročné. V ČR obnáší založení společnosti přibližně tyto kroky a s tím související náklady (Doing Business, 2012):

Tab. č. 16: Časová náročnost a náklady související se založením společnosti

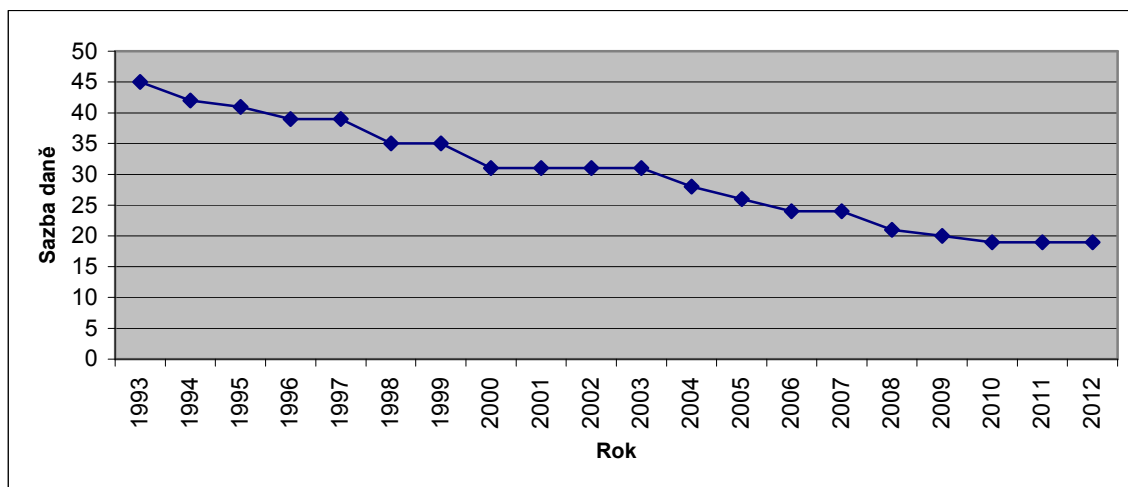
Poř. č.	Postup	Čas k dokončení	Související náklady
1.	Kontrola obchodního názvu	1 den	bez poplatku
2.	Czech Point – výpis z rejstříku trestů a katastru nemovitostí	1 den	100 Kč výpis z rejstříku trestů 100 Kč výpis z KN
3.	Ověření stanov notářem	1 den	20 280 Kč
4.	Potvrzení správce vkladu a banky o základním kapitálu	2 dny	bez poplatku
5.	Registrace na živnostenském úřadu, výpis živnostenského oprávnění	5 dní	1000 Kč
6.	Registrace v obchodním rejstříku	7 dní	5000 Kč
7.	Registrace k placení daní	1 den	bez poplatku
8.	Registrace na soc. pojištění	1 den	bez poplatku
9.	Registrace ke zdravotnímu pojišť.	1 den	bez poplatku

Zdroj: vlastní zpracování dle databáze Doing Business, 2012

3.4.2.2 Sazba daně z příjmů právnických osob

Na podnikání právnických osob má výrazný vliv též zdanění příjmů právnických osob. Předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Při výpočtu se vychází z výsledku hospodaření, který se dále upravuje dle ustanovení zákona, výsledkem všech úprav je základ daně. Pomocí sazby daně z příjmů se vypočte daň. Trendem posledních let je snižování sazeb daní z příjmů právnických osob, jak znázorňuje následující graf na obrázku č. 13.

Obr. č. 13: Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona o daních z příjmů, 2012

3.4.2.3 Mezinárodní srovnání

Světová banka je ve spolupráci s Mezinárodní finanční korporací provozovatelem databáze Doing Business, v níž soustřeďuje data o 183 zemích a jejich podmínkách podnikání. V deseti kategoriích se podrobně srovnávají konkrétní podmínky podnikání v daných zemích. Následující tabulka obsahuje klíčové kategorie v tomto srovnávání a umístění ČR v porovnání s ostatními zeměmi.

Tab. č. 17: Umístění ČR v mezinárodním srovnání podmínek podnikání

Kategorie	Umístění ČR r. 2010	Umístění ČR r. 2011	Umístění ČR r. 2012
Zahájení podnikání	113. místo	130. místo	138. místo
Získání stavebního povolení	76. místo	65. místo	68. místo
Získání elektřiny	údaj neuveden	149. místo	148. místo
Registrace majetku	62. místo	48. místo	34. místo
Získání úvěru	43. místo	45. místo	48. místo
Ochrana investorů	93. místo	93. místo	97. místo
Daňové zatížení podnikatelů	121. místo	129. místo	119. místo
Zahraniční obchod	53. místo	69. místo	70. místo
Vymáhání obchodních smluv	82. místo	79. místo	78. místo
Ukončení podnikání – průběh konkurzního řízení	116. místo	32. místo	33. místo

Zdroj: vlastní zpracování dle databáze Doing Business, 2012

Výše uvedená tabulka uvádí údaje o ČR v letech 2010 – 2012 z pohledu klíčových kategorií, které Světová banka sleduje. 138. místo v kategorii zahájení podnikání vypovídá o složité legislativě v ČR. Je otázka, zda nové úpravy právních předpisů přinesou zjednodušení, nebo naopak přispějí k dalšímu nelítostnému propadu. Co se týče daňového zatížení, tak ani v této kategorii ČR nedosahuje uspokojivého umístění. Současné 119. místo nenasvědčuje tomu, že by provedené reformy vedly ke zlepšení a posunu na horní příčky pomyslného žebříčku.

3.5 Ekonomická efektivnost MSP v Karlovarském kraji

3.5.1 HDP/obyvatele

V návaznosti na kapitolu 3.1.5 o ekonomickém růstu a ekonomickém rozvoji bude ekonomická efektivnost podnikání MSP v Karlovarském kraji posuzována z hlediska HDP, resp. HDP/obyvatele. HDP je základním ukazatelem pro porovnávání regionální konkurenceschopnosti a ekonomické úrovně regionů.

Z údajů v níže uvedené tabulce vyplývá, že v letech 2005 – 2007 dosahoval nejnižší hodnoty ukazatele HDP/obyvatele Olomoucký kraj, v roce 2008 poslední místo obsadil Karlovarský kraj a toto umístění si drží až do roku 2010. Hodnota ukazatele má navíc klesající tendenci. V mezidobí let 2008 – 2010 se hodnota ukazatele snížila o 4.447 Kč, což představuje snížení o 1,7 %. Lze predikovat, že vývoj HDP/obyvatele bude mít i nadále klesající tendenci. Tuto prognózu podporují i ekonomové, očekává se, že v důsledku pokračující hospodářské krize bude vývoj HDP v ČR značně zpomalen. Zpomalení ekonomiky nastalo v celé Evropě v průběhu letních měsíců roku 2011 a prognózy pro rok 2012 nejsou stabilní a jisté. Uvádí se údaje o růstu mezi 2 % - 0 %. Katastrofický scénář zní, že Česká republika může spadnout do hluboké recese. Tyto prognózy mají pochopitelně negativní dopad na podnikatelské prostředí, hospodářská krize postihuje ve velké míře také MSP, které vykazují vysokou citlivost na makroekonomické změny ve státě, potažmo v daném regionu.

Tab. č. 18: HDP/obyvatele – vybrané kraje ČR

Území	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká republika	304 478	326 553	354 808	368 986	356 405	358 957
Česká republika bez Prahy	260 982	279 567	301 719	311 946	302 040	302 486
Kraje - NUTS3						
Hlavní město Praha	639 470	687 133	759 758	797 479	760 925	776 968
Středočeský kraj	277 088	306 164	330 739	341 272	319 081	322 811
Jihočeský kraj	275 950	294 799	307 045	308 539	306 421	306 833
Plzeňský kraj	288 451	310 824	328 653	315 281	309 091	306 628
Karlovarský kraj	237 537	243 895	262 925	264 007	263 710	259 560
Ústecký kraj	250 381	267 430	285 765	295 512	299 357	299 435
Liberecký kraj	252 791	265 520	274 191	276 922	265 373	268 480
Královéhradecký kraj	264 873	276 868	301 849	313 532	309 570	308 946
Pardubický kraj	249 765	272 969	297 475	300 531	287 918	283 710
Kraj Vysočina	254 853	273 262	297 835	296 305	293 213	292 669
Jihomoravský kraj	274 819	297 148	325 239	347 435	336 936	335 983
Olomoucký kraj	229 065	241 016	262 406	275 408	268 323	270 987
Zlínský kraj	245 280	265 558	288 497	313 429	305 910	301 442
Moravskoslezský kraj	258 615	271 633	297 281	314 644	293 281	297 177

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmsocas?jmeno_tabulka=RC03-1&rokod=1995&rokdo=2010&mylang=CZ&ceny=bc&vystup=EXCEL&priznak=RC%&typ=2&jak=4&dejarchiv=0

3.5.2 Ekonomické subjekty v Karlovarském kraji

3.5.2.1 Počet ekonomických subjektů v Karlovarském kraji

Následující tabulka č. 19 obsahuje počet ekonomických subjektů v Karlovarském kraji v letech 2000 – 2011. Celkový počet subjektů vzrostl o 22 493 subjektů, v procentuelním vyjádření to znamená nárůst cca o 37 %. Počet fyzických osob se zvýšil o 10 860 osob, tj. nárůst o 21,5 %. Z tohoto počtu fyzických osob se počet živnostníků zvýšil o 12 809 osob, tzn. procentuelní zvýšení o 28 %. Počet právnických osob se zvýšil o 11 653 subjektů, v procentuelním vyjádření to znamená zvýšení

o 110 %. Počet obchodních společností se zvýšil o 4 741 společností, což představuje v procentuelním vyjádření zvýšení o 113 %.

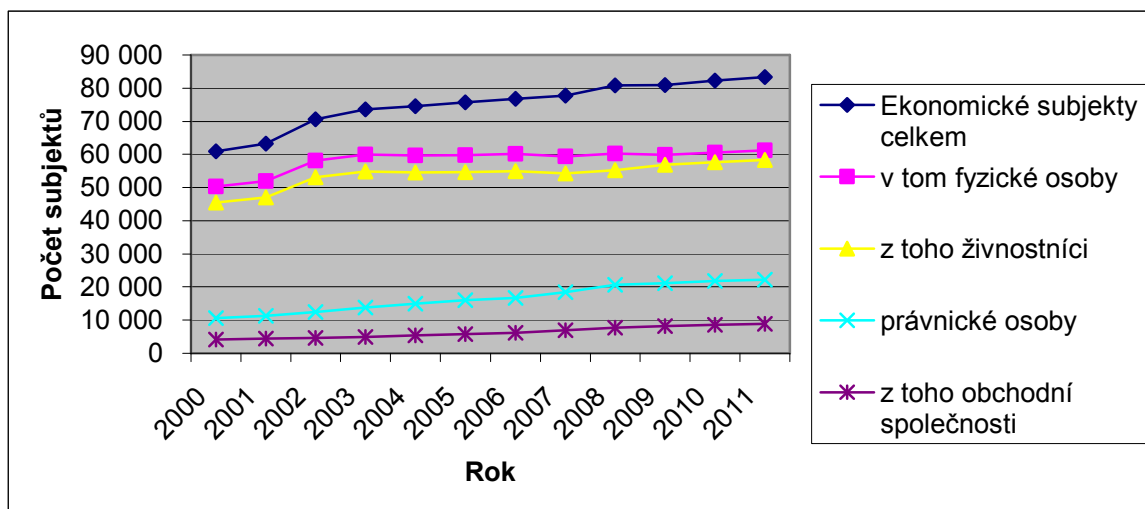
Tab. č. 19: Počet ekonomických subjektů v Karlovarském kraji

	Ekonomické subjekty				
	Subjekty celkem	v tom fyzické osoby	z toho živnostníci	právnícké osoby	z toho obchodní společnosti
2000	60 903	50 347	45 473	10 556	4 172
2001	63 164	51 926	46 993	11 238	4 450
2002	70 591	58 117	53 108	12 474	4 628
2003	73 656	59 905	54 873	13 751	4 957
2004	74 580	59 614	54 542	14 966	5 388
2005	75 762	59 786	54 588	15 976	5 749
2006	76 814	60 113	54 881	16 701	6 213
2007	77 780	59 375	54 281	18 405	6 948
2008	80 802	60 216	55 179	20 586	7 743
2009	80 979	59 860	56 872	21 119	8 226
2010	82 322	60 521	57 584	21 801	8 616
2011	83 396	61 187	58 282	22 209	8 913

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25] Dostupné z: [http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/oranizacni_struktura-xk/\\$File/KVK_4_org_statistika.xls](http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/oranizacni_struktura-xk/$File/KVK_4_org_statistika.xls)

Údaje z tabulky jsou zobrazeny též graficky na obrázku č. 14

Obr. č. 14: Počet ekonomických subjektů v Karlovarském kraji v letech 2000 - 2011

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

V kapitole 3.3 (tabulka č. 13) této práce je uveden počet ekonomických subjektů v celé ČR v letech 2000 – 2010. V tomto období byl zaznamenán nárůst obchodních společností o 70 % a nárůst soukromých podnikatelů o 19 %. Ve stejném období 2000 –

- 2010 byl v Karlovarském kraji evidován nárůst obchodních společností o 106,5 % a nárůst soukromých podnikatelů o 28 %. Z výše uvedeného vyplývá, že nárůst počtu ekonomických subjektů v Karlovarském kraji je vyšší než je vykazován v celorepublikovém průměru. Ve srovnání s tím dosahuje Karlovarský kraj nejnižších hodnot ukazatele HDP a HDP/obyvatele. Přitom by se dalo očekávat, že naopak vyšší počet podnikatelských subjektů bude mít příznivý vliv na ekonomickou situaci v kraji a bude se podílet též na vyšší tvorbě HDP. V souvislosti s tímto srovnáním se nabízí otázka, za jakým účelem jsou společnosti založeny a jaký je skutečný podíl aktivních a neaktivních subjektů.

3.5.2.2 Karlovarsko – nejvíce osobních bankrotů

Karlovarský kraj se řadí počtem osobních bankrotů přepočítaných na počet obyvatel absolutně na nejvyšší příčku z celé České republiky (Houdek, 2011). Primární příčinou nezvládnutí finanční situace bývá právě ztráta zaměstnání. Všechny tyto skutečnosti ovlivňují kupní sílu obyvatelstva a v jeho důsledku i konkurenceschopnost regionu a podnikatelské prostředí MSP. V úvodu diplomové práce byly zmíněny hlavní přínosy MSP pro region, v kontextu s problematikou osobních bankrotů se jedná o poskytování maloobchodních služeb pro obyvatelstvo. Je-li výrazným způsobem oslabena kupní síla obyvatelstva, ovlivní to kardinálním způsobem ekonomickou efektivnost podnikání MSP. Omezí se spotřeba, čímž dochází k poklesu tržeb. Spotřebitelé budou vydávat své omezené disponibilní důchody pouze na nákup nezbytných statků v obchodních řetězcích, které nabízejí nižší ceny než prodejci v maloobchodech. V rozpočtu domácností dojde pravděpodobně k omezení či úplnému zrušení výdajů na služby, např. kadeřnictví, kosmetika, modeláž nehtů. V souvislosti s očekávaným hospodářským vývojem České republiky v příštím roce bude počet bankrotujících lidí nadále stoupat. S prohlubující se hospodářskou krizí dochází k hromadnému propouštění nadbytečných zaměstnanců, v horších případech ovšem i k zániku firmy jako takové. Příkladem mohou být firmy zabývající se výrobou porcelánu, kdy během posledních 10 let převážná většina zanikla nebo se restrukturalizovala takovým způsobem, že bylo propuštěno několik stovek zaměstnanců. Pokud podnik propustí např. 100 zaměstnanců s disponibilním důchodem 13 tis. Kč (čistá mzda k výplatě) měsíčně, představuje tento počet měsíční ztrátu kupní síly ve výši 1.300.000 Kč, resp. roční ztrátu 15.600.000 Kč pro místní region.

4 MSP jako faktor ovlivňující zaměstnanost regionu

MSP při tvorbě pracovních příležitostí hrají rozhodující roli. Ovlivňují sociální stabilitu i ekonomický rozvoj. Podíl MSP na výkonnosti ekonomiky ČR je relativně vysoký a srovnatelný se zahraničím. MSP dokáží v průměru absorbovat více než polovinu zaměstnanosti. Jejich velikost je činí velice citlivými na změny v odvětví a prostředí, ve kterém se nacházejí.

4.1 Příčiny regionálních rozdílů

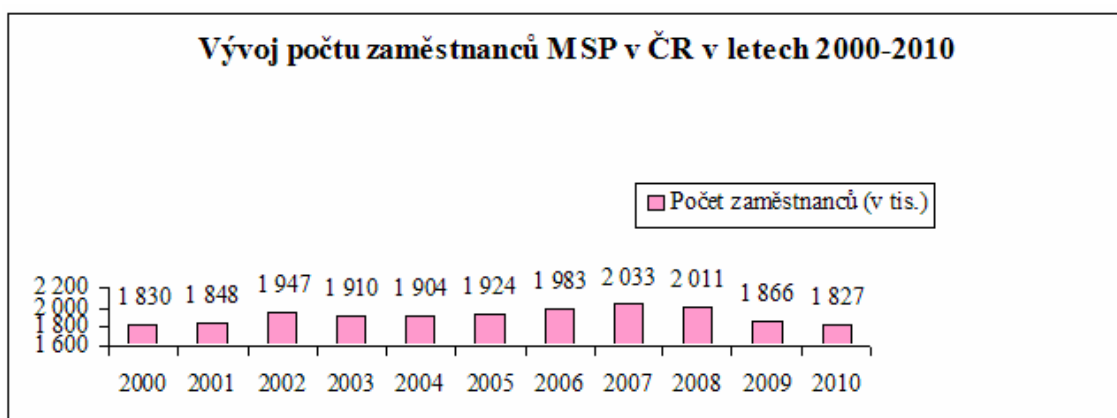
Příčiny regionálních rozdílů:

1. orientace na lokální trhy, kde existují velké sociálně ekonomické problémy, není dostatečná poptávka po produkci a službách MSP,
2. podnikatelské prostředí, dopravní infrastruktura a obslužnost, struktura obyvatelstva, jeho kvalifikace a přizpůsobivost,
3. přímá podpora MSP má obecný, plošný charakter, nerespektuje specifika regionů.

4.2 Vývoj počtu zaměstnanců MSP

Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010 vydaná ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO, 2010) přináší grafické zobrazení vývoje počtu zaměstnanců MSP v České republice v letech 2000 – 2010.

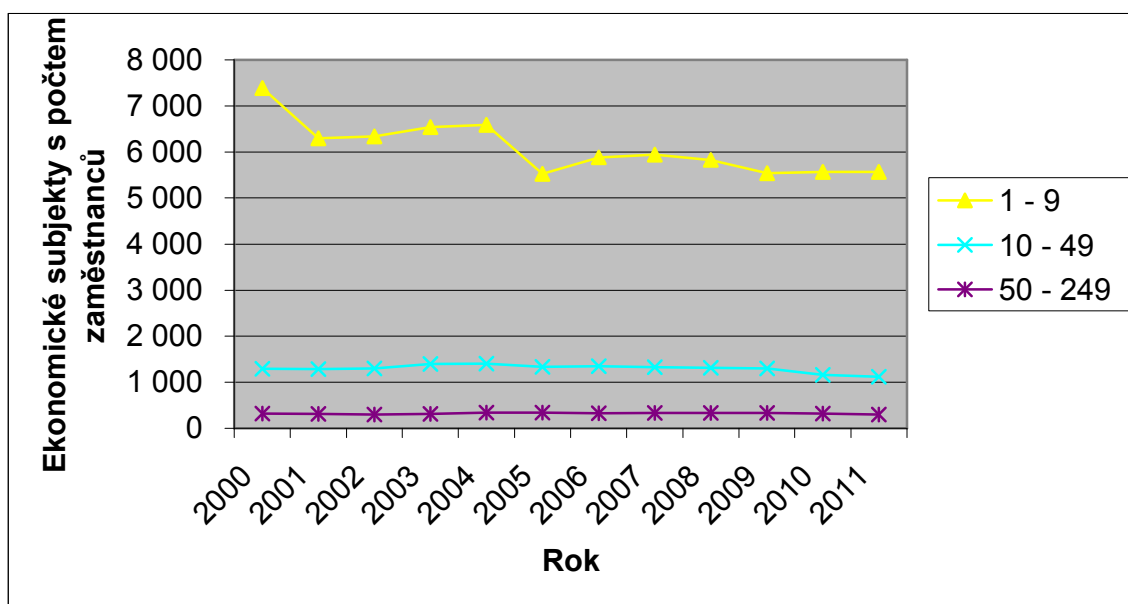
Obr. č. 15: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 2000 - 2010

Zdroj: ČESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. MPO: *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010* [online]. MPO, © 2005 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/44606/50107/581082/priloha001.doc>

V roce 2010 se celkový počet zaměstnanců v MSP snížil na počet 1 827 tis. Kč. Oproti roku 2009 představuje tento počet snížení o 2,09 %. Počet zaměstnanců se snížil na úroveň počtu zaměstnanců v roce 2000. Nejvyšší počet zaměstnanců byl zaznamenán v roce 2007, konkrétně 2 033 tis. Z vývoje počtu zaměstnanců lze predikovat klesající tendenci vývoje. Jak již bylo naznačeno v předchozí kapitole, mezi jednotlivými kraji existují značné regionální rozdíly. Součástí přílohy této práce jsou vybrané údaje organizační statistiky za jednotlivé kraje v období 2000 – 2011.

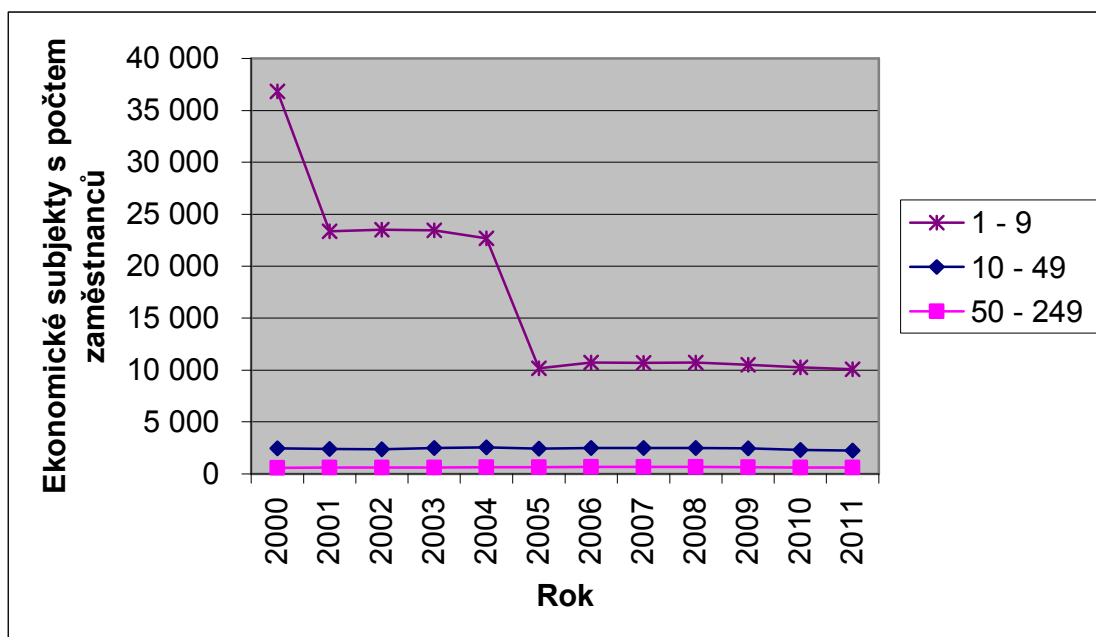
Obr. č. 16: Karlovarský kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 - 249

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Nejvíce je zaznamenáno subjektů s počtem zaměstnanců 1 – 9. Výrazný pokles počtu subjektů byl evidován v roce 2001, v dalších třech letech následovalo mírné zvyšování, až do roku 2005, kdy počet subjektů opět výrazně poklesl. V dalších letech počet subjektů nezaznamenal žádné enormní výkyvy. Co se týče subjektů s počtem zaměstnanců 10 – 49 a 50 – 249, tak z grafu není patrné, že by ve sledovaném období docházelo k výrazným odchylkám od dlouhodobého průměru.

Obr. č. 17: Plzeňský kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 - 249

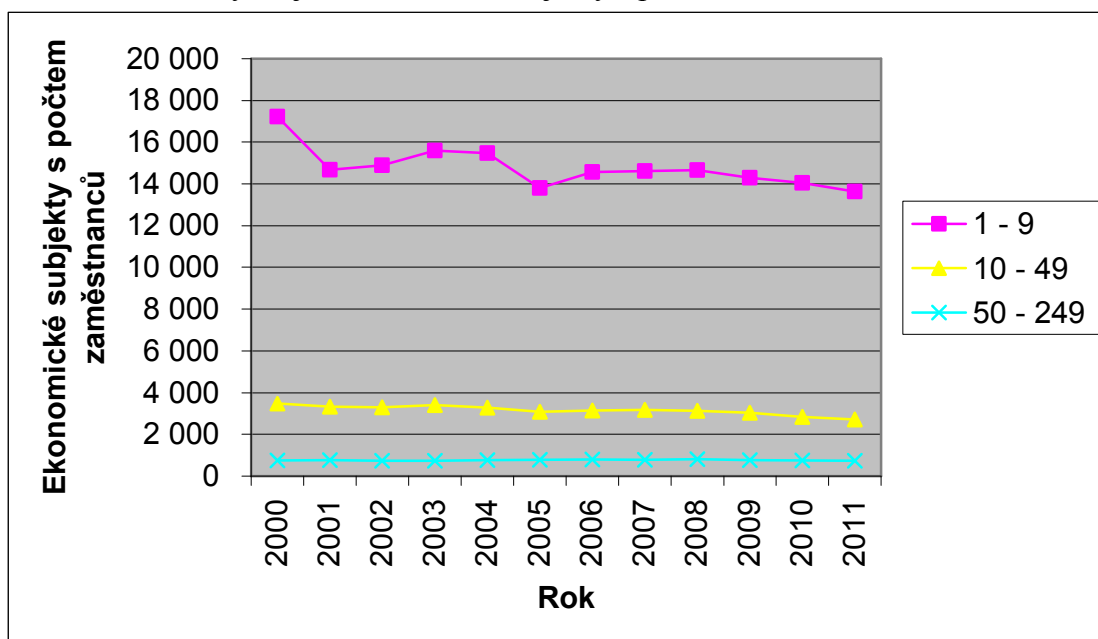

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Situace v Plzeňském kraji (obrázek č. 17) je naprosto odlišná od situace v Karlovarském kraji. Počet podnikatelských subjektů s počtem zaměstnanců 1 – 9 v Plzeňském kraji skokově poklesl v roce 2001 a následně v roce 2005. V mezidobí však nedocházelo k výrazným změnám, nabízí se proto otázka, proč právě v těchto konkrétních dvou letech došlo k tak výraznému poklesu.

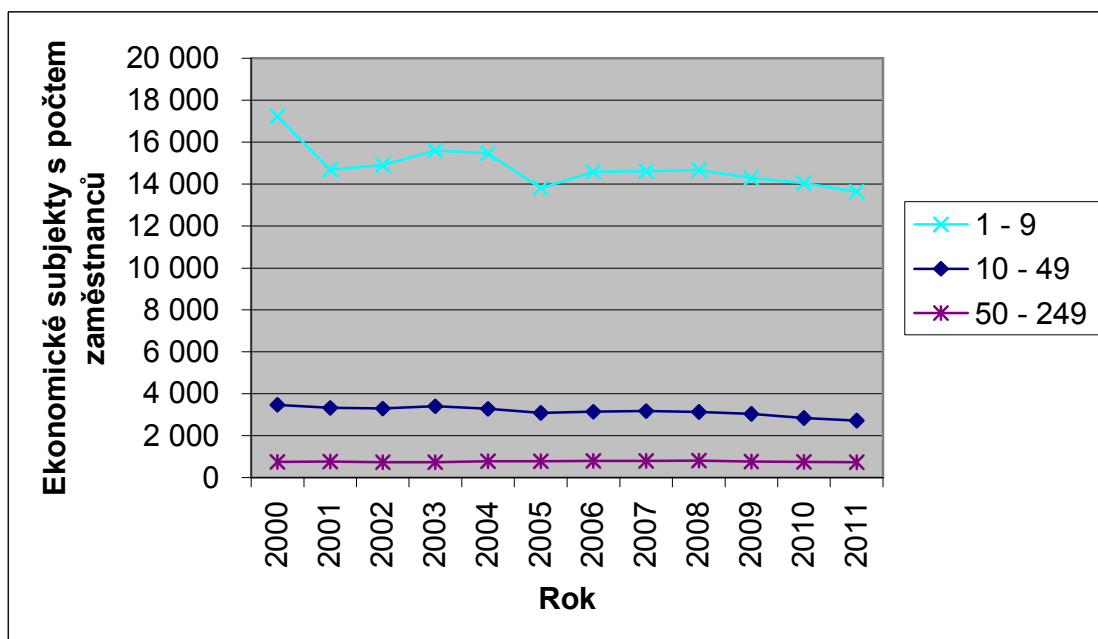
Pro srovnání jsou níže prezentovány údaje z Ústeckého, Středočeského a Moravskoslezského kraje (obrázky č. 18 - 20). Ve všech jmenovaných krajích došlo k poklesu počtu ekonomických subjektů s počtem zaměstnanců 1 – 9 v letech 2001 a 2005, nebyl však zde zaznamenán tak výrazný pokles jako u Plzeňského kraje.

Obr. č. 18: Ústecký kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 - 249

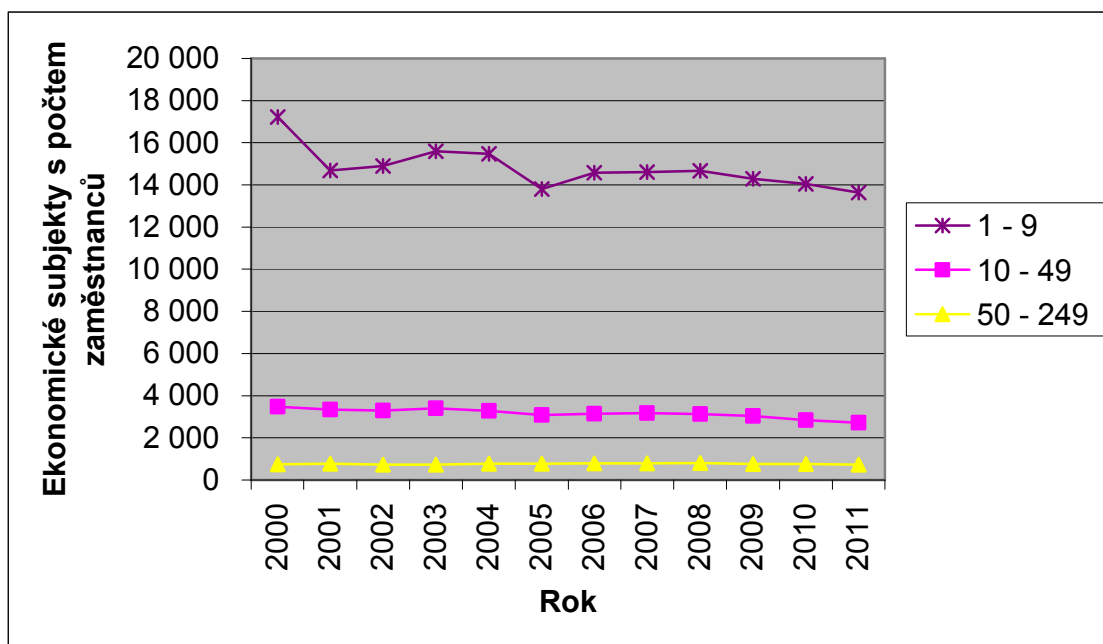
Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Obr. č. 19: Středočeský kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 - 249

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Obr. č. 20: Moravskoslezský kraj - ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 - 249

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

4.3 Míra nezaměstnanosti

Informace o průměrné míře registrované nezaměstnanosti v České republice a krajích v letech 2004 – 2010 jsou dostupné ve veřejné databázi ČSÚ. Po celé uvedené období dosahuje nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti Ústecký kraj. V tomto kraji je problematická struktura obyvatelstva, která se nepříznivě odráží také v podnikatelské oblasti. Nejnižší hodnoty tohoto ukazatele jsou zaznamenány v Praze, pohybují se dokonce výrazně pod celorepublikovým průměrem. Karlovarský kraj dosahuje v roce 2010 čtvrté nejvyšší hodnoty ze všech krajů, míra nezaměstnanosti činí 10,83 %. Příčinou vysoké nezaměstnanosti je nepříznivé podnikatelské prostředí, kdy většina tradičních zaměstnavatelů omezuje výrazným způsobem výrobu, dochází k hromadnému propouštění, ale nové pracovní příležitosti se nevytvářejí. Snižování počtu pracovních míst nepostihuje jen výrobní podniky, ale těž oblast lázeňství, která se vyznačuje vysokou sezónností.

Tab. č. 20: Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v ČR a krajích

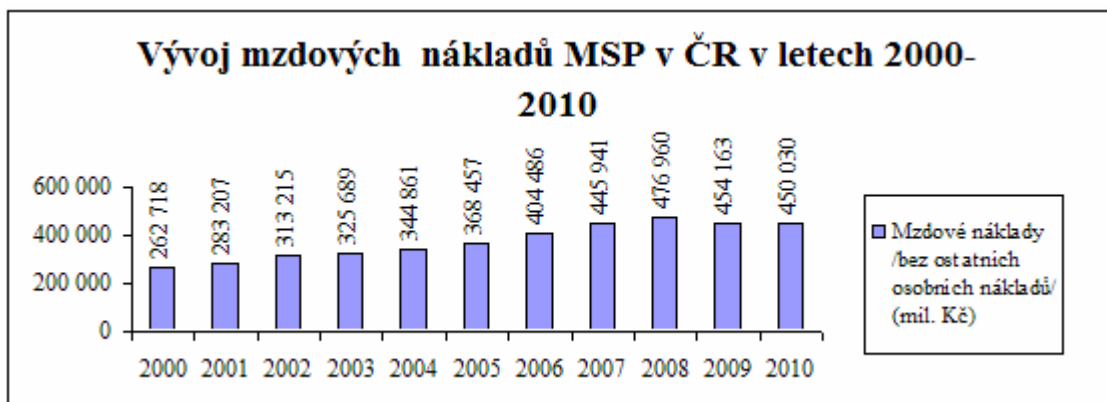
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká republika	9,19	8,96	8,13	6,62	5,44	7,98	9,01
Praha	3,6	3,45	2,97	2,45	2,09	2,98	3,94
Středočeský kraj	6,64	6,35	5,7	4,64	3,96	5,85	7,14
Jihočeský kraj	6,07	6,33	6,01	4,76	4,04	6,51	7,44
Plzeňský kraj	6,67	6,39	5,87	4,87	4,18	6,97	7,82
Karlovarský kraj	10,2	10,2	9,47	8,01	6,86	9,94	10,83
Ústecký kraj	15,89	15,42	14,48	12,18	9,89	12,38	13,4
Liberecký kraj	8,39	7,85	7,36	6,48	6,02	9,98	10,63
Královéhradecký kraj	7,12	7,34	6,62	5,18	4,19	6,83	7,67
Pardubický kraj	8,29	8,32	7,28	5,78	5	7,98	9,12
Vysočina	8,29	8,21	7,4	6,08	5,22	8,67	9,55
Jihomoravský kraj	10,25	10,13	9,24	7,57	6,23	8,86	10,16
Olomoucký kraj	11,16	10,97	9,59	7,45	6,15	10,19	11,46
Zlínský kraj	9,36	9,21	8,39	6,59	5,52	9,08	10,39
Moravskoslezský kraj	15,43	14,7	13,4	11	8,43	11,14	11,92

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Český statistický úřad* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=PRA6010PC_KR&&kapitola_id=15&voa=tabulka

4.4 Vývoj mzdových nákladů MSP

Tabulka o vývoji mzdových nákladů MSP v České republice v letech 2000 až 2010 (obrázek č. 21) publikovaná ve Zprávě o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010 (MPO, 2010) vydaná Ministerstvem průmyslu a obchodu názorně dokumentuje mzdové náklady MSP v jednotlivých letech. Až do roku 2008 byl tento vývoj pozitivní, měl stoupající tendenci, po roce 2008 je patrný pokles, který pokračoval i v roce 2010.

Obr. č. 21: Vývoj mzdových nákladů MSP v ČR v letech 2000 - 2010

Zdroj: ČESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. MPO: *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010* [online]. MPO, © 2005 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/44606/50107/581082/priloha001.doc>

V návaznosti na obrázek č. 15 Vývoj počtu zaměstnanců MSP v České republice lze vysledovat pozvolný stoupající trend mzdových nákladů připadajících na 1 zaměstnance. Např. v roce 2007 činí tento roční mzdový náklad výši 219.351 Kč, resp. měsíční náklad na 1 zaměstnance ve výši 18.279 Kč. V roce 2008 mzdový náklad dosahuje roční hodnoty 237.175 Kč, resp. měsíční náklad 19.764 Kč. V dalším roce 2009 mzdové náklady opět stoupají, konkrétně roční náklady na hodnotu 243.388 Kč, resp. měsíční náklad ve výši 20.282 Kč. V roce 2010 sice hodnota celkových mzdových nákladů MSP byla proti roku 2009 nižší o 4.133 Kč, nicméně mzdový náklad na 1 zaměstnance byl proti roku 2009 opět vyšší, jeho roční hodnota činí 246.321 Kč, resp. měsíční náklad 20.526 Kč. Zvyšující se mzdové náklady se v negativním gardu projevují v celkových nákladech MSP, příčinou mohou být legislativní změny ve zdaňování mezd, důsledkem pak pochopitelně snižování počtu zaměstnanců.

4.5 Analýza mezd

V předchozí kapitole byl prezentován vývoj mzdových nákladů MSP. Z pohledu regionálního trhu práce se jedná o poptávkovou stranu odvozenou z poptávky po zboží na trhu zboží a služeb. Výše mzdových nákladů ovlivňuje poptávku po práci, a tím také zaměstnanost v daném regionu. Čím nižší budou mzdové náklady, tím více budou firmy poptávat jednotek práce. Na nabídkové straně regionálního trhu práce působí domácnosti, jejichž cílem je maximalizace užítku. Vychází ze substituce mezi spotřebou

umožněnou finančními prostředky získanými za práci a volným časem. Dosud provedené analýzy v předcházející části diplomové práce řadí Karlovarský kraj na poslední příčku. Nejinak tomu je i v případě průměrné měsíční hrubé mzdy jak dokládá obrázek č. 22 Průměrné mzdy v krajích v r. 2010.

4.5.1 Průměrné mzdy

4.5.1.1 Portál ISPV

Veřejný portál s názvem ISPV je Informační systém o průměrném výdělku, který poskytuje:

- aktuální i historickou úroveň mezd a platů v České republice i v jednotlivých krajích,
- průměrné mzdy a platy podle zaměstnání, odvětví, vzdělání, pohlaví a věku,
- novinky ze světa odměňování,
- metodickou a technickou podporu respondentům ISPV.

„Informační systém o průměrném výdělku (dále jen „ISPV“) je systém pravidelného monitorování výdělkové úrovně a pracovní doby zaměstnanců v České republice. ISPV obsahuje údaje z pravidelného statistického šetření, které je pod názvem Čtvrtletní šetření o průměrném výdělku zařazeno do programu statistických zjišťování vyhlášených Českým statistickým úřadem (ČSÚ) ve sbírce zákonů pro příslušný kalendářní rok. Program statistických zjišťování na rok 2011 stanoví vyhláška číslo 306/2010 Sb.

Čtvrtletní šetření o průměrném výdělku je harmonizováno se strukturálním šetřením Evropské Unie pod názvem the Structure of Earnings Survey (viz nařízení Komise (ES) č. 1916/2000, ve znění pozdějších předpisů).

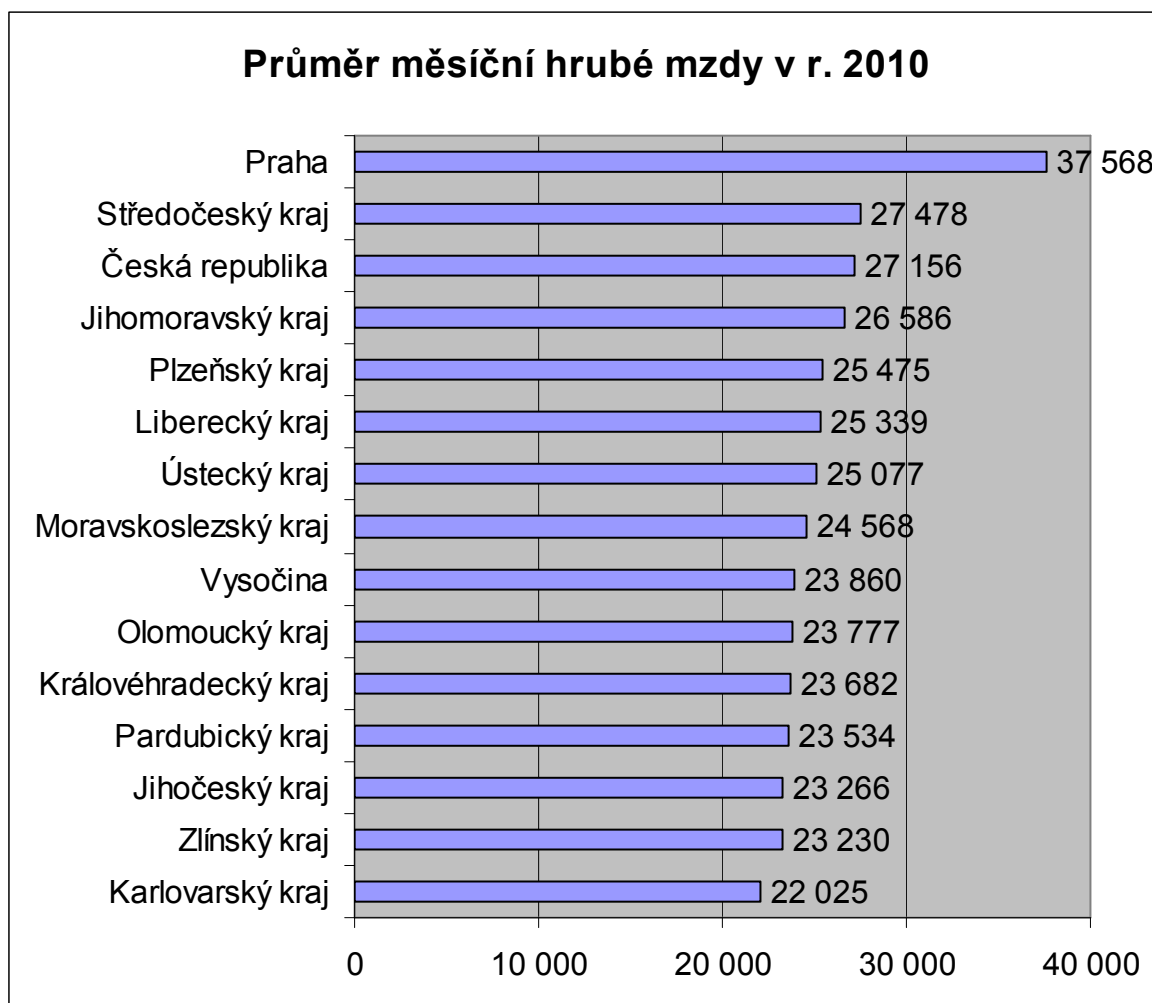
Hlavními sledovanými ukazateli jsou z hlediska výdělkové úrovně hrubá měsíční mzda (plat) a hodinový výdělek. Kromě diferenciací hrubé měsíční mzdy (platu) jsou zjišťovány i složky mzdy (platu), tj. odměny, příplatky a náhrady. U pracovní doby je sledována úroveň i struktura odpracované (např. přesčas) a neodpracované doby (např. nemoc a dovolená).

Nezbytnou součástí ISPV je Regionální statistika ceny práce, která poskytuje detailní přehled o odlišnostech mzdové úrovně v jednotlivých krajích ČR. Gestorem

Čtvrtletního šetření o průměrném výdělku je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Průběh a vývoj šetření řídí komise složená ze zástupců MPSV, ČSÚ, Ministerstva financí, České národní banky, Českomoravské konfederace odborových svazů. Svauui průmyslu a dopravy ČR, CERGE EI, VŠE v Praze a dalších institucí. Zpracovatelem ISPV je TREXIMA, spol. s.r.o.“ (ISPV, 2012)

4.5.1.2 Průměrné mzdy v krajích ČR

Obr. č. 22: Průměrné mzdy v krajích ČR v roce 2010

Zdroj: ČESKO. INFORMAČNÍ SYSTÉM O PRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU. ISPV: *Informační systém o průměrném výdělku* [online]. © 2010-2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Archiv/2010.aspx>

Údaje o průměru měsíční hrubé mzdy v roce 2010 jsou řazeny sestupně, nejvyšší průměrná mzda je v Praze, konkrétně 37.568 Kč, tato hodnota je o 10.412 Kč vyšší než činí celorepubliková průměrná mzda (27.156 Kč). Nejnížší hodnoty dosahuje

Karlovarský kraj (22.025 Kč), což představuje 58,62 % průměrné hrubé mzdy v Praze a 81,10 % průměrné hrubé mzdy v České republice. Je otázka, kolik zaměstnanců ve skutečnosti tuto průměrnou mzdu pobírá a jak velké odchylky existují od tohoto průměru. K tomuto účelu slouží statistické ukazatele.

Metodika výpočtu ukazatelů:

- kvantil: je hodnota, která rozděluje soubor hodnot určitého statistického znaku na dvě části – jedna obsahuje ty hodnoty, které jsou menší nebo stejné než tento kvantil, druhá část naopak obsahuje hodnoty, které jsou větší nebo stejné než kvantil,
- kvartil: nejčastěji používaný kvantil, kvartil jsou hodnoty, které dělí uspořádaný statistický soubor na čtyři části, každá část obsahuje přibližně 25 % jednotek,
- medián: je prostřední kvartil, který rozděluje soubor hodnot znaku na dvě stejné části, z nichž každá obsahuje 50 % jednotek,
- decil: dělí soubor na deset stejně obsazených částí.

Tab. č. 21: Přehled hrubých výdělků členěných dle statistických znaků

	1. decil	1. kvartil	Medián	3. kvartil	9. decil
Česká republika	12 607	16 707	22 207	30 065	42 536
Praha	14 397	20 533	28 631	41 091	64 189
Středočeský kraj	13 468	17 688	23 366	30 569	41 052
Jihočeský kraj	12 152	15 484	19 895	26 493	35 916
Plzeňský kraj	13 540	17 684	22 331	28 751	38 229
Karlovarský kraj	11 791	14 429	19 184	26 042	33 638
Ústecký kraj	12 355	16 445	21 591	28 185	38 308
Liberecký kraj	13 347	17 273	22 167	28 331	38 220
Královéhradecký kraj	12 311	15 891	20 545	26 819	35 473
Pardubický kraj	12 305	16 023	20 300	26 343	35 000
Vysočina	12 626	15 846	20 589	27 035	35 938
Jihomoravský kraj	12 870	16 370	21 723	30 085	42 056
Olomoucký kraj	12 370	16 165	20 880	26 642	35 037
Zlínský kraj	12 505	15 888	20 351	26 031	34 064
Moravskoslezský kraj	11 909	16 317	21 581	28 265	37 721

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Ve sloupci tabulky č. 21 označeném 1. decil jsou uvedeny měsíční hrubé výdělky první desetiny statistického souboru. Nejnižší hodnota měsíční hrubé mzdy náleží Karlovarskému kraji (11.791 Kč), nejvyšší hodnota pak Praze (14.397 Kč). Rozdíl mezi oběma hodnotami činí 2.606 Kč. V posledním sloupci tabulky označeném 9. decil jsou již hodnoty měsíčního hrubého výdělku výrazně odlišné. V Praze dosahuje hodnoty 64.189 Kč, což představuje vyšší měsíční hrubý výdělek o 21.653 Kč než tentýž výdělek dosažený za celou Českou republiku (64.189 – 42.536 Kč). V Karlovarském kraji je hodnota výdělku v 9. decilu ve výši 33.638 Kč, oproti témuž výdělku v Praze to znamená rozdíl 30.551 Kč. Neméně zajímavé je porovnání výdělků v 1. decilu s 9. decilem v jednom kraji. V Praze tento rozdíl činí 49.792 Kč. V Karlovarském kraji pouze 21.847 Kč. Ostatní kraje také nevykazují tak velké rozdíly jako Praha, v Plzeňském kraji je rozdíl mezi oběma hodnotami ve výši 24.689 Kč, v Ústeckém kraji 25.953 Kč a v Moravskoslezském kraji 25.812 Kč.

Tento příklad ilustruje mzdové rozdíly mezi jednotlivými kraji České republiky. Údaje ze sloupce 1. decil lze přiřadit profesím méně kvalifikovaným, sloupec 9. decil pak vypovídá o úrovni mzdových výdělků vysoce kvalifikovaných profesí. Na trhu práce způsobuje změna poptávky mzdové rozdíly mezi různými profesemi. Existují ale i takové mzdové rozdíly, které mají více méně trvalý charakter. Mzdové rozdíly mezi některými profesemi jsou způsobeny tím, že se tyto profese liší namáhavostí, nepříjemností nebo rizikovostí vykonávané práce. Vyšší mzda kompenzuje větší namáhavost. O výši kompenzujících mzdových rozdílů rozhodují sami lidé svým chováním na trhu práce. Rozhodují se, zda a za kolik jsou nebo nejsou ochotni tu kterou profesi vykonávat. Např. racionálně uvažující student vysoké školy bude dávat přednost zaměstnání v regionu s vyšším měsíčním výdělkem za tutéž práci, než v regionu, ve kterém vyrůstal. Touto otázkou se zabývá samostatná kapitola o migraci obyvatelstva a jejím dopadu na růst regionu. Z výše uvedeného lze učinit předběžný závěr, že existuje příčinná souvislost mezi počtem MSP, počtem zaměstnanců v MSP, převažující ekonomickou činností a dosahovanou mzdou, která spolu s ostatními vyjmenovanými faktory ovlivňuje zaměstnanost regionu.

Následující kapitola analyzuje průměrné mzdy, resp. průměrné hodinové výdělky, z pohledu věkové struktury a dosaženého stupně vzdělání ve vybraných krajích České republiky.

4.5.1.3 Průměrný hodinový výdělek dle věkové struktury

hodinový výdělek: zjišťuje se jako průměrný hodinový výdělek definovaný v § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Tab. č. 22: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Česká republika

Věková kategorie	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
do 20 let	0,6	82,87	57,88	113,92	85,49
20 – 29 let	18,5	117,14	70,00	193,40	128,14
30 – 39 let	29,0	133,06	73,87	272,73	164,78
40 – 49 let	24,4	126,68	71,18	254,51	161,53
50 – 59 let	22,5	120,39	68,18	228,21	146,81
60 a více let	5,1	123,51	62,00	268,89	158,44
Celkem	100	124,46	70,11	240,72	152,41

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Nejvyšší průměrný hodinový výdělek v České republice je ve věkové kategorii 30 – 39 let. V porovnání s výdělkem v kategorii do 20 let ve výši 85,49 Kč se jedná téměř o dvojnásobnou hodnotu. Druhý nejvyšší výdělek dosahuje věková kategorie 40 – 49 let. Rozdíl je sice jen 3,25 Kč, ale je překvapující, že věková kategorie 40 – 49 let, která již má určité zkušenosti a praxi, má nižší hodinový výdělek.

Tab. č. 23: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Hl. město Praha

Věková kategorie	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
do 20 let	0,5	82,00	56,60	117,08	86,21
20 – 29 let	23,7	139,27	74,82	238,88	152,48
30 – 39 let	31,8	181,02	85,23	428,00	235,60
40 – 49 let	19,8	167,61	83,46	435,25	242,25
50 – 59 let	17,5	155,91	79,33	346,16	205,87
60 a více let	6,6	155,93	71,55	349,36	198,28
Celkem	100	159,20	79,50	359,89	208,81

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Tabulka č. 23 přináší přehled hodinového výdělku podle věkových kategorií v Hl. městě Praze. V této lokalitě je nejvyšší hodinový výdělek ve věkové kategorii 40 – 49 let, zatímco za celou Českou republiku je nejvyšší hodnota ve věkové kategorii 30 – 39 let. Výše nejvyššího hodinového výdělku se pohybuje vysoko nad průměrem v ČR, v absolutním vyjádření je vyšší o 77,47 Kč, v procentuelním vyjádření se jedná o 47 %.

Tab. č. 24: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Plzeňský kraj

Věková kategorie	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
do 20 let	0,8	89,74	67,16	119,00	91,30
20 – 29 let	19,5	117,06	72,02	179,77	123,62
30 – 39 let	28,4	130,19	77,14	232,25	148,74
40 – 49 let	23,5	125,44	78,69	227,00	149,34
50 – 59 let	22,3	121,20	71,51	211,45	139,47
60 a více let	5,5	123,56	67,16	229,85	146,82
Celkem	100	123,10	74,36	213,28	141,37

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

V Plzeňském kraji (tabulka č. 24) je průměrný hodinový výdělek nižší než činí průměr za celou ČR, dosahuje hodnoty pouze 141,37 Kč, což znamená, že je v absolutním vyjádření nižší o 11,04 Kč, v procentuelním vyjádření je nižší o 7,5 %.

Tab. č. 25: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Karlovarský kraj

Věková kategorie	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
do 20 let	0,8	75,83	57,76	98,87	78,42
20 – 29 let	17,2	97,35	65,24	159,06	107,69
30 – 39 let	26,6	112,39	69,46	199,76	128,97
40 – 49 let	25,1	112,26	68,00	208,94	133,92
50 – 59 let	24,5	107,53	66,00	196,02	127,82
60 a více let	5,8	98,92	59,50	197,66	125,55
Celkem	100	106,53	66,70	195,15	125,67

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Tabulka č. 25 obsahuje údaje týkající se Karlovarského kraje, průměrný hodinový výdělek celkem je uváděn pouze ve výši 125,67 Kč, což je 82 % průměru za celou ČR. Nejvyšší průměr v Karlovarském kraji je zaznamenán ve věkové kategorii 40 – 49 let, dlužno však dodat, že tato hodnota 133,92 Kč je téměř poloviční proti nejvyšší hodnotě v Hl. městě Praze.

4.5.1.4 Průměrný hodinový výdělek dle dosaženého stupně vzdělání

V následujících tabulkách č. 26 – 29 jsou prezentovány hodinové výdělků ve vybraných krajích podle dosaženého stupně vzdělání. Nejvyšší výdělků náleží zaměstnancům s vysokoškolským vzděláním, nejnižší výdělků mají osoby se základním či nedokončeným vzděláním. Více než hodnoty průměrných výdělků jsou z hlediska analýzy mezd zajímavější údaje uvedené ve sloupci struktura zaměstnanců v %. V ČR tvoří vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci 12,8 % z celkového počtu zaměstnanců, v Hl. městě Praze je to však celých 24,8 %, tedy dvojnásobný počet. V Plzeňském kraji dosahuje tento počet 9,5 % a v Karlovarském kraji pouhých 4,3 %. Výše uvedené hodnoty procentuelního zastoupení vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců v jednotlivých krajích podporují závěry o odlivu mozků z regionů, ponejvíce z Karlovarského kraje.

Tab. č. 26: Hodinový výdělek podle vzdělání – Česká republika

Vzdělání	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
Základní a nedokončené	7,5	90,95	56,85	145,56	98,12
Střední bez maturity	41,7	109,14	65,05	171,20	115,97
Střední s maturitou	33,5	136,32	80,00	237,57	155,26
Vyšší odborné a bakalářské	2,5	150,75	94,00	293,00	182,78
Vysokoškolské	12,8	221,95	120,85	507,87	292,34
Neuvedeno	2,0	109,20	60,39	220,35	133,27
Celkem ČR	100	124,46	70,11	240,72	152,41

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Tab. č. 27: Hodinový výdělek podle vzdělání – Hl. město Praha

Vzdělání	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
Základní a nedokončené	4,6	95,06	56,82	162,98	103,89
Střední bez maturity	23,4	121,60	60,60	191,33	127,29
Střední s maturitou	39,7	158,58	86,08	292,36	184,20
Vyšší odborné a bakalářské	4,3	179,35	110,29	359,25	218,35
Vysokoškolské	24,8	258,56	136,75	626,29	349,97
Neuvedeno	3,2	122,27	65,00	255,98	153,59
Celkem	100	159,20	79,50	359,89	208,81

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Jak již bylo uvedeno výše, Hl. město Praha se vyznačuje nejvyšším podílem vysokoškolsky vzdělaných lidí v porovnání s ostatními kraji a údaji za celou ČR. Co se týče ostatních kategorií vzdělání, tak nejvíce je zastoupena skupina vzdělání střední s maturitou (39,7 %).

Tab. č. 28: Hodinový výdělek podle vzdělání – Plzeňský kraj

Vzdělání	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
Základní a nedokončené	10,1	95,17	55,38	142,01	98,26
Střední bez maturity	45,8	114,57	72,21	171,81	120,70
Střední s maturitou	31,0	137,30	84,01	231,90	152,83
Vyšší odborné a bakalářské	1,5	136,56	80,10	240,36	161,11
Vysokoškolské	9,5	202,57	118,81	415,45	249,16
Neuvedeno	2,2	114,21	86,00	199,13	128,77
Celkem	100	123,10	74,36	213,28	141,37

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Tab. č. 29: Hodinový výdělek podle vzdělání – Karlovarský kraj

Vzdělání	Struktura zaměst. %	Medián	Diferenciace 1. decil	Diferenciace 9. decil	Průměr
Základní a nedokončené	14,8	84,05	60,21	137,68	91,99
Střední bez maturity	48,6	100,52	65,85	171,88	110,76
Střední s maturitou	30,0	129,98	77,15	218,50	144,17
Vyšší odborné a bakalářské	1,3	141,76	90,91	243,51	158,04
Vysokoškolské	4,3	222,46	100,10	461,48	275,68
Neuvedeno	1,1	105,76	67,61	166,14	113,91
Celkem	100	106,53	66,70	195,14	125,67

Zdroj: vlastní zpracování dle ISPV, 2012

Ve všech analyzovaných krajích dosahují nejvyšších průměrných hodinových výdělků lidé s vysokoškolským vzděláním. V České republice je evidován průměrný hodinový výdělek ve výši 292,34 Kč v této kategorii, hodnoty mezi jednotlivými kraji jsou opět velmi diferencované. V Praze vydělává vysokoškolsky vzdělaný občan 349,97 Kč/hod., v Karlovarském kraji pouze 275,68 Kč/hod., rozdíl mezi oběma hodnotami činí 74,29 Kč/hod. Při disponibilním fondu pracovní doby 168 hod/měsíc představuje tento rozdíl 12 480,72 Kč. Tento faktor má vliv na zaměstnanost vysokoškolsky vzdělaných lidí v konkrétním regionu.

4.5.2 Migrace obyvatelstva

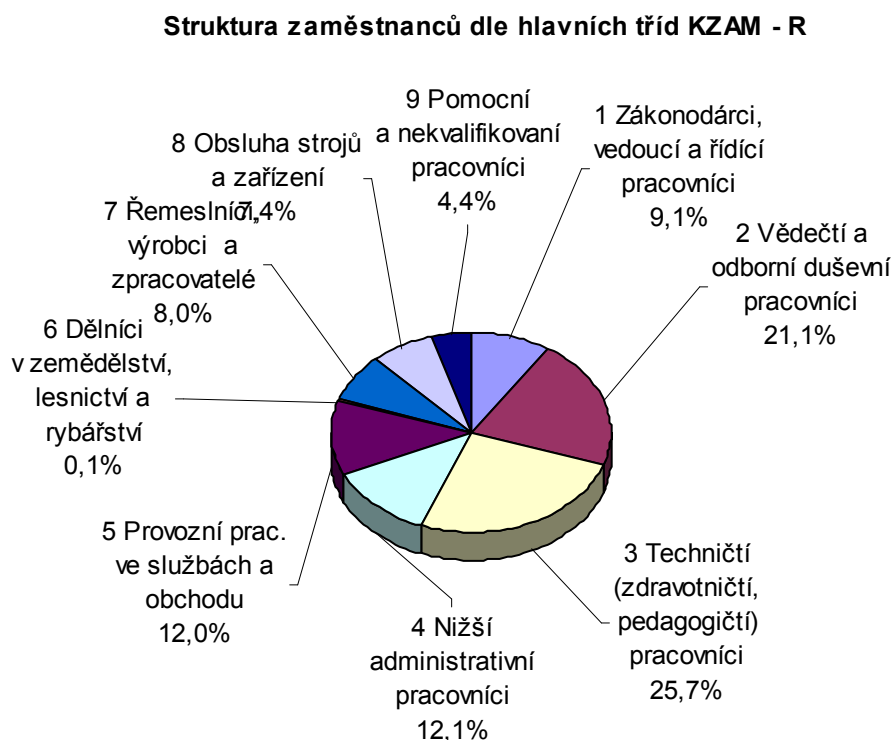
Migrace obyvatelstva představuje v moderních ekonomikách faktor, jehož socio-ekonomický význam stále roste. Migraci veřejnost vnímá negativně. Na straně imigračních regionů se projevuje růstem nezaměstnanosti původního obyvatelstva a rivalitou na trhu práce. Na straně emigračních regionů potom nastupují negativní faktory v podobě odlivů mozků a elit. Za nejčastější příčinu migrace bývá považována rozdílná úroveň v příjmech, resp. průměrných mzdách obyvatel mezi regiony. V kontextu s analýzou průměrných výdělků v jednotlivých krajích je známým faktem např. odliv absolventů vysokých škol z místa rodiště. Většina studentů studuje v naší

metropoli a je tedy logickým závěrem, že po ukončení studií hledají uplatnění na trhu v lokalitě, která jim nabízí větší pracovní uplatnění a vyšší mzdu než tomu tak je na trhu práce v rodišti. V Karlovarském kraji je veřejná vysoká škola pouze v Chebu, v Karlových Varech mají studenti k dispozici soukromé vysoké školy, které jsou však velmi úzce zaměřené. Většina studentů tak odchází studovat z tohoto kraje do jiných měst.

4.5.3 Struktura zaměstnanců dle hlavních tříd

Na úroveň zaměstnanosti a s ním spojenou hladinu mzdových výdělků má vliv mimo výše uvedených faktorů také struktura zaměstnanců dle hlavních tříd KZ AM – R. Největší rozdíly mezi dosahovanými hodnotami byly zaznamenány mezi Hl. městem Prahou a Karlovarským krajem.

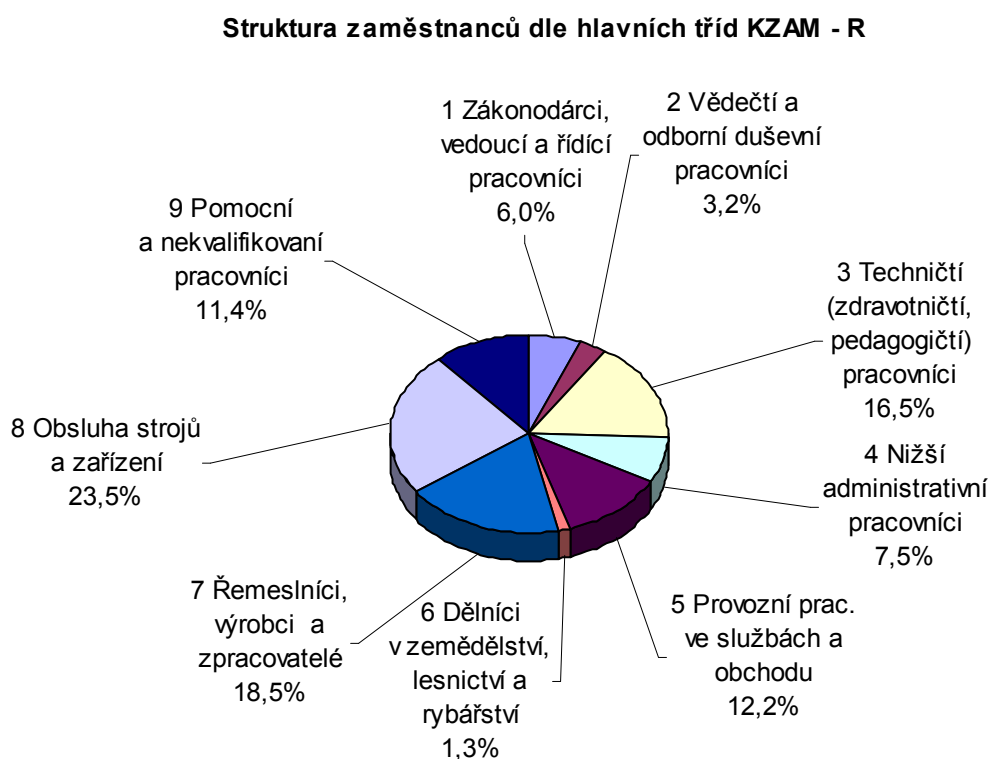
Obr. č. 23: Struktura zaměstnanců v Hl. městě Praha

Zdroj: ČESKO. INFORMAČNÍ SYSTÉM O PRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU. *ISPV: Informační systém o průměrném výdělků* [online]. © 2010-2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Archiv/2010.aspx>

Nejvíce zastoupena je skupina č. 3 Techničtí (zdravotničtí, pedagogičtí) pracovníci, celkem 25,7 % z celkového množství zaměstnanců. Nejméně pracovníků je ve skupině č. 6 Dělníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství, celkem 0,1 %. Na druhém místě v počtu zaměstnanců je skupina č. 2 Vědečtí a odborní duševní pracovníci, celkem 21,1 %. Další početnou skupinu tvoří zaměstnanci ve skupině č. 4 Nižší administrativní pracovníci (12,1 %) a ve skupině č. 5 Provozní pracovníci ve službách a obchodu (12,0 %).

Obr. č. 24: Struktura zaměstnanců v Karlovarském kraji

Zdroj: ČESKO. INFORMAČNÍ SYSTÉM O PRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU. *ISPV: Informační systém o průměrném výdělku* [online]. © 2010-2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Archiv/2010.aspx>

Z grafu struktury zaměstnanců v Karlovarském kraji (obrázek č. 24) je již na první pohled patrná odlišná struktura od struktury v Hl. městě Praha. Nejpočetnější skupinu zaměstnanců tvoří skupina č. 8 Obsluha strojů a zařízení, celkem 23,5 %. Na druhém místě je skupina č. 7 Řemeslníci, výrobci a zpracovatelé, celkem 18,5 %. Teprve až třetí místo patří skupině č. 3 Techničtí (zdravotničtí, pedagogičtí) pracovníci (16,5 %), která

v předchozím grafu Hl. města Praha byla na prvním místě. Poslední místo ve struktuře zaměstnanců Karlovarského kraje zaujíma rovněž skupina č. 6 Dělníci v zemědělství, lesnictví a rybářství, celkem 1,3 %. Vědečtí a odborní duševní pracovníci v Karlovarském kraji jsou zastoupeni 3,2 %, v Hl. městě Praha se tato skupina zaměstnanců umístila na druhém místě.

5 Trendy dalšího vývoje MSP

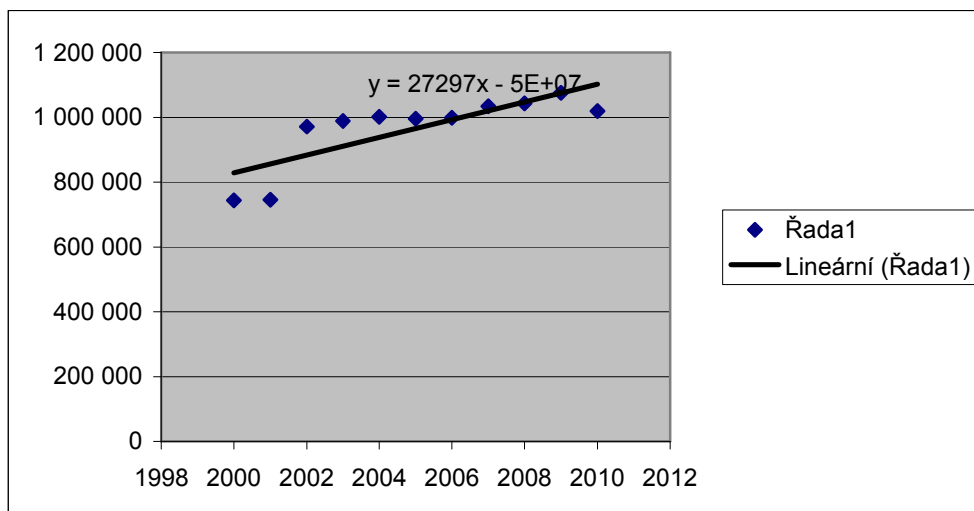
5.1 Minulé trendy vývoje

K dynamickému rozvoji sektoru MSP došlo po roce 1989. V té době převážně vznikaly podniky zaměřené na poskytování služeb, jen malá část z nich podnikala ve výrobě. Statistická zjištění o podnikatelských aktivitách MSP existují přibližně od druhé poloviny 90. let 20. století. V praxi to znamená, že pro určení možných trendů dalšího vývoje MSP pomocí matematických modelů či analýz na bázi časových řad není k dispozici dostatečné množství relevantních údajů. Demonstrativní příklad je uveden v případě pokusu o sestavení regresní analýzy.

Regresní analýza

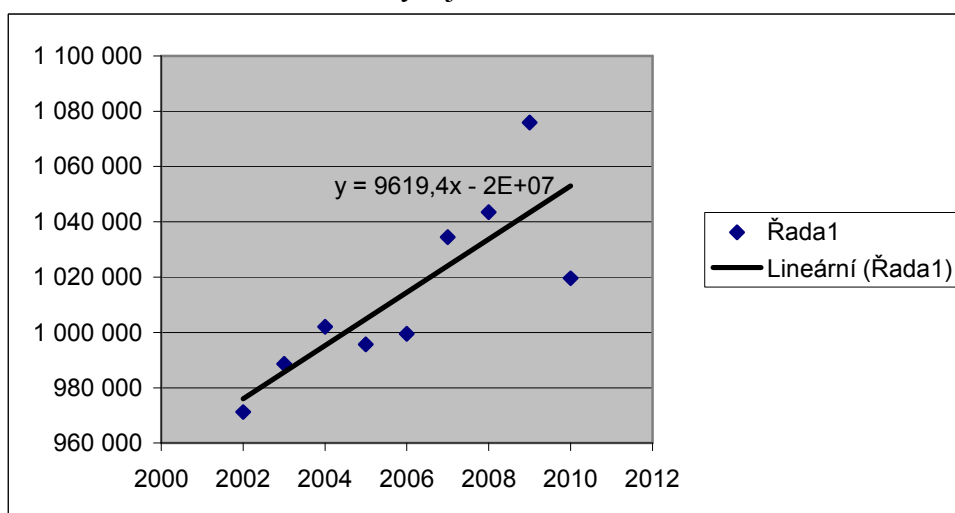
Hlavním úkolem regresní analýzy je přispět k poznání příčinných vztahů mezi statistickými znaky (Hindls, 2007). Východiskem jsou statistické údaje, v daném případě se jedná o statistický soubor pozorování počtu MSP v letech 2000 – 2010. Zkoumání statistické závislosti se týká průběhu závislosti a její intenzity. Popis průběhu závislosti se provádí tak, že daná závislost se vystihuje určitou vyrovnávací analytickou funkcí, např. některou známou funkcí z matematiky. Zpravidla jsou základem při rozhodování o vhodném typu regresní funkce věcně ekonomická kritéria. Pokud nelze jednoznačně stanovit vhodný typ regresní funkce na základě věcně ekonomických kritérií, přistupuje se k empirickému (induktivnímu) způsobu volby, tj. na základě rozboru empirického průběhu závislosti. Základní metodou je grafická metoda, kdy průběh závislosti se znázorňuje ve formě bodového diagramu. Podle charakteristického průběhu bodového grafu se potom použije konkrétní regresní funkce (přímka, parabola, logaritmická funkce apod.). Z důvodu malého počtu pozorování byla regresní analýza zpracována do dvou grafů. V prvním grafu viz obrázek č. 25 jsou zanesena všechna data za období 2000 – 2010 a danými body byla proložena lineární přímka. V druhém grafu na obrázku č. 26 byla pozorování ponížena o data roku 2000 a 2001. Z grafického zobrazení je vidět, že daná přímka má jiný sklon než přímka v prvním grafu.

Obr. č. 25: Alternativa trendu vývoje č. 1

Zdroj: vlastní, 2012

Obr. č. 26: Alternativa trendu vývoje č. 2

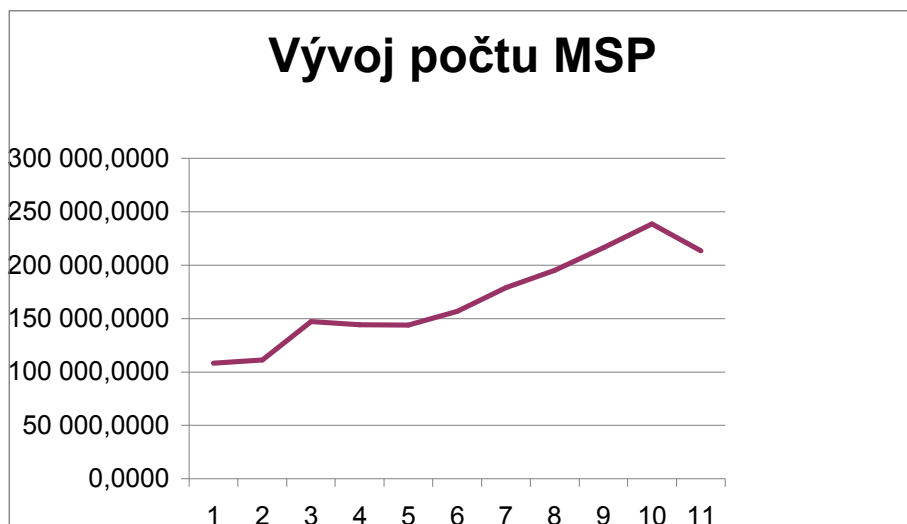
Zdroj: vlastní, 2012

Ani jedna z uvedených alternativ nevystihuje jednoznačný vývoj počtu MSP v příštím období. Třetí alternativa (obrázek č. 27) nabízí zobrazení možného vývoje pomocí analýzy časové řady. Časovou řadou se rozumí posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Analýzou, případně prognózou časových řad se potom rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad, eventuálně k předvídání jejich budoucího chování.

Z grafického vyjádření je patrné, že lze s největší pravděpodobností očekávat snížení počtu MSP. K tomuto závěru se lze přiklonit i z dalších důvodů, kterými jsou prognózy

vývoje HDP v příštích letech, legislativní změny spojené se změnou sazby DPH a dalšími vládními opatřeními přijatými v rámci protikrizových opatření.

Obr. č. 27: Alternativa trendu vývoje č. 3

Zdroj: vlastní, 2012

Z dřívějších analýz uvedených v této práci (viz kapitola č. 2.3 Analýza externího prostředí) vyplynul mimo jiné závěr, že MSP jsou velmi citlivé na změny v externím prostředí. Jejich další existence je závislá na mnoha faktorech, velký důraz je kladen na finanční zdraví MSP a dostatek kapitálu pro překlenutí mimořádných událostí. Současná hospodářská situace v České republice není příznivě nakloněna podnikání, balíček opatření, které vláda vydala pro ozdravení ekonomiky, v první řadě bude mít velký dopad také na další existenci MSP. Z těchto důvodů lze jen velmi obtížně predikovat trendy dalšího vývoje MSP.

V tabulce č. 13 je uveden počet ekonomických subjektů za období 2000 – 2010, z něhož bylo čerpáno při demonstrativní ukázce zpracování možného vývoje MSP. Tento počet statistických zjištění není dostatečný pro odborné analýzy a predikce budoucího období.

5.2 Budoucí vývoj

90. léta minulého století kladla především důraz na kvantitativní aspekty rozvoje MSP, změna nastala po vstupu České republiky do EU, kdy se projevuje rostoucí potřeba posilování kvality sektoru MSP. Kvalitou se zde rozumí schopnost obstát s konkurencí na lokálním, národním a mezinárodním trhu nikoliv v důsledku levné pracovní síly a práce ve mzdě, ale rovněž tak v důsledku rostoucí efektivity podnikatelské činnosti,

schopnosti poznat a flexibilně reagovat na podnikatelské příležitosti. Dalším důležitým cílem bude další rozvoj MSP v oborech vytvářejících potřebnou diverzifikaci struktury ekonomiky, zaměstnanost na regionální úrovni a kvalitu života spojenou s dostupností služeb poskytovaných tuzemskými podnikateli. Specifickým problémem se jeví otázka zajištění převodů živností i větších podniků na nové podnikatele. S tím je spojená potřeba posilování sklonu k podnikavosti jako přirozené i záměrně rozvíjené vlastnosti a schopnosti.

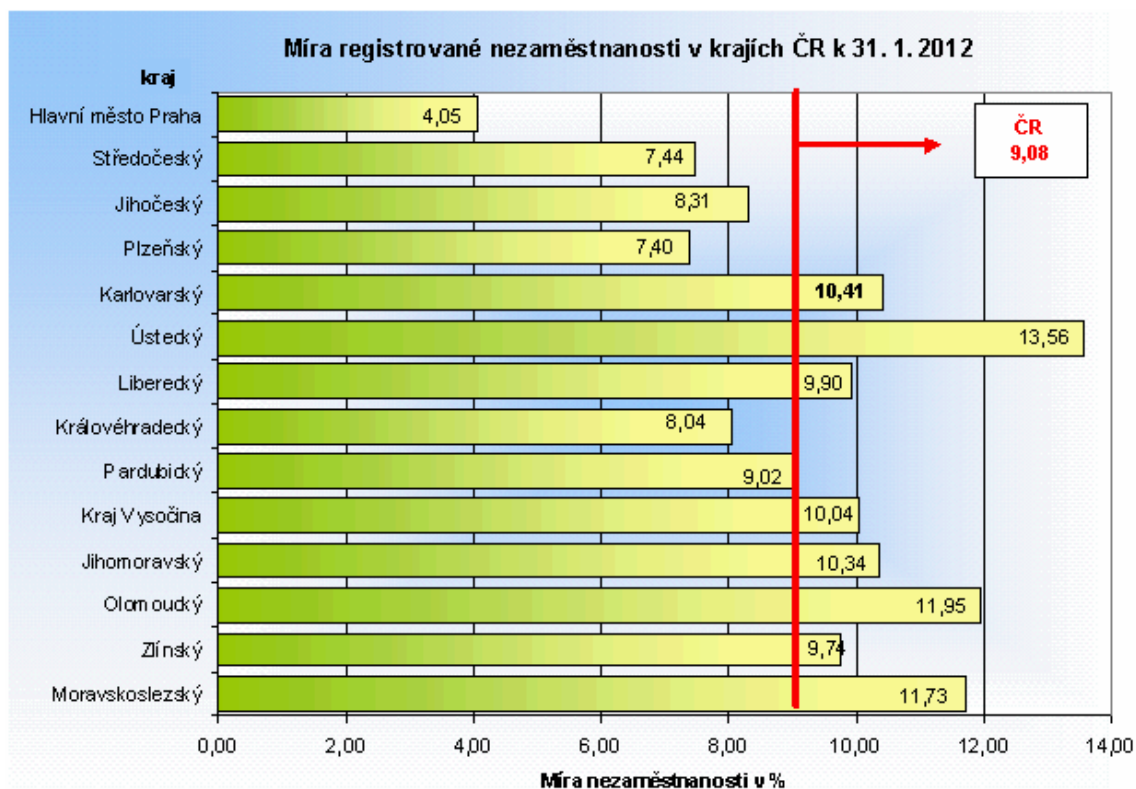
5.2.1 Češi mají strach z budoucnosti

Mnoho lidí má obavy z budoucnosti. S tím souvisí i další vývoj MSP. Jsou oblasti, např. na Ostravsku či v Mostě, kdy na jedno místo přijde na konkurs padesát i více uchazečů. Očekávání lidí jsou velmi pesimistická. Polovina lidí se obává zhoršení životní úrovně v příštích pěti letech. Další velkou hrozbou jsou zvyšování cenové hladiny, ztráta zaměstnání, strach, že v době krize nenajdou uplatnění na trhu práce, čímž nebudou moci dostát svým závazkům. (Vavroň, 2011)

Vladimír Dlouhý veřejně prohlásil: „Mám paniku z paniky.“ (Vavroň, 2011) Ekonom Dlouhý dále uvádí, že nedůvěra, panika, obavy jsou pro ekonomiku možná víc škodlivé než samotný propad na akciových trzích (Vavroň, 2011). Podnikatelské prostředí je narušeno obavami spotřebitelů z budoucnosti, a to přesto, že mají stálé zaměstnání. Jejich ochota vydávat své disponibilní důchody na spotřebu je značně omezena a stále častěji odkládají investice do budoucnosti. Silně jsou omezeny investice do nákupů nemovitostí, aut či rekreačních objektů. Řetězová reakce tohoto chování způsobuje problémy výrobcům, prodejcům, drobným řemeslníkům a živnostníkům.

Obyvatelé Karlovarského kraje se častěji než v ostatních regionech stěhují pryč. Průměrná mzda zůstává na nejnižší úrovni v České republice a roste jen zvolna. Každoročně klesá počet obyvatel kvůli vysokému migračnímu úbytku. Prudký nárůst počtu nezaměstnaných se zbrzdil, v roce 2011 došlo k mírnému poklesu. Míra registrované nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR je zachycena na níže přiloženém obrázku č. 28.

Obr. č. 28: Míra nezaměstnanosti k 31.1.2012

Zdroj: ČESKO. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Český statistický úřad [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/nezamestnanost_v_karlovarskem_kraji_podle_mpsv_k_31_1_2012

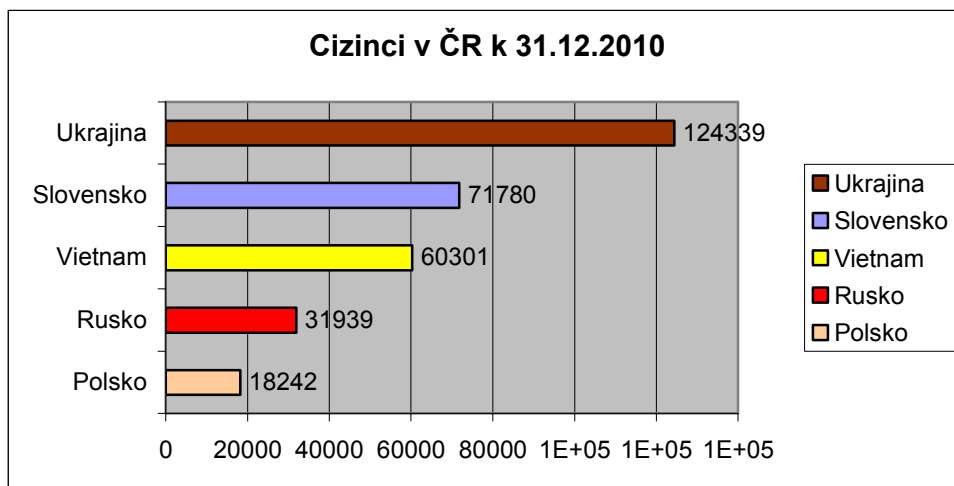
5.2.2 Banánové děti dozrávají

Kdo jsou banánové děti? Jsou to potomci Vietnamců. Sami Vietnamci své ratolesti nazývají banánovými dětmi. „Navenek jsou ještě žlutí, ale uvnitř už bílí jako Češi. Ovládají průmyslové podniky, realitní společnosti, velkoobchodní firmy. A vedou si často lépe než jejich předchozí čeští majitelé. Vietnamci už zkrátka dávno nejsou jen trhovci a provozovatelé večerek. A navíc dozrává další generace českých Vietnamců, která míří ještě výše: Chtějí být manažery, právníky a třeba i politiky.“ (Mařík, Sýkorová, 2011)

Vietnamská komunita se v České republice rychle zadaptovala. Jejich podnikatelské začátky byly pro místní obyvatelstvo nepochopitelné, na jedné straně obdivovali jejich pracovitost, houževnatost a disciplinovanost, s kterou každý den ráno za každého počasí vybalovali své zboží do stánků na ulici, aby jej zase večer sbalili a odvezli do svých skromných příbytků, na druhé straně jejich způsob podnikání odsuzovali. Měli nálepku překupníků. Jejich děti, které se v České republice narodily, však na toto obchodní

podnikání rodičů nechtějí navázat. Většinou zatím ještě studují, ale jejich plány do budoucna, co se týče podnikání, zasahují prakticky do všech odvětví. Oficiálně je v České republice hlášeno asi šedesát tisíc Vietnamců.

Obr. č. 29: Cizinci v ČR k 31.12.2010

Zdroj: Počty cizinců s povoleným pobytem na území ČR. [online] Praha: Policie České republiky – Služba cizinecké policie. [cit. 2012-02-25] Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-885151.aspx>

V Karlovarském kraji bylo podle databáze Českého statistického úřadu k 31.12.2010 evidováno 8 082 Vietnamců, z toho 12,7 % ve věku 0-14 let a 83,2 % ve věku 15–64 let.

Podnikatelské úspěchy (Mařík, Sýkorová, 2011)

- společnost Epiag Lofida-Porcelán.cz: od r. 2002 provozuje porcelánku v Dalovicích. Firmu vlastní Nguyen Huu Loi s manželkou Milenou, která je Češka. Tato společnost v době ekonomické recese odkoupila další závod zkrachovalého Karlovarského porcelánu v Chodově, který je proslulý výrobou unikátního růžového porcelánu. **Paradoxní jev:** Vietnamští podnikatelé v České republice nejen zachraňují tradiční domácí značku, ale zároveň působí na trhu práce jako zaměstnavatelé místních obyvatel.
- společnost Sportisimo: přední prodejce sportovní obuvi, oblečení a dalších sportovních pomůcek, poskytuje zaměstnání pro více než tisíc obyvatel, v převážné většině Čechů. Prodejny jsou umístěny v nejvyhlášenějších obchodních centrech.
- realitní společnosti: jejich podnikatelské aktivity pronikají i do této oblasti, která dříve byla doménou místního obyvatelstva. V dobách svých začátků bydleli na

ubytovnách, nyní si pořizují vlastní bydlení a zajímají se též o nebytové prostory pro podnikání. Svou obchodní činnost postupně přemísťují do kamenných obchodů.

- cestovní kanceláře
- tiskárny časopisů
- zemědělská farma
- společnost na těžbu nerostných surovin České šterkopísky

V čem tkví úspěch v podnikání? Vedle nesmírné pracovitosti se vyznačují také velkou dávkou vynalézavosti. Málokdy se chtějí spojovat či vázat k jednomu dodavateli. Na rozdíl od tuzemských podnikatelů jsou z domácího prostředí zvyklí na konkurenční prostředí, ve velkém městě je vedle sebe např. 30 prodejen se stejným zbožím. Proto také bedlivě sledují akční nabídky velkých supermarketů a nakupují tam zlevněné zboží pro své vlastní prodejny. Místní obyvatelstvo si zvyklo na síť tzv. „večerek“, které mají otevřeno sedm dní v týdnu od rána do večera. Některé obchodní řetězce se brání těmto obchodním praktikám omezováním počtu zboží pro jednotlivý nákup, jsou však takové společnosti, které je naopak vítají a zaměřují se na tuto pro ně důležitou cílovou skupinu a přizpůsobují jim své marketingové strategie.

Vietnamská komunita tak zažívá další podnikatelský přerod. Z dělníků či studentů z dob komunismu se nejdříve stali stánkaři a trhovci, později z nich ale vyrostli podnikatelé, kteří se aktivně podílejí na budování MSP v regionu. Pravděpodobně bude přibývat velkých firem ve vlastnictví Vietnamců, budou nahrazovat neúspěšné české majitele nebo provozovatele firem. Děti Vietnamců zde v České republice studují ekonomické a právnické obory na vysokých školách, zajímají se o studium počítačové techniky, jsou nadané i v dalších směrech, např. v uměleckém směru. S jejich rostoucím počtem bude růst poptávka po dalších službách, která by mohla vyplnit mezeru na trhu a podpořit růst zaměstnanosti v regionu.

5.2.3 Ukrajinci

V celé České republice je k 31.12.2010 evidováno celkem 124 339 Ukrajinců, v Karlovarském kraji 2 612 Ukrajinců. Tato skupina cizinců se dělí na dvě skupiny. První z nich tvoří Ukrajinci, kteří zde přišli za prací a nechávají se najímat jako levná pracovní síla ve stavebnictví. Druhou skupinu tvoří cizinci, kteří v České republice podnikají, zakládají s.r.o., skupují nemovitosti a vytvářejí své zóny, které si chrání před

místním obyvatelstvem. Nejvíce známé jsou v tomto směru Karlovy Vary, jež se staly terčem posměchu ostatních krajů a Karlovy Vary se hanlivě nazývají „Ivanovy Vary“. Lázeňská část světově proslulých lázní již dávno není česká, většina nemovitostí patří cizincům a ti s nabytým majetkem nakládají po svém. Nelze upřít skutečnost, že změna majitele nemovitosti prospěla vzhledu domů. Většina z nich je opravena. Ale také prázdná. Nakoupené byty slouží majitelům jako jejich letní sídla pro léčebné pobyty v lázních, aby nemuseli platit vysoké položky za ubytování v hotelích a lázeňských domech. Z tohoto důvodu také většina lázeňských domů ukončila svou činnost, čímž výrazně oslabil ekonomiku daného regionu. Podnikání těchto cizinců se vyznačuje odlišnými zásadami od podnikání místních obyvatel. Nekompromisně odlišují zákazníky z vlastních řad od místního obyvatelstva, především v obchodech a sektoru služeb.

Převažující ekonomickou činností je podnikání ve stavebnictví prostřednictvím společností s r.o. V celém Karlovarském kraji probíhá rozsáhlá výstavba rodinných domů pro tyto cizince.

Obecně lze konstatovat, že i z pohledu role MSP (jejich počtu, podílu na zaměstnanosti či na přidané hodnotě) je česká ekonomika standardní. MSP zajišťují vedle ekonomických přínosů pro společnost i významný kulturní a sociální prospěch. Tím, že se podílejí na vytváření konkurenčního tržního prostředí, mohou tak zabraňovat globalizačním tendencím velkých, často nadnárodních, podniků, které se snaží pronikat na malé lokální trhy. Velká přednost MSP spočívá v jejich schopnosti rychlého přizpůsobení se změnám trhu či legislativy, jednodušší organizační struktury a nižší kapitálové náročnosti ve srovnání s velkými podniky.

Všestranná podpora MSP by měla být hlavní cílem vládní politiky v příštích obdobích.

6 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zmapovat a analyzovat podnikatelské prostředí MSP v daném regionu a uvést možné trendy jejich dalšího vývoje. K tomu byl zvolen Severozápadní region, resp. pouze jeho jedna část Karlovarský kraj. Rozšíření o Ústecký kraj, který rovněž náleží do tohoto regionu, by příliš zvětšilo rozsah diplomové práce.

Analýza zabývající se působením MSP v daném regionu se opírá o standardní metriky používané při hodnocení vlivu jednotlivých faktorů v rámci analýzy prostředí. Podnikatelské prostředí je členěno na dvě části, a sice na externí prostředí, kam se řadí makroprostředí a mezoprostředí, a interní prostředí, do něhož náleží mikroprostředí. Ze závěrů analýzy vyplývá, že působení MSP v regionu je silně ovlivněno jak vnějšími, tak i vnitřními faktory. Legislativní změny, daňové zatížení, působení konkurence v odvětví, to jsou nejčastější faktory ovlivňující výslednou tvorbu HDP v regionu a dále kupní sílu obyvatelstva. Karlovarský kraj svými výsledky ve sledovaném období zaujímá poslední příčky v hodnocení. Je to kraj, kde jsou nejnižší průměrné hrubé mzdy, nejnižší tvorba HDP, resp. HDP/obyvatele.

Další část diplomové práce se zabývá ekonomickou efektivností podnikání MSP. V nejhrubší podobě lze efektivnost posuzovat z hlediska počtu ekonomických subjektů a podílu aktivních subjektů. Použitelnost finančních ukazatelů je omezená, především ukazatelů rentability, a to z důvodu absence vykazování zisku u podnikatelů vedoucích daňovou evidenci. Zhodnocení efektivnosti je proto zpracováno podle právní formy podnikání, zvláště je hodnoceno podnikání fyzických a právnických osob, včetně jeho dopadu na zdanění. Shrnutím podnikání fyzických osob je základní přehled o výhodách a nevýhodách tohoto podnikání. Pro porovnání podmínek podnikání právnických osob v České republice s ostatními zeměmi je v práci uvedena tabulka obsahující deset klíčových kategorií, které sleduje Světová banka. Ekonomická efektivnost MSP v Karlovarském kraji je hodnocena ukazatelem HDP/obyvatele a počtem ekonomických subjektů. Alarmující je počet osobních bankrotů přepočítaný na počet obyvatel, kdy Karlovarský kraj zaujímá nejvyšší příčku z celé České republiky.

MSP hrají rozhodující úlohu při tvorbě pracovních příležitostí, patří mezi faktory ovlivňující zaměstnanost regionu. Podnikatelská struktura konkrétního regionu je do

značné míry utvářena jeho minulostí a ovlivňována celou řadou faktorů, změny po roce 1989 nevyjímaje, v současné době existují velké regionální rozdíly v zaměstnanosti, které jsou doprovázeny odlivem kvalifikovaných zaměstnanců z místa rodiště. Analýzou průměrných hodinových výdělků podle věkové struktury a podle dosaženého stupně vzdělání bylo zjištěno, že nejnižší hodnoty těchto ukazatelů opět náleží Karlovarskému kraji.

Výzkum MSP nemá dlouholetou tradici. Začátky zkoumání sektoru MSP v České republice se datují přibližně od druhé poloviny 90. let 20. století. Počet statistických zjištění není dostatečný pro odborné analýzy možného vývoje MSP. Další existence MSP je závislá na mnoha faktorech, velký důraz je kladen na finanční zdraví a dostatek kapitálu pro překlenutí mimořádných událostí. Současná hospodářská a politická situace u lidí v České republice vzbuzuje strach. Obavy se týkají zvyšování cen, ztráty zaměstnání, vysoké zadluženosti. To vše se projevuje nechutí začít podnikat nebo v podnikání nadále pokračovat. V podnikatelském prostředí se začíná projevovat vliv cizinců. Nelze si nepovšimnout podnikatelských úspěchů Vietnamců, kteří paradoxně v České republice zachraňují tradiční domácí značku a na trhu práce začínají působit jako zaměstnavatelé místních obyvatel. V Karlovarském kraji se mimo této komunity projevuje také vliv Ukrajinců.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Členění MSP podle Evropské komise	10
Tab. č. 2: Členění MSP podle Evropské unie.....	11
Tab. č. 3: Členění MSP v ČR.....	11
Tab. č. 4: Členění MSP podle České správy sociálního zabezpečení.....	11
Tab. č. 5: Členění MSP pro potřeby diplomové práce.....	12
Tab. č. 6: Členění Karlovarského kraje.....	17
Tab. č. 7: Mezikrajské srovnání – podíl cizinců na obyvatelstvu.....	22
Tab. č. 8: Cizinci podle okresů Karlovarského kraje k 31.12.2010	23
Tab. č. 9: HDP podle krajů v roce 2010.....	25
Tab. č. 10: Vybrané údaje – příjmy a životní podmínky domácností	31
Tab. č. 11: MATICE EFE.....	39
Tab. č. 12: MATICE IFE.....	43
Tab. č. 13: Počty ekonomických subjektů.....	50
Tab. č. 14: Finanční náklady pro zahájení podnikání.....	54
Tab. č. 15: Výhody a nevýhody podnikání fyzických osob.....	56
Tab. č. 16: Časová náročnost a náklady související se založením společnosti.....	58
Tab. č. 17: Umístění ČR v mezinárodním srovnání podmínek podnikání.....	59
Tab. č. 18: HDP/obyvatele – vybrané kraje ČR.....	61
Tab. č. 19: Počet ekonomických subjektů v Karlovarském kraji.....	62
Tab. č. 20: Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v ČR a krajích.....	69
Tab. č. 21: Přehled hrubých výdělků členěných dle statistických znaků.....	73
Tab. č. 22: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Česká republika.....	75
Tab. č. 23: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Hl. město Praha.....	75
Tab. č. 24: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Plzeňský kraj.....	76
Tab. č. 25: Hodinový výdělek podle věkových kategorií – Karlovarský kraj.....	76
Tab. č. 26: Hodinový výdělek podle vzdělání – Česká republika.....	77
Tab. č. 27: Hodinový výdělek podle vzdělání – Hl. město Praha.....	77
Tab. č. 28: Hodinový výdělek podle vzdělání – Plzeňský kraj.....	78
Tab. č. 29: Hodinový výdělek podle vzdělání – Karlovarský kraj.....	78

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Členění ČR dle NUTS.....	14
Obr. č. 2: Členění Karlovarského kraje.....	17
Obr. č. 3: Věková struktura obyvatel v krajích.....	21
Obr. č. 4: Prognóza HDP.....	24
Obr. č. 5: Graf. č. 2 Hrubý domácí produkt v Karlovarském kraji.....	26
Obr. č. 6: Prognóza inflace na horizontu měnové politiky.....	27
Obr. č. 7: Prognóza úrokových sazeb.....	28
Obr. č. 8: Podíl vybraných výdajových skupin na spotřebních vydáních	29
Obr. č. 9: Struktura spotřebních vydání domácností v roce 2010.....	30
Obr. č. 10: Pět dynamických konkurenčních faktorů.....	36
Obr. č. 11: Grafické zobrazení počtu ekonomických subjektů.....	50
Obr. č. 12: Podíl aktivních a neaktivních ekonomických subjektů.....	51
Obr. č. 13: Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob.....	59
Obr. č. 14: Počet ekonomických subjektů v Karl. kraji v letech 2000 – 2011.....	62
Obr. č. 15: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 2000 – 2010.....	64
Obr. č. 16: Karl. kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 – 249.....	65
Obr. č. 17: Plzeňský kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 – 249.....	66
Obr. č. 18: Ústecký kraj – ekonomické subjekty s počtem zaměstnanců 1 – 249.....	67
Obr. č. 19: Středočeský kraj – ek. subjekty s počtem zaměstnanců 1 – 249.....	67
Obr. č. 20: Moravskoslezský kraj – ek. subjekty s počtem zaměstnanců 1 – 249.....	68
Obr. č. 21: Vývoj mzdových nákladů MSP v ČR v letech 2000 – 2010.....	70
Obr. č. 22: Průměrné mzdy v krajích ČR v roce 2010.....	72
Obr. č. 23: Struktura zaměstnanců v Hl. městě Praha.....	80
Obr. č. 24: Struktura zaměstnanců v Karlovarském kraji.....	81
Obr. č. 25: Alternativa trendu vývoje č. 1.....	84
Obr. č. 26: Alternativa trendu vývoje č. 2.....	84
Obr. č. 27: Alternativa trendu vývoje č. 3.....	85
Obr. č. 28: Míra nezaměstnanosti k 31.1.2012.....	87
Obr. č. 29: Cizinci v ČR k 31.12.2010.....	88

Seznam zkratk a značek

a.s.	...	akciová společnost
ČNB	...	Česká národní banka
ČR	...	Česká republika
ČSÚ	...	Český statistický úřad
EFE	...	External Forces Evaluation
EU	...	Evropská unie
EVA (<i>Economic Value Added</i>)	...	ekonomická přidaná hodnota
FO	...	fyzická osoba
HDP	...	hrubý domácí produkt
IFE	...	Internal Forces Evaluation
ISPV	...	informační systém o průměrném výdělku
k.s.	...	komanditní společnost
LAU (<i>Local Administrative Units</i>)	...	Místní samosprávné jednotky
MPO	...	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	...	malý střední podnik
NUTS (<i>Nomenclature des Unites Territoriales Statistique</i>)	...	Nomenklatura územních statistických jednotek
OSVČ	...	osoba samostatně výdělečně činná
s.r.o.	...	společnost s ručením omezeným
SWOT analýza (<i>Analysis of the Strengths and Weaknesses of an Organization and the Opportunities and Threats facing</i>)	...	analýza silných a slabých míst organizace a příležitostí a hrozeb
v.o.s.	...	veřejná obchodní společnost

Seznam použité literatury

ČADIL, Jan. *Regionální ekonomie*. Praha: C. H. Beck, 2010. Edice: Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-191-8.

HINDLS, Richard, Stanislava HRONOVÁ, Jan SEGER a Jakub FISCHER. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

JEŽEK, Jiří et al. *Budování konkurenceschopnosti měst a regionů v teorii a praxi*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2004. ISBN 978-80-7043-632-5.

JEŽEK, Jiří. *Prostorová a regionální ekonomika*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-483-2.

JEŽEK, Jiří. *Západočeské příspěvky k regionálnímu výzkumu*. Sešit 1. Management a marketing obcí, měst a regionů. Plzeň: Západočeská univerzita, 2004. ISBN 80-7043-334-5.

MAŘÍK, Martin a Petra SÝKOROVÁ. Banánové děti dozrávají. *Ekonom*. 2011, č. 40, s. 56-61. ISSN 977-1210-07-1005-40.

MUGLER, Josef. *Podnikové hospodářství malých a středních podniků I*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1997. ISBN 80-7082-340-2.

POLLAK, Harry. *Jak obnovit životaschopnost upadajících podniků*. Praha: C. H. Beck, 2003. Edice: C. H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-803-7.

PORTER, Michael E. *Konkurenční výhoda: (Jak vytvořit a udržet si nadprůměrný výkon)*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, 1992. ISBN 80-85605-12-0.

SRPOVÁ, Jitka, Václav ŘEHOŘ et al. *Základy podnikání*. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3339-5.

STEJSKAL, Jan. a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

SYNEK, Miloslav et al. *Manažerská ekonomika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1992-4.

SYNEK, Miloslav et al. *Podniková ekonomika*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. Edice: Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-736-7.

ŠULÁK, Milan a Emil VACÍK. *Měření výkonnosti firem*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2004. ISBN 80-7043-258-6.

ŠULÁK, Milan a Emil VACÍK. *Strategické řízení v podnicích a projektech*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. ISBN 80-86754-35-9.

VEBER, Jaromír, Jitka SRPOVÁ et al. *Podnikání malé a střední firmy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Edice: Expert. ISBN 978-80-247-2409-6.

VOJÍK, Vladimír. *Vybrané kapitoly z managementu malých a středních podniků*. Vyd. 2. přeprac. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1248-8.

WAGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti*. Jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti. Praha: Grada, 2009. Edice: Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2924-4.

WOKOUN, René, et al. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

AKONT. Odvod daní v ČR je pátý nejsložitější v Evropě. *Akont.cz* [online]. © 2003-2012 [cit. 2011-09-03]. Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/422.odvod-dani-v-cr-je-paty-nejslozitejsi-v-evrope>

CZ-NUTS. In: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08] Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/CZ-NUTS>

ČESKO. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *ČNB: Česká národní banka* [online]. ČNB, © 2003–2012 [cit. 2012-02-19]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html#HDP

ČESKO. INFORMAČNÍ SYSTÉM O PRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU. *ISPV: Informační systém o průměrném výdělku* [online]. © 2010-2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://www.ispv.cz/cz/O-ISPV.aspx>

ČESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *MPO: MSP jsou významnou součástí české ekonomiky* [online]. MPO, © 2005 [cit. 2011-09-03]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument17682.html>

ČESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. MPO: *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010* [online]. MPO, © 2005 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/44606/50107/581082/priloha001.doc>

ČTK. Platební morálka v ČR patří k nejhorším v Evropě. *Novinky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-09-03]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/170501-platebni-moralka-v-cr-patri-k-nejhor-sim-v-evrope.html>

Ekonomická efektivnost. In: Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08] Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomick%C3%A1_efektivnost

HOUDEK, Michal. Nejvíce osobních bankrotů na počet obyvatel je na Karlovarsku. *Idnes.cz* [online]. © 1999-2012 [cit. 2011-07-03]. Dostupné z: http://vary.idnes.cz/nejvice-osobnich-bankrotu-na-pocet-obyvatel-je-na-karlovarsku-p6q-/vary-zpravy.aspx?c=A110629_112127_vary-zpravy_sou

Karlovarský kraj. In: Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. Praha: Wikipedia Foundation, 11.12.2006, last modified on 25.4.2011 [cit. 2011-10-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Karlovarsk%C3%BD_kraj

POSPÍŠIL, Aleš. Kupní síla obyvatel ČR je v rámci Evropy žalostná. *FinExpert.cz* [online]. FinExpert, © 2002-2012 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: http://finexpert.e15.cz/kupni-sila-obyvatel-cr-je-v-ramci-evropy-zalostna_2.

VAVROŇ, Jiří. Češi mají strach z budoucnosti, odborníkům už došly rady. *Novinky.cz* [online]. © 2003–2012 [cit. 2011-11-15]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/250337-cesi-maji-strach-z-budoucnosti-odbornikum-uz-dosly-rady.html>

WORLD BANK GROUP. *Doingbusiness.org* [online]. World Bank Group, © 2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.doingbusiness.org/>

Seznam příloh

- A** Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví – sekce CZ-NACE
- B** Organizační statistika Karlovarský kraj
- C** Organizační statistika Moravskoslezský kraj
- D** Organizační statistika Plzeňský kraj
- E** Organizační statistika Středočeský kraj
- F** Organizační statistika Ústecký kraj

Příloha A: Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví – sekce CZ-NACE

ODVĚTVÍ NH podle CZ-NACE <i>Indicator</i>	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Česká republika c e l k e m <i>Czech Republic, t o t a l</i>	19 546	20 957	22 592	23 344	23 797	23 726
v tom: / <i>CZ-NACE activity</i>						
A Zemědělství, lesnictví a rybářství <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	14 838	16 194	17 765	17 644	18 399	17 777
B Těžba a dobývání <i>Mining and quarrying</i>	24 047	25 714	29 271	28 312	30 118	29 499
C Zpracovatelský průmysl <i>Manufacturing</i>	18 490	19 852	21 564	21 968	22 828	23 112
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	29 179	31 157	35 420	39 436	39 604	39 693
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	18 749	19 750	21 461	22 049	22 729	22 361
F Stavebnictví <i>Construction</i>	17 885	19 036	20 948	22 022	22 352	21 838
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>	18 238	19 821	21 341	21 358	21 683	21 858
H Doprava a skladování <i>Transportation and storage</i>	19 262	20 663	22 369	23 000	23 090	23 072
I Ubytování, stravování a pohostinství <i>Accommodation and food service activities</i>	11 676	12 380	12 474	12 330	12 632	12 754
J Informační a komunikační činnosti <i>Information and communication</i>	35 814	38 167	41 800	43 083	43 461	43 846
K Peněžnictví a pojišťovnictví <i>Financial and insurance activities</i>	40 020	42 351	45 655	46 124	46 356	48 106
L Činnosti v oblasti nemovitostí <i>Real estate activities</i>	19 263	20 718	20 808	20 715	20 885	21 290
M Profesní, vědecké a technické činnosti <i>Professional, scientific and technical activities</i>	24 678	26 925	30 244	31 789	31 017	29 558
N Administrativní a podpůrné činnosti <i>Administrative and support service activities</i>	14 478	15 254	15 521	15 927	16 031	16 296
O Věřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	23 292	25 040	26 209	27 045	26 958	25 696
P Vzdělávání <i>Education</i>	20 040	21 251	22 119	23 429	23 030	22 646
Q Zdravotní a sociální péče <i>Human health and social work activities</i>	19 043	20 169	21 177	23 032	24 338	24 434
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti <i>Arts, entertainment and recreation</i>	16 827	17 908	18 797	19 434	19 881	19 425
S Ostatní činnosti <i>Other services activities</i>	16 497	17 612	17 990	18 340	18 568	19 219

Příloha B: Organizační statistika Karlovarský kraj

Vybrané údaje za Karlovarský kraj - organizační statistika (stav k 31. 12.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomické subjekty celkem	60 903	63 164	70 591	73 656	74 580	75 762	76 814	77 780	80 802	80 979	82 322	83 396
v tom fyzické osoby	50 347	51 926	58 117	59 905	59 614	59 786	60 113	59 375	60 216	59 860	60 521	61 187
z toho živnostníci	45 473	46 993	53 108	54 873	54 542	54 588	54 881	54 281	55 179	56 872	57 584	58 282
právnícké osoby	10 556	11 238	12 474	13 751	14 966	15 976	16 701	18 405	20 586	21 119	21 801	22 209
z toho obchodní společnosti	4 172	4 450	4 628	4 957	5 388	5 749	6 213	6 948	7 743	8 226	8 616	8 913
z toho s počtem zaměstnanců												
1 - 9 zaměstnanců	7 386	6 300	6 345	6 541	6 591	5 523	5 883	5 943	5 825	5 538	5 567	5 562
10 - 49 zaměstnanců	1 293	1 284	1 297	1 394	1 405	1 334	1 345	1 327	1 311	1 300	1 162	1 118
50 - 249 zaměstnanců	320	315	300	313	343	343	327	331	336	330	316	298
nad 250 zaměstnanců	49	56	50	50	51	47	49	50	49	44	39	42
z toho s převažující činností: ¹⁾												
zemědělství, lesnictví, rybolov	2 722	2 840	3 029	3 173	3 224	3 428	3 459	3 556	3 727	2 820	2 971	3 098
průmysl	7 103	7 415	8 623	8 770	8 676	8 652	8 653	8 506	8 755	8 898	8 980	8 953
stavebnictví	6 238	6 485	7 561	8 011	8 164	8 263	8 376	8 419	8 834	9 191	9 323	9 399
obchod, ubytování a stravování	25 902	26 390	28 553	29 284	29 305	29 777	30 064	30 441	30 333	29 271	29 126	28 818

¹⁾ v roce 2009 ukončena evidence právní formy 103 Samostatně hospodařící rolník (cca 65 tis. subjektů v ČR)

¹⁾ od roku 2008 podle klasifikace CZ-NACE

Příloha C: Organizační statistika Moravskoslezský kraj

Vybrané údaje za Moravskoslezský kraj - organizační statistika (stav k 31. 12.)¹⁾

(údaje v územní struktuře daného roku)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomické subjekty celkem	202 599	208 271	215 190	223 771	227 427	229 242	231 783	235 648	240 486	241 103	245 290	248 824
v tom fyzické osoby	175 144	178 811	184 516	190 254	192 463	192 488	193 539	195 008	197 025	194 923	197 069	199 637
z toho živnostníci	153 776	157 485	163 185	169 009	171 177	171 069	172 195	174 605	176 591	182 369	185 892	188 574
právnícké osoby	27 455	29 460	30 674	33 517	34 964	36 754	38 244	40 640	43 461	46 180	48 221	49 187
z toho obchodní společnosti	15 623	16 376	16 743	17 372	17 967	18 645	19 418	20 658	22 021	23 188	24 422	25 355
z toho s počtem zaměstnanců												
1 - 9 zaměstnanců	25 545	21 652	20 762	23 262	22 858	20 304	21 737	22 069	22 263	21 893	21 834	21 498
10 - 49 zaměstnanců	4 590	4 424	4 421	4 633	4 748	4 617	4 693	4 777	4 824	4 704	4 456	4 355
50 - 249 zaměstnanců	907	917	897	925	989	1 048	1 107	1 136	1 167	1 127	1 082	1 060
nad 250 zaměstnanců	219	219	216	202	205	195	209	221	231	223	233	237
z toho s převažující činností: ¹⁾												
zemědělství, lesnictví, rybolov	11 232	11 326	11 056	11 227	11 314	11 542	11 443	11 637	12 039	7 393	7 983	8 472
Průmysl	24 644	25 879	27 298	28 672	29 201	29 449	28 893	28 991	29 853	30 535	31 074	31 674
stavebnictví	18 148	18 733	19 435	20 723	21 567	21 976	22 527	24 076	25 722	27 121	27 921	28 257
obchod, ubytování a stravování	79 525	80 603	81 992	82 406	82 082	81 522	82 309	82 397	79 740	79 627	79 780	78 272

¹⁾ v roce 2009 ukončena evidence právní formy
103 Samostatně hospodařící rolník (cca 65 tis.
subjektů v ČR)

Příloha D: Organizační statistika Plzeňský kraj

Vybrané údaje za Plzeňský kraj - organizační statistika (stav k 31. 12.)¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomické subjekty celkem	107 761	111 961	117 566	123 475	125 065	127 341	129 639	132 217	136 698	140 383	144 632	147 419
v tom fyzické osoby	88 862	91 687	96 203	100 336	100 441	101 082	101 887	102 577	104 322	103 896	106 541	108 733
z toho živnostníci	77 728	80 434	84 826	88 971	89 028	89 409	90 147	91 106	92 730	96 425	98 824	101 031
právnícké osoby	18 899	20 274	21 363	23 139	24 624	26 259	27 752	29 640	32 376	36 487	38 091	38 686
z toho obchodní společnosti	8 209	8 712	8 933	9 385	10 018	10 533	11 089	11 696	12 353	12 986	13 575	14 056
z toho s počtem zaměstnanců												
1 - 9 zaměstnanců	36 833	23 356	23 514	23 459	22 700	10 191	10 727	10 686	10 723	10 505	10 259	10 089
10 - 49 zaměstnanců	2 474	2 387	2 373	2 499	2 551	2 432	2 478	2 487	2 490	2 457	2 312	2 252
50 - 249 zaměstnanců	599	613	601	616	645	659	669	672	664	653	627	611
nad 250 zaměstnanců	108	110	107	106	115	120	115	121	127	112	117	119
z toho s převažující činností: ¹⁾												
zemědělství, lesnictví, rybolov	8 550	8 731	8 509	8 788	8 749	9 267	9 279	9 529	9 796	7 885	8 458	8 826
průmysl	14 629	15 460	16 110	16 681	16 646	16 687	16 641	16 854	17 380	18 553	19 421	19 579
stavebnictví	12 037	12 044	12 814	13 689	14 059	14 423	14 897	15 417	16 151	17 451	17 909	17 992
obchod, ubytování a stravování	40 452	40 542	42 135	43 375	43 318	43 912	44 530	45 251	44 897	45 442	45 947	45 957

¹⁾ v roce 2009 ukončena evidence právní formy
103 Samostatně hospodařící rolník (cca 65 tis.
subjektů v ČR)

Příloha E: Organizační statistika Středočeský kraj

Vybrané údaje za Středočeský kraj - organizační statistika (stav k 31. 12.)¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomické subjekty celkem	222 060	231 281	244 125	257 326	262 821	269 429	275 787	282 761	293 024	298 099	307 761	317 598
v tom fyzické osoby	187 090	194 178	205 110	214 076	216 932	220 439	224 277	227 871	233 830	234 122	240 669	249 462
z toho živnostníci	164 994	172 011	182 879	191 623	194 328	197 355	201 210	205 260	211 123	220 240	227 297	235 520
právnícké osoby	34 970	37 103	39 015	43 250	45 889	48 990	51 510	54 890	59 194	63 977	67 092	68 136
z toho obchodní společnosti	15 525	16 492	17 146	18 625	19 979	21 181	22 543	24 294	26 065	27 488	28 742	29 702
z toho s počtem zaměstnanců												
1 - 9 zaměstnanců	34 099	25 831	26 042	27 772	27 298	21 469	22 985	23 105	23 357	22 821	22 727	22 754
10 - 49 zaměstnanců	4 527	4 394	4 527	4 932	4 928	4 796	4 874	4 968	5 002	4 846	4 678	4 546
50 - 249 zaměstnanců	1 016	1 001	1 000	998	1 070	1 106	1 134	1 134	1 174	1 128	1 088	1 069
nad 250 zaměstnanců	147	158	157	157	167	164	177	192	192	176	186	188
z toho s převažující činností: ¹⁾												
zemědělství, lesnictví, rybolov	15 048	15 246	14 820	15 291	15 406	16 176	16 151	16 471	16 916	11 418	12 306	13 004
průmysl	30 763	32 474	34 685	35 987	36 498	37 211	37 542	37 586	37 750	38 731	39 567	40 059
stavebnictví	28 190	28 996	30 687	32 793	34 009	35 015	36 220	37 707	39 166	41 080	42 302	43 198
obchod, ubytování a stravování	78 583	79 940	84 195	86 890	86 890	87 989	89 090	89 780	90 212	91 285	92 367	94 024

¹⁾ v roce 2009 ukončena evidence právní formy
103 Samostatně hospodařící rolník (cca 65 tis.
subjektů v ČR)

Příloha F: Organizační statistika Ústecký kraj

Vybrané údaje za Ústecký kraj - organizační statistika (stav k 31. 12.)¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomické subjekty celkem	140 366	145 010	156 185	163 393	163 874	166 219	169 083	171 940	175 521	174 621	176 422	178 718
v tom fyzické osoby	116 514	120 285	130 305	135 064	133 978	134 900	136 098	136 889	137 821	135 545	136 151	137 940
z toho živnostníci	102 353	106 014	115 166	119 813	118 656	119 283	120 431	121 672	122 547	126 147	128 151	129 916
právnícké osoby	23 852	24 725	25 880	28 329	29 896	31 319	32 985	35 051	37 700	39 076	40 271	40 778
z toho obchodní společnosti	11 519	12 012	12 311	12 838	13 403	13 855	14 382	15 089	15 818	16 373	16 874	17 307
z toho s počtem zaměstnanců												
1 - 9 zaměstnanců	17 224	14 682	14 890	15 595	15 467	13 805	14 573	14 607	14 662	14 293	14 043	13 635
10 - 49 zaměstnanců	3 466	3 328	3 295	3 398	3 269	3 074	3 139	3 168	3 122	3 036	2 835	2 708
50 - 249 zaměstnanců	748	767	728	733	770	777	794	785	804	763	751	734
nad 250 zaměstnanců	139	141	132	132	141	137	142	149	143	131	135	130
z toho s převažující činností: ¹⁾												
zemědělství, lesnictví, rybolov	7 901	8 052	8 403	8 579	8 638	8 670	8 689	8 808	8 930	4 940	5 293	5 641
průmysl	15 418	16 449	18 383	19 231	19 325	19 491	19 482	19 475	19 191	19 746	20 062	20 108
stavebnictví	16 920	17 391	18 936	20 215	20 669	21 128	21 803	22 726	23 433	24 171	24 598	24 635
obchod, ubytování a stravování	55 362	56 061	59 259	60 704	59 491	59 984	60 929	61 839	61 189	60 386	60 303	60 177

¹⁾ v roce 2009 ukončena evidence právní formy 103
Samostatně hospodařící rolník (cca 65 tis. subjektů
v ČR)

ABSTRAKT

JANOUCHOVÁ, Věra. *Uplatnění malých a středních podniků jako faktoru růstu regionální ekonomiky*. Diplomová práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 99 s., 2012

Klíčová slova: malý a střední podnik, regionální ekonomika, působení MSP, ekonomická efektivnost podnikání, zaměstnanost regionu

Diplomová práce je zaměřena na problematiku malých středních podniků (MSP) a jejich uplatnění jako faktoru růstu regionální ekonomiky. První část práce je věnována obecnému pojednání o MSP a regionální ekonomice. Druhá část analyzuje působení MSP v regionu. K posouzení jednotlivých faktorů je použito analýzy externího a interního prostředí a sestavení matice EFE a IFE. Třetí část se zabývá ekonomickou efektivností podnikání MSP. Vyhodnocení ekonomické situace je zpracováno nejen z pohledu počtu podnikatelských subjektů, ale i z pohledu jednotlivých právních forem podnikání. Po této kapitole následuje zhodnocení MSP jako faktoru ovlivňující zaměstnanost regionu. V závěru práce jsou uvedeny možné trendy dalšího vývoje MPS. Informace byly čerpány z odborné literatury, statistických výkazů Českého statistického úřadu, Ministerstva průmyslu a obchodu a portálu ISPV. Z hodnocení vyplývá, že MSP hrají významnou roli jak v celém národním hospodářství, tak i v regionální ekonomice, výstupy diplomové práce mapují podnikatelské prostředí v konkrétním regionu.

ABSTRACT

JANOUCHOVÁ, Věra. *The use of a small and medium enterprise as a determinant of growth of regional economy*. Thesis. Pilsen: The Faculty of Economics of West Bohemia University in Pilsen, 99 p., 2012

Key words: small and medium enterprise, regional economy, the affect of MSP, economic efficiency of business, regional employment

The thesis is focused on the small and medium enterprises (SME) and their use as a growth factor in regional economy. The first part is devoted to general discussion of the SME and regional economy. The second part is focused on analyzing the affect of MSP in a region. The methods used to assess individual factors are analysis of external and internal enviroment and construction of EFE and IFE matrixes. Economic efficiency of business of SME is followed in the third section. Evaluation of economic situation is processed not only from the perspective of number of business entities but the view of individual legal forms of business is taken into account as well. The assessment of SME as a determinant affecting regional employment is followed in the next section. There are mentioned possible trends of further development of SME at the end of the thesis. Information were drawn from professional literature, statistical summaries of Czech Statistical Office, Ministry of Industry of the Czech Republic and the website of the Average Earnings Information System. The assessment shows that SMEs are playing very important role both in the entire national economy and in regional economy. The thesis output conducts a survey of business enviroment in a specific region.